

Aalborg Universitet
Cand.merc.aud

Kandidatafhandling, april 2008

Regnskabsmæssig behandling af leasing

*- en vurdering af hensigtsmæssigheden i de
nuværende regler og de fremsatte
ændringsforslag*

Udarbejdet af:

Gitte Hartz Bruun
Line Christensen

Vejleder:

Frank Thinggaard

Forord

Denne afhandling er skrevet på cand.merc.aud-studiet ved Aalborg Universitet i efteråret og vinteren 2007/08.

Formålet med afhandlingen er at udarbejde en større selvstændig afhandling af relevans for en statsautoriseret revisors virke. Specialet skal dokumentere vores færdigheder i at anvende videnskabelige teorier og metoder under arbejdet med et afgrænset fagligt emne.

Vi har valgt at skrive om den regnskabsmæssige behandling af leasing, da vi finder problemstillingerne inden for dette område interessante og relevante for os i vores virke som revisorer. Samtidig er reglerne på området udsat for kritik og det forventes, at der sker radikale ændringer inden for regelsættet, hvilket gør emnet særligt aktuelt.

Aalborg, den 15. april 2008

Gitte Hartz Bruun

Line Christensen

Summary

In recent years the financing form leasing has been in significant progress and as a result increased focus has been placed thereon. As a consequence of the increased interest in leasing, there is now also greater attention to the treatment of leasing in terms of accounting as leasing takes up more and more in the companies and in their annual reports.

The treatment of leasing contracts has a decisive meaning as regards how the companies' equity ratio appears. In addition, more companies' financial ratios are influenced by the treatment of leasing contracts, such as for instance return on capital employed, return on equity and profit margin which all depend on the leasing contracts' composition of interest and repayment as well as the company's method of depreciation.

Criticism has been raised against the current leasing standards which by several persons are described as being insufficient, inconsistent and capable of manipulation. They do for instance lack uniformity and clarity and at the same time they do not illustrate the substance of the transactions.

The current rules require that the leasing contracts are classified either as a financial or an operational leasing contract. Financial leasing contracts must be recognised in the company's balance sheet as these contracts are compared to debt-financed acquisitions. This means that they are included in the balance sheet as an asset with related liabilities and this asset is treated on equal terms with the company's other fixed assets. On the contrary, operational leasing contracts are charged to the income statement on a straight-line basis and are thereby not included in the balance sheet.

The problem related to the current accounting treatment of leasing is the classification process itself where the leasing contracts are classified either as financial or operational leasing. This process is to a high degree influence by subjective estimates and can result in a non-uniform accounting treatment which makes it difficult to

compare the annual reports of the companies both at a national and at an international level.

Another problem related to the current rules is the treatment of the operational leasing contracts. The lack of capitalisation of essential operational leased assets conflicts with the Framework and as a consequence the financial statement user's use-value is impaired.

Therefore we assess that the current rules for the accounting treatment of leasing is inappropriate compared to our set of criteria which consist of the Framework. It is the actual classification of leasing contracts which is problematic as this, in our opinion, is the place where the inappropriateness is visible. We believe that focus to a higher degree must be placed on the actual content and financial conditions of the contract and not merely on its legal form. That is, substance before formalities where it is the asset itself which determines whether the leased asset is to be capitalised or not.

In our assessment the current accounting treatment of leasing means that the companies' assets are underestimated when using operational leasing which means that a company using operational leasing immediately will give an "incorrect" presentation in its annual report. This company will generate a bigger turnover compared to its number of assets or compared to a similar company using financial leasing. Today, it is difficult to compare companies leasing assets to companies acquiring assets. Therefore it will be an advantage if a leasing standard is prepared which takes the definition of an asset into account whereby the individual rules are in accordance with the qualitative characteristics and the Framework.

IASB recently resumed the working group G4+1's amendment from 2000 for the purpose of changing the rules regarding the accounting treatment of leasing. The objective is that all essential leasing contracts are recognised in the companies' balance sheets. This means that all leasing contracts entailing rights and liabilities for a company therefore should be recognised in the company's balance sheet.

The main purpose of the G4+1 working group's amendment is to settle the distinction between financial and operational leasing whereby all essential assets, both leased and

non-leased, are recognised in the company's balance sheet. The proposal in "A New Approach" thereby places great focus on the leased asset itself, it means "substance before formalities", and it wishes to settle the current "all or nothing" principle.

According to the amendment the leased assets must be considered to be a "normal" asset and must be recognised in the balance sheet provided it meets with the definition of an asset.

We believe that the implementation of a new standard within the leasing area will improve the conditions for the financial statement user with a more uniform financial reporting. The suggestion for a new standard will, to a higher degree, be in accordance with the Framework and as a consequence the financial statement user's use-value of the annual reports will increase.

Indholdsfortegnelse

Forord	1
Summary	2
Indholdsfortegnelse	5
1. Indledning	9
1.1 IFRS.....	9
1.2 Leasing.....	9
2. Problemstilling	12
2.1 Delspørgsmål.....	12
2.2 Afgrænsning	13
2.3 Metodevalg.....	15
2.4 Afhandlingens struktur	18
3. Leasing	19
3.1 Begrebet leasing	19
3.2 Dagligdagens definitioner på leasing	20
3.3 Afslutning	23
4. Begrebsrammen og de grundlæggende krav til årsrapporten	24
4.1 Generelt om IASBs Framework.....	24
4.2 Formål.....	25
4.2.1 Målsætningen med årsrapporten.....	26
4.2.2 De kvalitative egenskaber	28
4.2.3 Definition af årsrapportens elementer.....	33
4.2.4 Indregningskriterier for årsrapportens elementer	35
4.2.5 Måling af årsrapportens elementer	35

4.3 IAS 1	35
4.4 Sammenfatning	36
4.5 Generalklausul og grundlæggende krav ifølge ÅRL	37
4.5.1 Et retvisende billede	38
4.5.2 Kvalitetskrav	39
4.5.3 Grundlæggende forudsætninger	40
4.6 Regnskabsvejledning 1	40
4.7 Analyse af international lovgivning kontra den danske lovgivning	40
5. IAS 17	43
5.1 Anvendelsesområde	43
5.2 Klassifikation	44
5.2.1 Generelle kriterier	45
5.2.2 Hjælpekriterier	48
5.3 Minimumsleasingydelse	50
5.4 Køb til markedsværdi	51
5.5 Leasingperioden	52
5.6 Eksempel på klassifikation af en leasingaftale	53
5.7 Den regnskabsmæssige behandling af leasingkontrakter	55
5.7.1 Finansielle leasingkontrakter	55
5.7.2 Operationelle leasingkontrakter	60
5.7.3 Leasing af grunde og bygninger	61
5.7.4 Sale-and-leaseback-transaktioner	63
5.7.5 Oplysning	68
6. Dansk regulering	69
6.1 Danske regler om leasing	69
6.1.1 Årsregnskabsloven	69
6.1.2 Regnskabsvejledning 21 - Leasing	75
6.2 Regnskabsmæssig behandling af finansielle leasingkontrakter	76
6.3 Regnskabsmæssig behandling af operationelle leasingaftaler	77
6.4 Sale-and-leaseback-transaktioner	77

7. Dansk regulering kontra IAS 17	79
8. Anvendelse af lovgivningen	82
8.1 Anvendelse af IFRS.....	82
8.1.1 SME-standard.....	83
8.1.2 Afslutning IFRS.....	86
8.2 Anvendelse af de danske regler.....	87
8.2.1 Lempelser til årsregnskabsloven.....	87
8.2.2 RV for mindre virksomheder.....	90
8.2.3 Sammenligning af lempelsesmulighederne i ÅRL og RV for små virksomheder.....	91
8.3 Sammenfatning.....	92
9. Vurdering af leasingaktiver i forhold til aktivdefinitionen	94
9.1 Fremtidige økonomiske fordele.....	94
9.2 Kontrolleret ressource.....	95
9.3 Tidligere begivenhed.....	98
9.4 Afslutning.....	99
10. Vurdering af hensigtsmæssigheden i den gældende regnskabsmæssige behandling af leasing	100
10.1 Vurdering af de internationale regnskabsstandarder.....	100
10.2 Vurdering af de danske regler.....	108
10.3 Vurdering af lempelsesmuligheder.....	109
10.4 Sammenfatning.....	110
11. G4+1 position paper	113
11.1 Baggrund om G4+1.....	113
11.2 Behov for et ændringsforslag vedrørende leasing.....	113
11.3 G4+1's new approach.....	114
11.3.1 Anvendelsesområde.....	116
11.3.2 Identifikation, levering og indregning.....	117

11.3.3 Scrapværdi/restværdi	118
11.3.4 Diskonteringsfaktor.....	119
11.3.5 Sale-and-leaseback.....	120
11.4 IASBs projekt om leasing	121
11.4.1 Anvendelige modeller	123
11.4.2 Anvendelige indregningsmetoder	125
12. Vurdering af hensigtsmæssigheden i G4+1's ændringsforslag "A New Approach"	129
12.1 Vurdering af G4+1 gruppens forslag i "A New Approach"	129
12.1.1 Sammenfatning	133
12.2 Vurdering af IASBs projekt om leasing	134
13. Aktivdefinition.....	135
13.1 Eksisterende definition	135
13.2 Ny definition	137
13.3 Ny aktivdefinition i forhold til leasing	139
13.4 Afslutning.....	140
14. Konklusion.....	142
15. Litteraturliste	149
16. Bilag	152
16.1 Opdeling af afhandlingen.....	153
16.2 Anvendte forkortelser	154
16.3 Eksempel på leasingaftale.....	155

1. Indledning

1.1 IFRS

Den øgede globalisering i samfundet har sat sine spor på regnskabsområdet. Markederne er blevet mere internationale og som følge heraf, er der kommet stor aktivitet på tværs af landegrænserne, både hvad angår investorer og samarbejdspartnere. Som konsekvens af den øgede internationale aktivitet har EU i 2002 vedtaget, at alle børsnoterede virksomheder i EU skal aflægge koncernregnskab efter IFRS for regnskabsår, der begynder den 1. januar 2005 eller senere.

Formålet med anvendelse af IFRS er at skabe et mere gennemsigtigt og integreret kapitalmarked. Dette vil forbedre virksomhedernes muligheder for at tiltrække kapital, herunder også udenlandsk kapital, som følge af at investorerne nu har meget lettere ved at sammenligne regnskaber på tværs af landegrænser.

Hidtil har de enkelte lande haft hver deres individuelle regnskabsreguleringer, som har medført at investorerne har haft meget svært ved at sammenligne selskabers regnskaber på tværs af landegrænser. Der har været forskellige grundlag, afhængig af hvilket lands reguleringer der er blevet brugt. I disse situationer har investorerne derfor været nødsaget til at konvertere regnskaberne til ensartede regler for at kunne lave en fornuftig analyse af regnskaberne. Det er en vanskelig proces, da investoren ofte ikke har den fornødne viden til at omdanne årsrapporterne, hvorfor analysen og sammenligningen af de forskellige selskabers årsrapporter kan være præget af unøjagtighed og afvigende grundlag.

Det er derfor IASBs opgave at udarbejde internationale regnskabsstandarder, for at gøre regnskabsaflæggelsen ens for hele EU. Der er således også udarbejdet en international regnskabsstandard på leasingområdet.

1.2 Leasing

Finansieringsformen leasing har de senere år været i markant fremgang, hvorfor der rettes mere og mere fokus på dette område. I 2006 steg den samlede beholdning af

finansiel leasing med 12 % til 54,2 mia. kr., som er det højeste niveau de sidste fire år¹. Som følge af den øgede interesse for leasing er der også kommet større fokus på den regnskabsmæssige behandling af leasing, da leasing fylder mere og mere i selskaberne og deres årsrapporter.

Som nævnt ovenfor er der udarbejdet en international regnskabsstandard, som omhandler den regnskabsmæssige behandling af leasing. På området er der ligeledes regler i den danske regnskabslovgivning.

Som nævnt tidligere er formålet med IFRS at øje sammenligneligheden selskaberne imellem, men inden for leasingområdet er der blevet rejst kritik imod regnskabsstandarderne. Arbejdsgruppen G4+1 er meget kritiske overfor den regnskabsmæssige behandling af leasing, hvorfor de har udarbejdet rapporter med forslag til ændringer.

Behandlingen af leasingkontrakter har afgørende betydning for hvordan virksomhedernes soliditet fremstår. Herudover bliver flere af virksomhedens nøgletal påvirket af behandlingen af leasingkontrakter, som f.eks. afkastningsgraden, egenkapitalens forrentning og overskudsgraden, som alle afhænger af leasingkontraktens rente- og afdragssammensætning samt virksomhedens afskrivningsmetoder.

IASB har for nyligt taget arbejdsgruppen G4+1's ændringsforslag fra 2000 op igen med henblik på at ændre reglerne for den regnskabsmæssige behandling af leasing. Der lægges op til at alle væsentlige leasingkontrakter skal indregnes i selskabernes balance. Det vil sige at alle leasingkontrakter, som medfører rettigheder og forpligtelser for en virksomhed derfor bør indregnes i selskabets balance.

Forventningen om en ny og forbedret IAS på leasingområdet betyder, at der er ændringer på vej for selskabernes behandling og indregning af leasing i årsrapporterne. Det er derfor vigtigt, at ændringen medfører en forbedring af den regnskabsmæssige behandling af leasing, for at virksomhederne og regnskabsbrugerne kan se formålet med ændringen.

¹ Nyt fra Danmarks Statistik, nr. 368 af 24. august 2007.

På baggrund af ovenstående mener vi, det vil være interessant og meget relevant at vurdere hensigtsmæssigheden i den regnskabsmæssige behandling af leasing, hvad angår både de nuværende regler og det omtalte ændringsforslag.

2. Problemstilling

På baggrund af vores indledning har vi valgt følgende overordnede problemstilling:

**Er den gældende regnskabsmæssige behandling
af leasing hensigtsmæssig?**

For at besvare problemstillingen er det nødvendigt at opdele den i delspørgsmål, som beskrives i følgende afsnit.

2.1 Delspørgsmål

For at vi kan lave en vurdering af de nuværende regler omkring leasing, er det nødvendigt at gennemgå de gældende regler på området. Første spørgsmål lyder:

- *Hvordan er de nuværende regler for den regnskabsmæssige behandling af leasing - såvel de danske som de internationale?*

Efter en gennemgang af reglerne for den regnskabsmæssige behandling af leasing er det relevant at vurdere om de nuværende regler er optimale, hvilket leder os til næste spørgsmål:

- *Er de nuværende regler hensigtsmæssige?*

Arbejdsgruppen G4+1 har i år 2000 udarbejdet et ændringsforslag til en ny leasingstandard. Ændringsforslaget blev dog forkastet, men i den senere tid har IASB taget ændringsforslaget op til revurdering med henblik på en ændring af IAS 17. Dette leder os frem til følgende spørgsmål:

- *Hvilken effekt vil en gennemførelse af G4+1's ændringsforslag have på den regnskabsmæssige behandling af leasing?*

For at vurdere ændringsforslaget i forhold til de nuværende regler slutter vi afhandlingen af med spørgsmålet:

- *Vil gennemførelsen af ændringsforslaget gøre den regnskabsmæssige behandling af leasing mere hensigtsmæssig?*

Gennem besvarelse af ovenstående delspørgsmål vil vi herefter være i stand til at konkludere på den opstillede problemstilling.

2.2 Afgrænsning

En leasingaftale er et topartsforhold, hvor den ene er leasingtager og den anden er leasinggiver. Vi har valgt kun at behandle reglerne for den regnskabsmæssige behandling af leasing for leasingtager, da dette omfatter de fleste virksomheder, hvorimod antallet af leasinggivere er begrænset. Vi behandler således kun denne side af den regnskabsmæssige behandling af leasing, hvilket selvfølgelig kan give et skævt billede, men vi vurderer at problemstillingerne er størst for leasingtager.

Da leasing anses for at være en finansieringsform, er der også en række skattemæssige forhold, der påvirker leasingtagers årsrapport. Vi har valgt ikke at inddrage skat i afhandlingen, da det ikke har betydning for vores problemstilling. Ligeledes har vi valgt ikke at inddrage moms i afhandlingen. Leasing har selvfølgelig stor betydning for et selskabs skat og især den udskudte skat, men dette vil ikke blive behandlet yderligere, da det som nævnt ikke har betydning for besvarelsen af vores problemstilling.

Afhandlingen omhandler den regnskabsmæssige behandling af leasing. Den relevante lovgivning på området er den danske årsregnskabslov samt regnskabsvejledning 21. De relevante internationale regler vil omfatte IAS 17. Afledte konsekvenser på øvrige internationale regnskabsstandarder, som følge af behandlingen af leasing, er som udgangspunkt ikke en del af afhandlingen, hvorfor de ikke inddrages heri. Yderligere lovgivning, vejledninger og standarder vil kun blive inddraget, såfremt vi vurderer det relevant for afhandlingen. Vi vil således ikke behandle den fulde proces omkring den regnskabsmæssige behandling, men kun de dele, som er omfattet af IAS 17, da det er

denne standard, som forventes ændret. Dette kan medføre ændringer andre steder i regelsættet, men det vurderer vi ikke for værende relevant for opgavebesvarelsen. Vi vil dog inddrage begrebsrammen og de grundlæggende forudsætninger, da disse udgør grundlaget for den regnskabsmæssige behandling af leasing.

Særreglerne for investeringsejendomme har vi valgt ikke at inddrage i afhandlingen, da de ikke er indeholdt i IAS 17, men i stedet behandles i IAS 40.

Vores analyse af de nuværende regler for den regnskabsmæssige behandling af leasing vil som udgangspunkt omfatte IAS 17 i henhold til de internationale regler. Vi vælger i den forbindelse at se bort fra fortolkningsbidragene SIC 15 og SIC 27 samt IFRIC 4, da vi ikke vurderer, at disse vil ændre på vores vurdering af det internationale regelsæt. Vi vil dog, hvor vi vurderer det relevant, inddrage mindre dele af teksterne. Vi er klar over, at dette medfører at al lovgrundlag vedrørende IAS 17 ikke bliver behandlet, men da der kun er tale om en form for hjælpelitteratur til arbejdet med IAS 17, vurderer vi ikke, at dette vil påvirke vores konklusion.

Vi vil i afhandlingen arbejde meget med definitionen på et aktiv, da denne er særdeles relevant i forhold til den regnskabsmæssige behandling af leasing. En leasingaftale vil også påvirke selskabets forpligtelser, men ikke i så væsentlig en grad som aktivdefinitionen. Vi har derfor valgt at afgrænse os fra at foretage dybdegående analyser af definitionen på forpligtelser, og herunder hvilke former for forpligtelser en leasingaftale kan medføre. Det kan f.eks. vedrøre leasingtagers pligt til at returnere aktivet. Dette vurderer vi for omfattende og mindre relevant i forhold til vores primære problemstilling.

Vi vurderer det ligeledes mindre relevant at analysere på forskellige forlængelsesmuligheder i leasingaftaler, hvorfor det er udeladt af afhandlingen. Der er mange forskellige muligheder for den regnskabsmæssige behandling heraf og dette vurderer vi er for omfattende et område set i forhold til vores opgavebesvarelse, som i høj grad omhandler opdelingen i finansielle og operationelle leasingaftaler. Af samme årsag vil vores afhandling heller ikke omfatte yderligere gennemgang af betingede leasingydelse samt tidspunktet for indregning af leasingaktiver.

IASB har i oktober 2007 udsendt et Exposure Draft omhandlende forbedringer til de internationale regnskabsstandarder. Heri er indeholdt ændringer til flere standarder, men set i forhold til afhandlingens indhold er der kun relevante ændringer til IAS 1 og IAS 17. Ændringen i IAS 1 har efter vores mening ingen betydning for besvarelsen af vores problemstilling. Ændringerne i IAS 1 vedrører finansielle aktiver og forpligtelser, hvorfor vi vurderer den foreslåede ændring for mindre relevant for vores afhandling. Af denne grund vil vi ikke behandle ændringen yderligere i afhandlingen.

Ændringen til IAS 17 indeholder overordnet to forslag til ændringer. Den ene ændring omhandler betingede leasingydelser i operationelle leasingaftaler. Området omkring betingede leasingaftaler har vi tidligere afgrænset os fra, hvorfor vi heller ikke vurderer denne ændring for relevant for afhandlingen. Den anden ændring til IAS 17 vedrører leasingaftaler med grunde og bygninger. Dette område behandles i afhandlingen, hvorfor denne del af ændringsforslaget vil blive omtalt senere i afhandlingen.

2.3 Metodevalg

Vi ønsker i denne afhandling at skabe en dybere forståelse for den regnskabsmæssige behandling af leasing, ved at bearbejde og analysere problemstillingen gennem afhandlingen for til sidst at besvare denne.

For at vi kan besvare vores overordnede problemstilling - *om den gældende regnskabsmæssige behandling af leasing er hensigtsmæssig* - har vi behov for et sæt af kriterier, som vi kan vurdere hensigtsmæssigheden imod. Det vil sige, vi har brug for at holde lovgivning og regnskabsstandarder op imod et sæt af kriterier, for vi kan konkludere om noget er hensigtsmæssigt eller ej.

Vi har valgt, at vores sæt af kriterier skal tage udgangspunkt i IASBs begrebsramme og ÅRLs generalklausul, grundlæggende forudsætninger og aktivdefinition, da disse danner grundlaget for de to sæt af regler. Vi mener således, at for vi kan vurdere om noget er hensigtsmæssigt, er det nødvendigt at det er i overensstemmelse med grundlaget, altså begrebsrammen.

Endvidere vælger vi at betragte hensigtsmæssigheden fra regnskabsbrugernes synsvinkel, da vi vurderer at afhandlingens problemstilling mest retter sig imod det eksterne regnskab og dermed de eksterne regnskabsbrugere.

Vores sæt af kriterier vil, som nævnt være begrebsrammerne, men vores vurderinger vil især omfatte de grundlæggende forudsætninger og definitionen på et aktiv. Aktivdefinitionen er i ÅRL ikke medtaget i selve lovteksten, hvorfor vores udgangspunkt i henhold til ÅRL også vil omfatte ÅRLs bilag 1C vedrørende aktivdefinitionen. Vi vil i forhold til ÅRLs generalklausul, grundlæggende forudsætninger og aktivdefinition anvende betegnelsen ”begrebsramme”, selvom lovgivningen ikke direkte anvender dette udtryk. Indholdet kan dog sammenlignes med den internationale begrebsramme, hvorfor vi for overskuelighedens skyld foretager dette valg.

Om lovgivning eller standarder er hensigtsmæssige, vil vi således vurdere ud fra, om disse er i overensstemmelse med begrebsrammerne, herunder de grundlæggende forudsætninger, aktivdefinitioner og de eksterne regnskabsbrugeres krav til årsrapporterne.

Til besvarelse af vores problemstilling vil vi tage udgangspunkt i ÅRLs og IASBs begrebsramme samt ÅRL, RV 21 og IAS 17. De enkelte afsnit i afhandlingen vil først tage udgangspunkt i de internationale regler, hvorefter vi vil behandle de danske regler. Vi mener dette er den mest naturlige opdeling, da de internationale regler netop danner grundlag for de danske regler. De danske regler er f.eks. flere steder i lovgivningen således blot en kortere gengivelse af de internationale regler.

Vi vil først objektivt beskrive den gældende regnskabsmæssige behandling af leasing, hvorefter vi vil foretage en kritisk analyse af denne og til sidst vurdere reglerens hensigtsmæssighed i praksis. For at give vores vurdering et yderligere aspekt inddrages arbejdsgruppen G4+1’s ændringsforslag til den regnskabsmæssige behandling af leasing.

Herudover vil vi i afhandlingen inddrage en vurdering af den nuværende aktivdefinition set i forhold til leasingaktiver. Yderligere er vi bekendt med, at IASB

arbejder på en ændring af begrebsrammen, hvorfor vi også vil vurdere leasingaktiver i forhold til den forventede nye aktivdefinition.

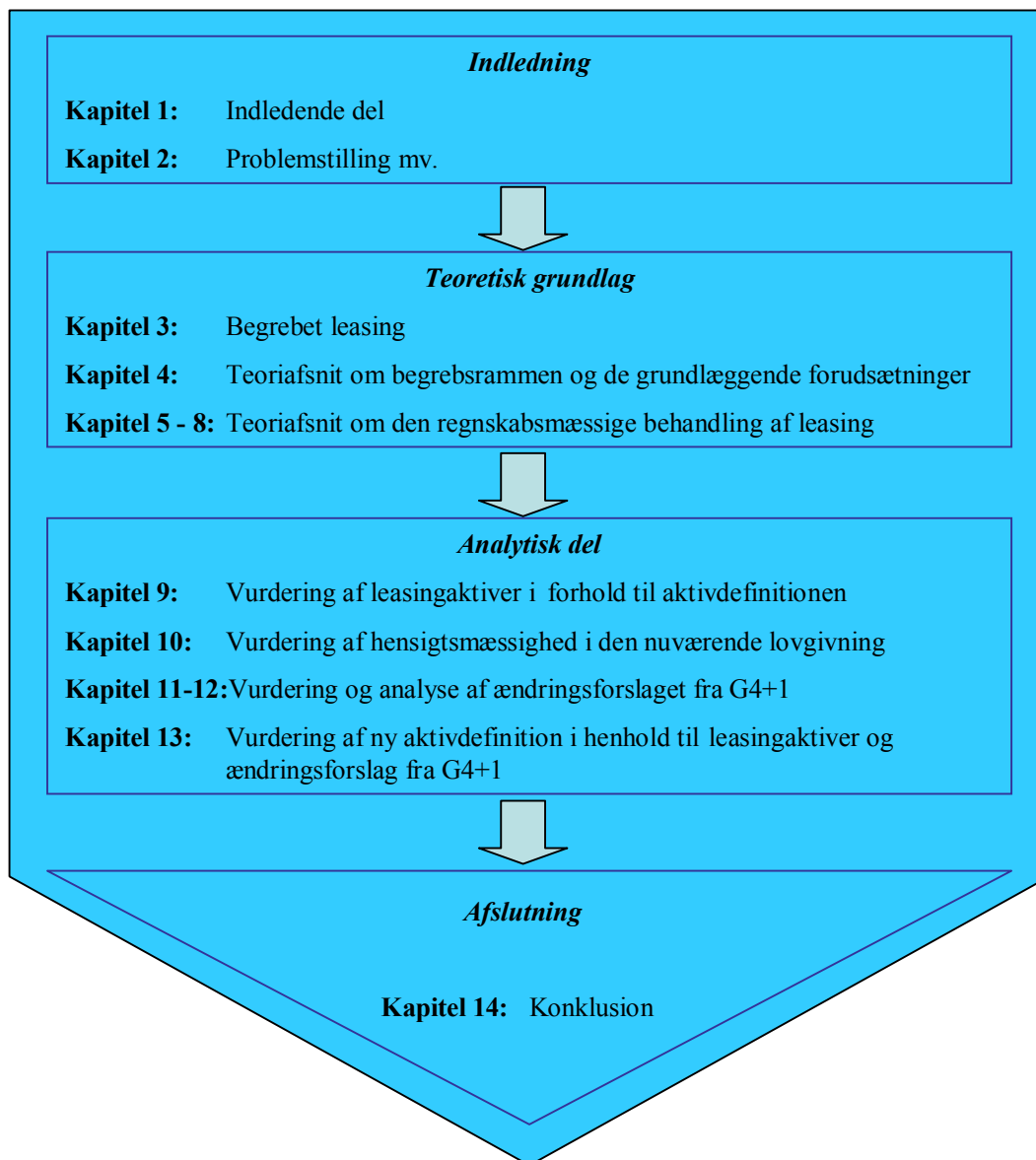
Den teoretiske del af afhandlingen er primært baseret på objektive kildemateriale såsom årsregnskabsloven, regnskabsvejledninger og regnskabsstandarder. Herudover anvendes artikler og bøger, som er udarbejdet af fagfolk med speciale på området. Vi vil dog forholde os kritisk til materialerne, da de kan være påvirket af forfatterens subjektive holdning, men som udgangspunkt vurderes forfatterne at være tilstrækkelig objektive, som følge af deres faglige kundskaber.

Af hensyn til færdiggørelse af afhandlingen er vores litteratursøgning afsluttet den 1. marts 2008, hvorfor litteratur offentliggjort efter denne dato ikke vil indgå som en del af afhandlingen.

For at skabe et overblik over den regnskabsmæssige behandling af leasing vil der løbende blive inddraget eksempler, som skal belyse konkrete områder og problemstillinger. Eksemplerne vil hovedsagligt tage udgangspunkt i et grundlæggende eksempel, hvor forudsætninger og beregninger fremgår af bilag 16.3. Yderligere vil der i afhandlingen blive anvendt en række forkortelser - der henvises til bilag 16.2. Hvor det vurderes relevant, vil der endvidere være medtaget figurer som illustration.

2.4 Afhandlingens struktur

Afhandlingens struktur kan illustreres på følgende måde:

Som følge af ovenstående struktur vil vi til sidst være i stand til at konkludere, om den regnskabsmæssige behandling af leasing er hensigtsmæssig.

3. Leasing

3.1 Begrebet leasing

Ordet leasing bliver anvendt i mange sammenhænge og med mange forskellige betydninger. Ens for dem alle er dog, at leasing er en aftale, ifølge hvilken leasinggiver overdrager brugsretten til et aktiv til leasingtager for en aftalt periode mod en eller flere betalinger. Med andre ord er der tale om en form for et lånefinansieret køb eller en simpel lejeaftale.

Begrebet leasing har opnået stor betydning i de danske og udenlandske selskaber, hvor leasing bliver mere og mere benyttet. Den globale leasingvolume var i 2004 på hele 579 milliarder US-dollars². Nordania Leasing har ligeledes foretaget en rundspørge blandt 500 virksomheder med mere end 25 ansatte. Denne undersøgelse viste at den tredje hyppigste finansieringskilde er leasing, som 13 % af virksomhederne har anvendt for at frigøre likviditet³. Leasing er som finansieringskilde kun overgået af øget belåning og træk på egenkapitalen.

I dag er det både private og offentlige virksomheder, som benytter sig af leasing, hvorfor reglerne inden for området påvirker mange virksomheder på tværs af alle brancher.

Der kan være flere årsager til, at selskaberne vælger at lease aktiver i stedet for at købe dem, men i mange tilfælde er valget påvirket af skattefordele, likviditetsbehov og finansieringsomkostninger. Ofte kan virksomhederne spørge sig selv om, hvor det er bedst at have kapitalen stående eller helt omvendt, om det er bedst at få kapitalen ud og arbejde og således skabe konkurrencefordele for virksomheden. Det vil sige, hvor kapitalen i stedet kan bruges til vækst og afkast.

Selskabets likviditetsbehov kan ofte være medvirkende til at leasing vælges frem for køb, da en leasingaftale vil være mindre likviditetskrævende nu og her end et køb.

² IASB; "Information for observers - Joint International working group on leasing", 19 July 2006, s. 3

³ Nordania Leasing; "Fokus - Råd til vækst", s. 4

Selskabet undgår i den forbindelse at skulle udbetale et stort beløb ved investering af et aktiv. Dette kan især være fordelagtigt for selskaber, som stadig er i en opstartsfasen.

En anden årsag til at vælge leasing kan være, at aktivets anvendelsesperiode er kortere end aktivets samlede levetid. Her er leasing fordelagtigt, da selskabet undgår omkostninger, der er forbundet med køb og salg af aktivet. Selskabet har i denne situation i stedet bare en leasingperiode, som stemmer overens med anvendelsesperioden, hvilket ikke burde medføre yderligere omkostninger.

Generelt er leasing en meget fleksibel form for kapacitet, som medfører at selskaberne hurtigt og effektivt kan udvide eller reducere sin kapacitet uden behov for større kapital.

Endelig kan selskaberne have en helt anden tanke i forbindelse med valget mellem leasing eller køb. Sådan som de regnskabsmæssige regler er inden for leasingområdet i dag, kan selskaberne spekulere i hvilken anskaffelsesmetode de vil benytte. Selskaberne kan vælge leasing frem for køb, fordi de i visse tilfælde vil kunne undgå at registrere leasingaktivet i balancen. Hvis leasingaftalen bliver udarbejdet som en operationel leasingkontrakt, vil aktivet ikke fremgå af selskabets balance, hvorved nøgletal, som f.eks. afkastningsgraden, ikke vil blive påvirket. Det vil sige at valget bunder i en strategisk ledelsesbeslutning.

Det vurderes, at operationel leasing i fremtiden vil vokse, da flere virksomheder ser fordele i at vælge operationel leasing frem for finansiel leasing. Ved den operationelle leasing står virksomheden frit ved udløb af leasingkontrakten. Virksomheden står ikke tilbage med materiel, som de ikke kan bruge mere eller materiel som er forældet. Samtidig spekulerer flere og flere virksomheder i kravet til indregning af finansielt leasede aktiver i modsætning til de operationelle leasingaktiver.

3.2 Dagligdagens definitioner på leasing

Som beskrevet ovenfor er leasing en aftale, ifølge hvilken leasinggiver overdrager brugsretten til et aktiv til leasingtager for en aftalt periode mod en eller flere be-

talinger. Herudover kan aftalen have karakter af at være en finansiel eller operationel leasingkontrakt.

Såvel begrebet leasing som opdelingen i finansiel og operationel leasing bliver anvendt i mange sammenhænge og med forskellig ordlyd.

Definition ifølge IAS 17:

- Finansiell leasing er en kontrakt eller aftale, hvor alle væsentlige risici og afkast fra aktivet overdrages til leasingtager, uanset om ejendomsretten overgår eller ikke overgår til leasingtager ved udløbet af leasingperioden.
- Operationel leasing defineres som enhver leasingkontrakt eller aftale, som ikke opfylder kriterierne for finansiel leasing.

Disse definitioner er således afgørende for, hvordan den pågældende leasingaftale skal behandles regnskabsmæssigt. Leasingsselskaberne anvender også begreberne finansiel og operationel leasing, men leasingtagerne kan ikke altid forvente at leasingsselskabets definition er i overensstemmelse med definitionerne i IAS 17. Nedenfor er illustreret eksempler på definitionerne fra to uafhængige leasingsselskaber.

Generel definition ifølge Nordania Leasings hjemmeside⁴:

- ”Ved finansiel leasing forstås en leasingaftale, der til leasingtager overfører alle væsentlige risici og fordele, som knytter sig til ejendomsretten til et aktiv, uanset om ejendomsretten overgår til leasingtager ved slutningen af leasingperioden.
- Operationel leasing er defineret som enhver leasingaftale, der ikke er finansiel leasing.”

⁴ www.nordania.dk

Definition ifølge Nordania Leasings leasingordbog⁵:

- ”Finansiel leasing
- er leasingaftaler, hvor leasingselskabet (lessor) ikke har nogen risiko eller ansvar for leasinggenstanden (f.eks. i form af vedligeholdelse eller restværdi). Risikoen ligger alene på leasingtagerens (lessee) betalingsevne.
- Operationel leasing
I modsætning til finansiel leasing tager leasingselskabet (lessor) en produktisiko. Ved operationel leasing er vedligeholdelse eller lignende ofte inkluderet i leasingafgiften, ligesom leasingselskabet påtager sig risikoen på restværdien.”

Definition ifølge Krone Kapitals hjemmeside⁶:

- ”Finansiel leasing:
En leasingaftale, hvor leasingtager har hele ansvaret for den leasede genstand f.eks. med hensyn til service og vedligeholdelse samt restværdi.
- Operationel leasing:
Her er det leasingselskabet, der påtager sig risiko for restværdi. Service og vedligeholdelse er ofte indeholdt i den månedlige leasingafgift.”

Ovenstående er eksempler på at leasingbegrebet anvendes i mange forskellige nuancer. For eksempel anvender Nordania Leasing to forskellige sæt af definitioner på samme begreb, hvoraf den først nævnte definition faktisk er i overensstemmelse med IAS 17. De øvrige definitioner er derimod forskellige.

Alle ovennævnte definitioner kredser omkring de samme begreber, men alligevel er definitionerne forskellige, hvilket kan være medvirkende til, at området i visse situationer bliver uoverskueligt og fremstillet misvisende i selskabernes årsrapporter. Dette er især relevant i de tilfælde, hvor leasingselskabernes definitioner adskiller sig fra definitionerne af begreberne i IAS 17.

⁵ www.nordania.dk

⁶ www.kronekapital.dk

3.3 Afslutning

Leasing er blevet en større og større industri i verden og årsager til at vælge leasing kan være mange. Det kan være likviditetsbehov, skattefordele, finansieringsomkostninger samt øvrige strategiske ledelsesbeslutninger der kan være afgørende for valget mellem køb og leasing.

Herudover anvendes begreberne leasing, finansiel leasing og operationel leasing i mange forskellige sammenhænge i dag, hvilket kan medføre forvirring og evt. forskellig klassifikation af leasingaftalerne. Samtidig ses der en øget anvendelse af operationel leasing, da denne påvirker selskabets nøgletal positivt i modsætning til finansiel leasing.

Ovenstående illustration af dagligdagens forskellige definitioner af begreberne finansiel og operationel leasing viser tydeligt, at området omkring leasing burde forenkles.

4. Begrebsrammen og de grundlæggende krav til årsrapporten

I dette kapitel vil vi foretage en beskrivelse af IASBs Framework, da denne vil danne grundlaget for vores teoretiske analyse af den regnskabsmæssige behandling af leasing. Yderligere vil vi inddrage ÅRLs begrebsramme og analysere eventuelle forskelle mellem de to begrebsrammer. Såvel IASBs Framework og ÅRLs begrebsramme er udarbejdet for at udstede generelle retningslinier for, hvordan årsrapporter skal udarbejdes, hvorved regnskabsbrugerne er givet det bedste udgangspunkt for at træffe deres økonomiske beslutninger.

4.1 Generelt om IASBs Framework

Arbejdet bag begrebsrammen startede i perioden 1978 – 1985, hvor FASB udviklede begrebsrammens generelle struktur⁷ (Conceptual Framework), som efterfølgende har inspireret mange. Begrebsrammen er med mindre ændringer blevet indført i flere lande, f.eks. Canada, Australien, England og New Zealand.

FASB's arbejde medførte også, at IASC blev inspireret og i 1989 udgav denne organisation en begrebsramme, som tager udgangspunkt i FASB's begrebsramme. Dette er i dag den begrebsramme, som vi kender som IASBs Framework. Som følge af den øgede internationalisering inden for regnskabsområdet har FASB's begrebsramme også indirekte haft indflydelse på den danske begrebsramme. Den danske begrebsramme er en del af ÅRL, og da dansk lovgivning inden for regnskab følger de internationale regler, har IASBs og dermed FASB's begrebsrammer dannet det teoretiske grundlag for begrebsrammen i Danmark⁸.

⁷ Elling, Jens O.; ”Årsrapporten – teori og regulering”, s. 159

⁸ Elling, Jens O.; ”Årsrapporten – teori og regulering”, s. 81

4.2 Formål

Da IASB i 1989 indførte deres begrebsramme var ideen, at begrebsrammen skulle udgøre et teoretisk fundament til fremme af konsistente og veldefinerede standarder på konkrete områder⁹.

Som det fremgår af IASBs Framework's afsnit 1, er hovedformålet med begrebsrammen at assistere IASB, nationale standardudstedende organisationer, virksomhederne og revisorerne i deres daglige arbejde. Begrebsrammen skal hjælpe IASB og øvrige standardudstedende organisationer i at udvikle nye og forbedrede standarder samt udvikle de eksisterende, sådan regnskabspraksis bliver mere informativ for brugere¹⁰. Formålet hermed er at sikre en større harmonisering inden for regnskabsområdet og minimere mulighederne for "alternative" regnskabsaflæggelser. Ligeledes benytter de nationale standardudstedende organisationer begrebsrammen som rettesnor ved udarbejdelse af standarder, sådan standarderne bliver mere og mere internationale.

Yderligere skal begrebsrammen også hjælpe virksomhederne og revisorerne med henholdsvis at aflægge og revidere årsrapporter, som lever op til IASBs standarder. Begrebsrammen kan hjælpe med at fortolke standarder og bidrage til behandling af emner, som ikke er omfattet af nogen standard. Endelig skal begrebsrammen medvirke til, at årsrapporterne giver størst mulig værdi for regnskabsbrugerne i deres økonomiske beslutninger.

Ved anvendelse af IASBs Framework skal brugeren dog have for øje, at begrebsrammen ikke har status af en standard, hvorfor de enkelte regnskabsstandarder går forud for begrebsrammen ved uoverensstemmelser mellem begrebsrammen og standarden.

⁹ Elling, Jens O.; "Årsrapporten – teori og regulering", s. 78 - 79

¹⁰ Elling, Jens O.; "Årsregnskabsteori i analytisk perspektiv", s. 138

Begrebsrammen består af følgende fire niveauer¹¹:

1. Målsætningen med årsregnskaber
2. De kvalitative egenskaber
3. Definition, indregning og måling af de elementer, som udgør årsregnskabet
4. Kapital- og kapitalvedligeholdelsesbegreber

Vi vil beskrive og behandle de tre første niveauer, da det er disse, som er relevante for vores problemstilling.

4.2.1 Målsætningen med årsrapporten

Det generelle formål med årsrapporten er at give information omkring selskabets finansielle position, præstation og ændringer i den finansielle position til en bred gruppe af regnskabsbrugere, som skal træffe økonomiske beslutninger¹². Årsrapportens formål er således at være en informationskilde, der giver virksomhedens eksterne regnskabsbrugere den relevante information omkring virksomhedens finansielle stilling, så de herudfra kan træffe økonomiske beslutninger.

IASBs grundlæggende målsætning med årsrapporten er meget bredt formuleret og kræver en fortolkning af, hvad der menes med en ”bred gruppe af regnskabsbrugere” samt en uddybning af, hvad deres ”informationsbehov” er.

4.2.1.1 Regnskabsbrugerne og deres informationsbehov

Hvis årsrapporten skal opnå størst mulig nytteværdi, er det vigtigt, at den dækker et bredt udvalg af regnskabsbrugere og deres informationsbehov.

¹¹ IASBs Framework, afsnit 5

¹² IASBs Framework, afsnit 12

IASB nævner syv regnskabsbrugere i deres begrebsramme, hvilket må anses at være deres bud på en ”bred gruppe af regnskabsbrugere”. Det drejer sig om:

- Investorer (nuværende og potentielle)
- Medarbejdere
- Långivere
- Leverandører samt andre kreditorer
- Kunder
- Offentlige myndigheder
- Offentligheden

Disse regnskabsbrugere har forskellige informationsbehov. F.eks. har investorerne, der har investeret kapital i virksomheden, en forventning om at modtage udbytte mod at stille den risikovillige kapital til rådighed. Investorerne har således en interesse i virksomhedens finansielle stilling og indtjening, så de kan vurdere om deres investering er rentabel - og om de evt. skal købe eller sælge aktier. Medarbejdere, långivere og leverandører stiller arbejdskraft, lånekapital og materialer til rådighed for virksomheden og forventer til gengæld aflønning og betaling. Deres informationsbehov fra virksomheden er virksomhedens fremtidige betalingsevne og vilje, både inden ansættelse/kontraktindgåelse samt løbende for at vurdere virksomhedens evne til at opfylde sine forpligtelser.

Fælles for alle regnskabsbrugerne er, at de efterspørger en fremadrettet beslutningsinformation, så de kan danne et grundlag for deres beslutning om at investere ressourcer i den pågældende virksomhed eller ej. Dog kan informationsbehovet variere mellem regnskabsbrugeren til en klasse D-virksomhed og regnskabsbrugeren til en klasse B-virksomhed.

Årsrapportens informationsindhold er som udgangspunkt fortid, det vil sige den baserer sig på allerede skete begivenheder. Med andre ord er årsrapporten bedst egnet til bagudrettet kontrolinformation. Investorer og aktionærer kan bruge årsrapporten til at vurdere ledelsens præsentationer og se om de har fået indfriet deres forventninger og afkast. Långiver kan på baggrund af årsrapporten ligeledes vurdere virksomhedens

evne til at genere overskud for tidligere år. Til det fremadrettede informationsbehov vil budgetter være et godt alternativ. Der er dog altid en vis usikkerhed omkring budgetter, da disse er baseret på skøn og forventninger til den fremtidige indtjening. Så alt andet lige bør regnskabsbrugeren forholde sig kritisk til investering på grundlag af budgetter alene. Årsrapporten må derfor stadig vurderes som det bedste grundlag for en investering - eventuelt suppleret med budgetter og fremtidige forventninger.

4.2.1.2 Grundlæggende forudsætninger

Framework opstiller to grundlæggende forudsætninger, som er helt essentielle for årsrapporten. Forudsætningerne er periodisering og going concern.

Periodiseringsforudsætningen kræver, at transaktioner indregnes på tidspunktet, hvor de indtræffer, og i den finansielle rapportering indgår de i den periode, som de tilhører. Det medfører, at betalingstidspunktet ikke har nogen betydning for, hvornår transaktionen indregnes i årsrapporten.

Going concern-forudsætningen betyder, at årsrapporten er udarbejdet under den forudsætning, at det forventes, at virksomheden fortsætter sin drift i en overskuelig fremtid. Going concern er afgørende i situationen, hvor virksomheden skal værdiansætte sine aktiver og passiver, da værdiansættelsen forudsætter going concern. Hvis et selskab f.eks. er under afvikling, vil dette som regel kræve en anderledes værdiansættelse.

4.2.2 De kvalitative egenskaber

For at årsrapporten skal være nyttig for regnskabsbrugeren skal de kvalitative egenskaber være opfyldte. Det vil sige, at de kvalitative egenskaber, er de egenskaber, som gør årsrapportens informationer brugbare og værdiskabende for regnskabsbrugere, jf. Framework's afsnit 24. IASBs Framework indeholder fire primære kvalitative egenskaber, som er forståelighed, relevans, pålidelighed og sammenlignelighed.

4.2.2.1 Forståelighed ¹³

Denne egenskab indebærer, at informationerne i årsrapporten skal være forståelige for regnskabsbrugerne. Denne egenskab kan være svær at ”måle” i dagligdagen, da regnskabsbrugerne kan have meget forskellig viden omkring regnskaber, samtidig med at mange forskellige brugere skal have forskellig information. Begrebsrammen har derfor medtaget en forudsætning om, at regnskabsbrugeren har en vis viden omkring forretnings- og økonomimæssige forhold, ligesom brugeren også har en rimelig viden omkring regnskabsvæsen.

Yderligere gør begrebsrammen opmærksom på, at kompleks information, som er relevant for årsrapporten, dets brugere og deres økonomiske beslutninger, ikke må udelukkes fra årsrapporten, selvom det vurderes at være for svært at forstå for nogle regnskabsbrugere.

4.2.2.2 Relevans ¹⁴

Relevans betyder, at informationerne skal have en nytteværdi for regnskabsbrugeren. En nytteværdi skal i denne sammenhæng forstås sådan, at informationerne har indflydelse på en bred kreds af regnskabsbrugernes beslutninger, og at informationen skal kunne gøre en forskel i en konkret beslutningssituation. Med andre ord er det afgørende, om regnskabsbrugeren ville have været anderledes, hvis f.eks. en udeladt information i stedet var medtaget i årsrapporten.

For at en begivenhed er relevant og dermed bør fremgå af årsrapporten, skal den have:¹⁵

- Prognoseværdi
- Feedback-værdi
- Aktualitet

Det vil sige, at informationen skal kunne anvendes til prognoser omkring virksomhedens fremtid til at forbedre prognoser på baggrund af tidligere forventninger kontra

¹³ IASBs Framework, afsnit 25

¹⁴ IASBs Framework, afsnit 26 - 30

¹⁵ Elling, Jens O.; ”Årsregnskabsteori - i analytisk perspektiv”, s. 153

tidligere begivenheder, herunder foretage en sammenholdelse af realiserede tal og tidligere prognoser, og endelig skal informationen være aktuel.

I denne forbindelse er det vigtigt at have for øje, at regnskabsbrugerne har differentierede informationsbehov. Fælles for regnskabsbrugere er dog, at de hver især har behov for fremadrettet beslutningsinformation, der kan anvendes til at forudsige virksomhedens fremtidige nettobetalingers størrelse, tidsmæssige placering og ikke mindst usikkerheden på disse for at kunne træffe beslutning om, hvorvidt de skal investere deres ressourcer i virksomheden eller ej¹⁶.

Det er således vigtigt at al væsentlig information medtages i årsrapporten og at uvæsentlig information udelades samt at have flere forskellige regnskabsbrugeres informationsbehov for øje. Som følge heraf er det tydeligt, at nytteværdien af årsrapportens information vil afhænge af, hvilken regnskabsbruger regnskabsaflæggeren har for øje ved regnskabsaflæggelsen. Ligeledes er det vigtigt at have for øje, at hvis en regnskabsbruger allerede kender en given information, så påvirker dette ikke informationens relevans, men regnskabsbrugers nytteværdi er selvfølgelig reduceret¹⁷.

Som tidligere nævnt indeholder årsrapporten bagudrettede oplysninger. Her viser resultatopgørelsen tidligere handlingers resultat i de forgange år, mens balancen viser en opgørelse over virksomhedens aktuelle økonomiske position¹⁸. Regnskabsbrugerne er således nødt til at prognosticere de fremtidige nettobetalinge ud fra årsrapportens mere bagudrettede oplysninger.

Det bedste grundlag, som regnskabsbrugeren kan bruge i sådan en situation vil være en fremadrettet betalingsrække og/eller budgetter. Selvom der foreligger budgetter, kan investor dog stadig have behov for at prognosticere de fremtidige betalinger, da investor jo ikke kan holde virksomheden ansvarlig, hvis budgetterne slår fejl¹⁹.

IASBs begrebsramme er udarbejdet med henblik på først og fremmest at opfylde investorenes informationsbehov, da de er direkte afkastmodtagere. Denne antagelse

¹⁶ Christensen, John m.fl.; "Virksomhedens årsregnskab", s. 20-21

¹⁷ Elling, Jens O.; "Årsregnskabsteori i analytisk perspektiv", s. 153

¹⁸ Christensen, John m.fl.; "Virksomhedens årsregnskab", s. 20-21

¹⁹ Elling, Jens O.; "Årsrapporten - teori og regulering", s. 165

fremgår af afsnit 10 i Framework, som fremhæver at årsrapporter, der opfylder investorenes behov, ligeledes vil opfylde de fleste af behovene hos de resterende interessegrupper. Vi vil derfor fokusere mest på investors behov i afhandlingen.

4.2.2.3 Pålidelighed ²⁰

Endnu et kvalitetskrav til årsrapporten er, at informationerne skal være pålidelige for at være nyttige for regnskabsbrugeren. Information er pålidelig, når den er fri for væsentlige fejl og subjektive forhold. Endelig skal regnskabsbrugeren kunne stole på, at informationen reelt repræsenterer det, den angiver at indeholde, eller det, den med rimelighed kunne forventes at repræsentere.

Kvalitetskravet pålidelighed indeholder yderligere fem sekundære kvalitetskrav, som informationerne skal leve op til for at være nyttige for regnskabsbrugeren, og for at informationen er pålidelig. Man kan egentlig kalde disse sekundære kvalitetskrav for hjælpebegreber til det overordnede begreb *pålidelighed*. De sekundære kvalitetskrav er troværdig repræsentation, substans frem for formalia, neutralitet, forsigtighed og fuldstændighed.

Troværdig repræsentation indebærer som tidligere beskrevet, at informationerne i årsrapporten reelt repræsenterer selskabets forhold.

I forlængelse heraf har vi substans frem for formalia, som betyder, at de reelle økonomiske forhold skal præsenteres frem for de juridiske forhold. Dette kvalitetskrav er meget relevant i analysen af den regnskabsmæssige behandling af leasing, da netop substans frem for formalia betyder, at indregning af leasing i årsrapporten afhænger af leasingaftalens reelle indhold frem for det egentlige juridiske ejerforhold.

Neutralitet skal opfylde kravet om, at informationerne ikke bliver påvirket af forskellige subjektive påvirkninger og vurderinger.

Forsigtighed betyder, at der ved udøvelsen af skøn i forbindelse med udarbejdelsen af årsrapporten skal anvendes en vis omhu, hvorved aktiver eller indtægter ikke værdis-

²⁰ IASBs Framework, afsnit 31 - 38

ansættes for højt, samt at forpligtelser eller omkostninger ikke værdiansættes for lavt. Dog må forsigtigheden ikke være så stor, at den medfører f.eks. skjulte reserver eller for store hensættelser.

Fuldstændighed betyder, som begrebet angiver, at der ikke må udelades informationer, da dette kan medføre, at øvrige informationer bliver falske og/eller misvisende.

4.2.2.4 Sammenlignelighed ²¹

Sammenlignelighed er det sidste af de fire kvalitative egenskaber i begrebsrammen. Denne egenskab betyder at regnskabsbrugerne skal kunne sammenligne årsrapporter over en årrække samt sammenligne forskellige virksomheders årsrapporter. Dette medfører at virksomhederne skal måle og medtage deres aktiver og forpligtelser konsekvent for hele virksomheden og over en årrække, samtidig med at det skal gøres konsekvent med øvrige virksomheder.

Virksomhederne skal dog ikke fortsætte ”med bind for øjnene”, da IASBs Framework kræver at virksomhederne skal ændre regnskabspraksis, hvis der er alternativer, som er mere relevante og pålidelige. IASB mener således, at det er uhensigtsmæssigt at fortsætte med den nuværende regnskabspraksis i sådanne tilfælde, hvorfor sammenligneligheden derfor bliver sat lidt til side.

Sammenlignelighedskravet vil i høj grad være opfyldt ved at følge IAS.

4.2.2.5 Vurdering af de kvalitative egenskaber

Som ofte set er virkeligheden en anden end teorien, hvorfor virksomhederne ofte ikke kan opfylde alle de kvalitative egenskaber, da nogle egenskaber kan konflikte med hinanden.

Som Framework beskriver i sit afsnit 45 er det ofte nødvendigt at foretage en vurdering af de enkelte kvalitative egenskaber og vælge nogle frem for andre. Der må foretages en vurdering for at opnå en balance mellem de forskellige kvalitative egenskaber. Denne vurdering skal baseres på et professionelt skøn.

²¹ IASBs Framework, afsnit 39 - 42

Framework fremhæver i sit afsnit 43 at der ofte er problemer omkring relevans og pålidelighed, da disse begreber bliver påvirket af rettidighed. Ved at rapportere rettidigt, er det ikke sikkert, at alle informationer er pålidelige, da der ikke har været tid til at sikre alle informationer, men derimod er informationen meget aktuel og dermed relevant. Medtages informationerne først når alle informationer vurderes pålidelige, er der stor sandsynlighed for, at informationen ikke opfylder relevanskravet. Det er derfor ofte nødvendigt at foretage en vurdering og opnå en balance mellem kravene, sådan regnskabsbrugerne opnår det bedste grundlag for deres økonomiske beslutninger.

I lighed med dette, inddrager begrebsrammen en vurdering af nytteværdien i forhold til omkostningerne, som en rettesnor for hvornår og hvordan informationerne bør medtages. Nyttværdien, som informationen medfører, bør således overstige omkostningerne, som er forbundet med fremskaffelsen af informationerne.

4.2.2.6 Et retvisende billede

IASBs Framework omhandler ikke direkte begrebet et retvisende billede, selvom årsrapporten ofte beskrives for at udvise et retvisende billede.

Frameworks afsnit 46 fremhæver dog, at hvis virksomhederne følger de primære kvalitative egenskaber og de passende regnskabsstandarder, så resulterer årsrapporten normalt i at fremstå med et retvisende billede, eller som IASB beskriver det ”as a true and fair view of the financial position”²².

4.2.3 Definition af årsrapportens elementer

For at øge forståelsen af årsrapportens elementer, de kvalitative egenskaber og et retvisende billede, indeholder IASBs Framework også definition på årsrapportens enkelte elementer. Definitionerne skal være opfyldte for, at der kan ske indregning i årsrapporten.

²² IASBs Framework, afsnit 46

Figur I – Definition af årsrapportens elementer

Element	Definition
Balance	
Aktiv	Et aktiv er en ressource, som kontrolleres af virksomheden som resultat af tidligere begivenheder, og hvorfra fremtidige økonomiske fordele forventes at tilflyde virksomheden.
Forpligtelse	En forpligtelse er en eksisterende forpligtelse, der stammer fra tidligere begivenheder, hvis indfrielse forventes at medføre et træk på virksomhedens ressourcer.
Egenkapital	Egenkapital er den residualværdi, som fremkommer i virksomhedens aktiver, efter forpligtelserne er fratrukket.

Resultatopgørelse	
Indtægt	Indtægter er en stigning i de økonomiske fordele i regnskabsåret i form af tilgang eller værdistigning i aktiver eller fald i forpligtelser, som resulterer i en vækst i egenkapitalen, bortset fra indskud fra ejerne.
Omkostning	Omkostninger er fald i de økonomiske fordele i regnskabsåret i form af afgang eller værdiforringelse af aktiver eller stigning i forpligtelser, som resulterer i fald i egenkapitalen, bortset fra udlodninger til ejerne.

Kilde: IASBs Framework, afsnit 49 + 70, egen oversættelse

Virksomhedens aktiver og forpligtelser skal således overholde disse definitioner for at være en del af virksomhedens årsrapport. Ifølge denne del af begrebsrammen, vil det således sige, at hvis virksomhedens leasingaktiver og tilhørende forpligtelser opfylder ovennævnte definitioner, så skal aktivet og forpligtelsen fremgå af balancen, såfremt de øvrige kvalitative egenskaber og indregningskriterierne er opfyldte.

Den danske ÅRL indeholder tilsvarende definitioner i dennes bilag 1C, hvorfor der ikke kommenteres yderligere på forholdene i ÅRL.

4.2.4 Indregningskriterier for årsrapportens elementer

Udover ovennævnte definitioner, indeholder IASBs Framework ligeledes nogle generelle indregningskriterier, som skal være opfyldte for at der kan ske indregning af de pågældende elementer. Ifølge Frameworks afsnit 83 skal et element indregnes når:

- det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele forbundet med elementet vil flyde til eller fra virksomheden, og
- at elementet har en kostpris eller værdi, som kan måles pålideligt.

I lighed med foregående afsnit skal en virksomheds leasingaktiv og tilhørende forpligtelse således medtages i balancen, hvis ovenstående indregningskriterier er opfyldte.

4.2.5 Måling af årsrapportens elementer

Endelig indeholder IASBs Framework også definitioner på de forskellige målemetoder, som skal anvendes ved udarbejdelsen af årsrapporten. De forskellige definitioner fremgår af Frameworks afsnit 100, men definitionerne er ikke gennemgået yderligere, da de ikke vurderes væsentlige for besvarelse af vores problemstilling.

4.3 IAS 1

Vi har valgt at medtage indholdet af IAS 1 her sammen med begrebsrammen, da IAS 1's indhold på mange områder overlapper begrebsrammen. Vi har udvalgt de områder af IAS 1, som vi anser for værende relevante for denne afhandling, samtidig vælger vi kun at gennemgå de områder af standarden, som ikke allerede er gennemgået under begrebsrammen.

IAS 1 er den standard, som beskriver hvordan årsrapporten skal præsenteres. Den beskriver bl.a. hvilke bestanddele årsrapporten indeholder, hvilke krav årsrapporten skal leve op til samt hvilke krav, der er til de enkelte bestanddele i årsrapporten.

IAS 1 fokuserer meget på et retvisende billede, hvilket er en ret stor forskel i forhold til begrebsrammen. Som det fremgår af afsnit 13 i IAS 1 er det altoverskyggende formål, at præsentere en årsrapport, som viser et retvisende billede af virksomhedens resultat, finansielle stilling og pengestrømme. Dette opnås ved at følge de relevante standarder, fortolkningsbidrag og begrebsrammen.

I IAS 1 er udgangspunktet, at overholdelse af de internationale regnskabsstandarder vil føre til et retvisende billede. Hvis det ikke er tilfældet, skal manglen afklares ved supplerende oplysninger²³. I de ”meget sjældne tilfælde”, hvor anvendelsen af en international regnskabsstandard og supplerende oplysninger stadig ikke vil give et retvisende billede, skal virksomheden afvige fra standarden²⁴. En afvigelse fra standarden kræver oplysning om, at virksomheden har fraveget standarden for at opnå et retvisende billede, og grunden til at afvigelsen er sket. Ligeledes skal virksomheden oplyse, hvilke økonomiske konsekvenser afvigelsen har haft på virksomhedens resultat, aktiver, forpligtelser, egenkapital og pengestrømme for de præsenterede regnskabsår²⁵.

Som følge af de internationale standarders store detaljeringsgrad og opfattelse af, at hvis disse standarder følges, så vil årsrapporten stort set altid give et retvisende billede, gør det næsten utænkeligt at finde en situation, hvor afvigelsesbestemmelsen vil komme i brug. Vi er således af den opfattelse, at brugen af afvigelsesbestemmelsen kun er en teoretisk bestemmelse, som aldrig kommer i brug i praksis.

4.4 Sammenfatning

Ovenstående gennemgang af IASBs Framework og IAS 1 viser, at der er udstedt mange retningslinier for udarbejdelsen af årsrapporter. Formålet hermed er at øge nytteværdien af årsrapporterne samt sikre, at årsrapporterne ikke er påvirket af interessegrupper og øvrige subjektive vurderinger. Endelig skal udviklingen af nye standarder og ændring af eksisterende ske i overensstemmelse med begrebsrammen, hvilket skulle medføre en ensartethed hele vejen gennem standarderne.

²³ Johansen, Aksel R.; ”Årsrapporten – Kommentarer til årsregnskabsloven”, s. 107

²⁴ PriceWaterhouseCoopers; ”Regnskabshåndbogen 2007”, s. 30

²⁵ IAS 1, afsnit 14 - 22

Set i forhold til leasingområdet og standarden på området, er der flere steder, hvor der umiddelbart ser ud til at være uoverensstemmelser. Et af de sekundære kvalitetskrav til kravet om pålidelighed er, at årsrapporten skal præsentere substans frem for formalia, hvilket vi mener konflikter med opdelingen i den finansielle og operationelle leasing. Der vurderes her ofte på det reelle ejerforhold, frem for kontraktens reelle indhold, hvilket er tiltænkt med kravet.

I denne sammenhæng kunne det selvfølgelig diskuteres om tilsidesættelsen af ”substans frem for formalia” skyldes konflikt med kravet omkring relevans. Som beskrevet kan kravene om relevans og pålidelighed ofte konflikte, og et valg mellem de to krav er en nødvendighed. I forbindelse med leasing kan det argumenteres, at relevans kan vinde over pålidelighed ved mindre beløbsmæssige operationelle leasingkontrakter, men ved store beløbsmæssige kontrakter, som i årsrapporten præsenteres som operationelle leasingkontrakter, holder dette argument ikke. Her mener vi, at såvel pålidelighed og relevans bedst præsenteres i årsrapporten via kategorisering af leasingkontrakter som finansiell leasing.

Yderligere er det en forudsætning for at give et retvisende billede, at årsrapporten ikke er underlagt subjektive vurderinger, men også her vurderer vi, at der er problemer på leasingområdet. Her er opdelingen i de finansielle og de operationelle kontrakter i høj grad præget af subjektive vurderinger, og dermed er kravet om pålidelighed heller ikke opfyldt. Se nærmere vurdering heraf i kapitel 10.

4.5 Generalklausul og grundlæggende krav ifølge ÅRL

Den danske ÅRL indeholder ligeledes en række grundlæggende krav til årsrapporten, ligesom begrebet ”et retvisende billede” også fremgår af ÅRL. De grundlæggende krav fremgår af ÅRLs §§ 11 – 14.

Ligesom IASBs Framework’s krav til årsrapporten, skal kravene i ÅRL også opfyldes ved udarbejdelsen af årsrapporter. Det er især relevant ved løsning af regnskabsproblemer, som ikke er løst af eksisterende lovgivning eller standarder.²⁶

²⁶ PriceWaterhouseCoopers; ”Regnskabshåndbogen 2007”, s. 26

4.5.1 Et retvisende billede

ÅRLs § 11 indeholder kravet om et retvisende billede, og karakteriseres som lovens generalklausul, det vil sige den overordnede målsætning med ÅRL. Det er således gjort meget klart, at den danske regnskabslovgivning har fremhævet ”et retvisende billede” og gjort begrebet til det helt centrale element. Formålet med begrebet er at fremhæve, at der skal ske en reel gengivelse frem for en formelt rigtig gengivelse²⁷. General-klausulen gælder som fortolknings- og udfyldelsesbidrag for hele loven.²⁸ Det er tydeligt, at begrebet har en meget mere central placering i den danske ÅRL end i IASBs Framework, dog minder placeringen om opbygningen i IAS 1.

Ifølge ÅRL § 11, stk. 2, skal virksomhederne give yderligere oplysninger i årsrapporten, hvis ÅRLs bestemmelser ikke er tilstrækkelige til at årsrapporten lever op til et retvisende billede. Med angivelse af de yderligere oplysninger, skal årsrapporten herefter give et retvisende billede.

Endelig er der fravigelseskravet i ÅRL § 11, stk. 3, hvor virksomhederne bliver pålagt at fravige lovens bestemmelser, hvis virksomheden kun på denne måde kan opfylde generalklausulen. Der skal dog være tale om væsentlige afvigelser før bestemmelsen kan tages i brug. Denne bestemmelse kan kun anvendes, hvis virksomheden først har forsøgt at anvende ÅRL § 11, stk. 2.

Ved anvendelse af fravigelseskravet, skal virksomheden oplyse herom i noterne. Der skal oplyses om, hvilken indvirkning fravigelsen har på virksomhedens aktiver, passiver, finansielle stilling og resultatet. Hvis det er muligt, skal de beløbsmæssige indvirkninger oplyses.

Der er i loven ikke nogen klar definition af begrebet ”et retvisende billede”, da dette begreb kan være meget forskelligt, afhængig af virksomhedens størrelse, branche og oplysningernes natur. Der er ikke et entydigt retvisende billede, hvorfor hver enkelt virksomhed må vurdere hvornår og hvordan deres årsrapport giver et retvisende billede. Loven har inddraget nogle kvalitetskrav og grundlæggende forudsætninger, som årsrapporterne skal leve op til, for at der kan blive tale om at årsrapporten udviser

²⁷ Johansen, Aksel R.; ”Årsrapporten – kommentarer til årsregnskabsloven”, s. 182

²⁸ Johansen, Aksel R.; ”Årsrapporten – kommentarer til årsregnskabsloven”, s. 179

et retvisende billede af virksomhedens aktiver, passiver, finansielle stilling samt resultat.

4.5.2 Kvalitetskrav

ÅRL § 12 indeholder bestemmelsen omkring kvalitetskravene. Det fremgår af paragraffen, at formålet med årsrapporten er at støtte regnskabsbrugerne i deres økonomiske beslutninger. Disse beslutninger vedrører:

- Placering af regnskabsbrugerens egne ressourcer
- Ledelsens forvaltning af virksomhedens ressourcer
- Fordeling af virksomhedens ressourcer.

Oplysningerne i årsrapporten skal således have nytteværdi for regnskabsbrugerne for at kunne opfylde disse krav. Nærmere oplysninger omkring regnskabsbrugerne findes i afsnit 4.2.1.1.

Af § 12, stk. 3, fremgår to deciderede kvalitetskrav, nemlig *relevans* og *pålidelighed*. Endvidere forudsættes det i ÅRL, at sammenlignelighed er indeholdt i de to krav. Kvalitetskravene skal hjælpe regnskabsudarbejderen i valget af regnskabspraksis og i vurderingen af, hvornår det er relevant med yderligere oplysninger, jf. ÅRL § 11, stk. 2, eller i hvilke tilfælde fravigelseskravet skal benyttes. Der foretages ikke nærmere beskrivelse af kravene, da begreberne er omtalt i afsnit 4.2.2.

4.5.3 Grundlæggende forudsætninger

Yderligere hjælp og vejledning til at opnå og forstå begrebet ”et retvisende billede” findes i ÅRL § 13, som indeholder alle de grundlæggende forudsætninger. Disse forudsætninger skal være opfyldte for at årsrapporten giver et retvisende billede. De grundlæggende forudsætninger er:

- Klarhed	- Substans
- Væsentlighed	- Going Concern
- Neutralitet	- Periodisering
- Konsistens	- Bruttoværdi
- Formel kontinuitet	- Reel kontinuitet

Begreberne er ikke beskrevet yderligere, da de fleste allerede er beskrevet i afsnit 4.2.2, enkelte med andre betegnelser og enkelte begreber er slået sammen.

Med hensyn til leasingområdet vurderer vi, at de væsentligste forudsætninger er substans og væsentlighed. *Substans* er vigtig, fordi leasingkontrakter efter vores mening skal vurderes på baggrund af de reelle forhold frem for formalia. *Væsentlighed*, fordi alle væsentlige poster bør fremgå af årsrapporten og ikke f.eks. som operationel leasing.

4.6 Regnskabsvejledning 1

RV 1 indeholder beskrivelse af begrebet et retvisende billede og angivelse af grundlæggende forudsætninger. Der er ingen væsentlige afvigelser i forhold til de ovenfor beskrevne forhold i ÅRL, hvorfor indholdet i RV 1 ikke er analyseret yderligere.

4.7 Analyse af international lovgivning kontra den danske lovgivning

Den danske lovgivning forsøger at følge de internationale tendenser inden for regnskabsområdet. Den danske lovgivning er derfor bygget op omkring de internationale regler, hvilket vil sige, at IASB i høj grad har været udgangspunkt for den danske

lovgivning. Dette betyder, at der ikke er fundamentale forskelle de to sæt af lovgivninger imellem.

Det er dog tydeligt, at der er forskel på fortolkningen og vurderingen af et retvisende billede. ÅRL har et retvisende billede som generalklausul, hvilket medfører, at dette bliver det centrale element i lovgivningen, sådan at regnskabsaflæggeren altid skal have et retvisende billede for øje til trods for at reglerne i lovgivningen følges. Det skal derigennem sikres, at de reelle forhold vises, og at virksomhedens situation afspejles korrekt. Set i forhold til IASBs begrebsramme, er et retvisende billede ikke nævnt som et krav, men derimod som et resultat af at følge de kvalitative egenskaber og de relevante regnskabsstandarder. Ifølge IASBs begrebsramme vil virksomheden normalt opnå et retvisende billede ved at anvende de kvalitative egenskaber og de relevante regnskabsstandarder.

IAS 1 indeholder begrebet et retvisende billede, hvor det igen gøres klart, at hvis der findes en relevant standard og denne følges, så vil årsrapporten stort set altid give et retvisende billede. Sammenfattende vil det sige, at den danske lovgivning er bygget op omkring et retvisende billede, mens den internationale lovgivning i stedet har et retvisende billede som en afledt effekt af den øvrige lovgivning. Dette kan bl.a. skyldes, at de internationale standarder har større detaljeringsgrad end den danske lovgivning, hvorfor generalklausulen i den danske lovgivning derfor har større betydning.

Endelig er det i den danske lovgivning fremhævet, at det er tilladt at fravige lovgivningen, hvis det bidrager til et retvisende billede. Dette er tilsvarende med i den internationale lovgivning, men på en sådan måde, at det aldrig vurderes brugt i praksis. Det vil sige, at begge lovgivninger har et retvisende billede med, men regnskabsaflæggerne skal forholde sig til begrebet på to forskellige måder.

Yderligere forskel mellem den internationale lovgivning og den danske er kravet om forsigtighed. IASB har inddraget forsigtighed i deres krav til årsrapporten, mens dette forhold er holdt uden for de overordnede principper i den danske lovgivning. Forsigtighed kan i værste tilfælde medføre skjulte reserver, dog nævner IASB, at dette ikke må være tilfældet, men set i forhold til den danske lovgivning, er det mere

4. Begrebsrammen og de grundlæggende krav til årsrapporten

fremhævet, at forsigtighed er tilladt. Den danske lovgivning forudsætter derimod, at målet med et retvisende billede sikrer, at der ikke findes skjulte reserver.

5. IAS 17

IAS 17 er den internationale regnskabsstandard, som omhandler leasing for leasingtager og leasinggiver. Som beskrevet i vores afgrænsning behandles udelukkende reglerne for leasingtager.

5.1 Anvendelsesområde

IAS 17 anvendes i forbindelse med den regnskabsmæssige behandling af leasingkontrakter. Ifølge standardens afsnit 4 defineres en leasingkontrakt som:

En aftale, ifølge hvilken leasinggiver for en aftalt periode overdrager brugsretten til et aktiv til leasingtager mod en eller flere betalinger.

Ifølge standarden er leasingaktiver materielle anlægsaktiver, da leasing af et aktiv træder i stedet for virksomhedens køb af aktivet. Der nævnes således ikke noget om immaterielle anlægsaktiver. Standarden nævner dog i afsnit 2, at følgende leasingkontrakter ikke er omfattet af standarden:

- leasingaftaler for efterforskning eller anvendelse af ikke-regenererende ressourcer, som f.eks. mineraler, olie og naturgas
- licensaftaler vedrørende f.eks. film, videooptagelser, skuespil, manuskripter, patenter og copyrights.

Yderligere skal IAS 17 heller ikke benyttes på følgende aktiver²⁹:

- Ejendomme, som besiddes af leasingtager og som behandles som investerings-ejendomme
- Investeringsejendomme, som udlejes som operationel leasing
- Biologiske aktiver, som besiddes af leasingtager via finansiel leasing
- Biologiske aktiver, som udlejes som operationel leasing.

²⁹ IAS 17, afsnit 2

Ovenstående fire punkter behandles i andre standarder (IAS 40 + 41), som vi ikke vil berøre yderligere, da det vurderes ikke at være relevant for besvarelse af problemstillingen.

Der kan også være aftaler, som juridisk set ikke anses som leasingaftaler. For at identificere aktiver indeholdt i sådanne aftaler, har IASB udarbejdet IFRIC 4 - "*Determining whether an arrangement contains a lease*". Vurderingen afhænger ifølge IFRIC 4 af:

- At opfyldelse af aftalen er afhængig af brugen af et specifikt aktiv eller aktiver, og
- at aftalen indeholder en rettighed til at bruge et aktiv.

Det essentielle i aftalen er således, om aftalen fortrænger andre fra brugsretten til et bestemt aktiv og dermed ekskluderer normale salgs- og købsaftaler³⁰.

Vi vil ikke analysere disse aftaler yderligere, da det ikke vurderes relevant for besvarelse af vores problemstilling. Bestemmelsen illustrerer dog, at brugsretten er et vigtigt begreb i vurderingen og analysen af leasingkontrakter.

5.2 Klassifikation

Ifølge IAS 17 skal leasingaftaler opdeles i henholdsvis finansielle og operationelle aftaler. Finansiell leasing er karakteriseret ved, *at leasingtager overtager alle væsentlige risici og fordele, som knytter sig til ejendomsretten af aktivet, uanset om ejendomsretten overgår til leasingtager ved leasingperiodens udløb*. En operationel leasingaftale er negativt afgrænset, *da alle leasingaftaler, som ikke er finansiell leasing, er operationel leasing*.

Risici omfatter muligheden for tab fra uudnyttet kapacitet eller teknologisk forældelse og afkastudsving ved ændringer i økonomiske forhold. Afkast kan repræsenteres af

³⁰ KPMG; "Regnskabsmæssige fokusområder", s. 20

forventningen om lønsom drift over aktivets økonomiske levetid samt om gevinst i form af værdiforøgelse eller realisation af restværdien³¹.

Leasing bliver ofte sammenlignet med et lånefinansieret køb. Forskellen er dog, at ved leasing har leasinggiver ejendomsretten til aktivet, mens køber vil have ejendomsretten ved et lånefinansieret køb, dog under hensyntagen til eventuelle sikkerhedsstillelser.

Klassifikation af en leasingaftale skal altid foretages ud fra en helhedsvurdering af aftalen. IAS 17 nævner dog en række forhold, som normalt vil føre til at leasingaftalen kategoriseres som finansiel leasing. Disse forhold er opdelt i en række generelle kriterier og nogle hjælpekræterier.

5.2.1 Generelle kriterier

I IAS 17 afsnit 10 er de generelle kriterier beskrevet og som udgangspunkt vil en aftale blive klassificeret som finansiel leasing, hvis en eller flere af kriterierne i kombination er opfyldt.

De generelle kriterier er:

1. Ejendomsretten til aktivet overdrages til leasingtager ved udløbet af leasingperioden
2. Ved udløb af leasingperioden har leasingtager en købsoption til aktivet, og samtidig forventes optionen at være så fordelagtig at købsretten udnyttes
3. Leasingperioden dækker størstedelen af leasingaktivets økonomiske levetid
4. Nutidsværdien af minimumsbetalingerne ved leasingaftalens indgåelse svarer som minimum til den væsentligste del af dagsværdien af det leasede aktiv
5. Leasingaktivet er så specialiseret, at udelukkende leasingtager kan anvende det, medmindre der foretages væsentlige ændringer

³¹ IAS 17, afsnit 7

Klassifikationen skal ifølge IAS 17, afsnit 13 foretages ved leasingaftalens indgåelse, men det kan give problemer i praksis, da der ved nogle leasingkontrakter kan være forskel på tidspunktet for aftalens indgåelse og begyndelse. Fra aftalens indgåelse og til levering af aktivet, kan der være tidsforskel og beløbsforskel. Aktivet kan være færdigproduceret i mellemtiden, hvorfor aktivets dagsværdi kan være ændret. Ved at klassifikationen foretages allerede ved aftalens indgåelse, kan klassifikationen være forkert eller truffet på grundlag af de forkerte kriterier, f.eks. hvis dagsværdien er ændret sådan, at leasingydelseerne ikke længere udgør den væsentligste del af aktivets dagsværdi. Dette er en uheldig situation, som kan medføre forkert og usystematisk klassifikation og dermed forkert indregning af leasingaktivet og den tilhørende forpligtelse.

Situationen er også fremhævet i IAS 17 - "Basis for conclusions", afsnit 17, hvor det fremhæves, at det mest hensigtsmæssige vil være at klassificere leasingaktiver på datoen for leasingaftalens begyndelse, men at dette ikke kan lade sig gøre set i forhold til IAS 17's nuværende form.

For at vurdere om der er en fordelagtig købsoption, som på aftalens indgåelsestidspunkt forventes udnyttet ved udløbet af leasingperioden, er det udelukkende et spørgsmål om at optionen udnyttes. Det er uden betydning, at leasingtager f.eks. sælger aktivet kort tid efter at optionen er udnyttet. Det afgørende er blot, om optionen forventes udnyttet eller ej.

Ofte er det dog sådan i praksis, at de fleste leasingkontrakter indeholder en anvisningspligt, hvor leasingtager selv skal købe aktivet eller finde en tredjemand, som i stedet køber aktivet. Ydelsen i forbindelse med denne anvisningspligt er en del af minimumsleasingydelseerne, hvorfor nutidsværdien af minimumsydelseerne er lig aktivets værdi. Således er faktisk både kriterium to og fire opfyldte.

Med hensyn til kriterium tre og fire, så er disse præget af individuelle vurderinger, da der ikke er angivet, hvor stor en andel leasingperioden skal udgøre i forhold til aktivets økonomiske levetid, samt hvor stor en del leasingydelseernes nutidsværdi skal udgøre af aktivets dagsværdi. Dette betyder, at to ens leasingkontrakter kan blive

klassificeret forskelligt, da regnskabsaflæggerne kan vurdere begreberne ”størstedelen” og ”den væsentligste del” på forskellig vis.

Til vurdering af kriterium tre og fire, kan regnskabsaflæggeren skele til US GAAP og bruge reglerne i denne lovgivning som hjælp og vejledning. FAS 13 i US GAAP indeholder nemlig specifikke satser for, hvornår kriterium tre og fire er opfyldte. FAS 13 vurderer, at hvis leasingperioden strækker sig over mere end 75 % af aktivets økonomiske levetid, så er der tale om finansiel leasing. Med hensyn til nutidsværdien af minimumsleasingydelse vurderes det her, at hvis nutidsværdien udgør 90 % af aktivets dagsværdi, så er der igen tale om finansiel leasing³².

Dette er dog ikke optimalt, da der i praksis er set leasingkontrakter, som er udarbejdet sådan, at de ligger lige under de nævnte grænser. Grænseværdierne kan således være medvirkende til, at virksomheder indretter kontrakterne efter egne ønsker og dermed ”udnytter” reglerne. Dette er bl.a. årsagen til, at IASB ikke har sådanne grænseværdier med i regnskabsstandarder.

Kriterium fem er lidt anderledes end fra de øvrige kriterier, da det her formodes, at hvis der er tale om et specialfremstillet aktiv, så skal leasingkontrakten klassificeres som finansiel leasing. Der er her ingen ”løse” vurderinger, men kun facts, dog skal det selvfølgelig afgøres, om det er et specialfremstillet aktiv eller ej. Årsagen til at de specialfremstillede aktiver klassificeres som finansiel leasing er, at man ikke kan forestille sig en leasinggiver, der vil finansiere aktivet, hvis leasinggiver på forhånd ved, at aktivet vil være vanskeligt at udleje efterfølgende.

Efter opstillingen af de generelle kriterier er det dog stadig vigtigt at have for øje, at der hele tiden er tale om en helhedsvurdering af leasingkontrakten, hvorfor opfyldelsen af ét kriterium ikke nødvendigvis er nok. Yderligere hjælp kan findes i hjælpekriterierne.

³² Fedders, Jan m.fl.; ”Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder - fra dansk praksis til IFRS”, s. 300

5.2.2 Hjælpekriterier

Udover de generelle kriterier indeholder IAS 17, afsnit 11 yderligere tre hjælpekriterier, som enkeltvis eller samlet kan betyde at en leasingkontrakt vil blive klassificeret som finansiel leasing.

Hjælpekriterierne er:

1. Leasingtager kan opsig leasingkontrakten, men i sådan tilfælde skal leasingtager bære leasinggivers tab ved en opsigelse før tid
2. Gevinst eller tab i forbindelse med ændring i aktivets dagsværdi tilfalder leasingtager
3. Leasingtager har mulighed for at forlænge leasingaftalen til en leasingydelse, som er væsentlig lavere end markedsløjen

Det fremgår af hjælpekriterierne, at disse kriterier går imod, at leasingtager leaser aktivet i en væsentlig periode. Det vil sige, at disse kriterier lægger sig meget tæt op ad de generelle kriterier. Vi vil derfor ikke beskrive hjælpekriterierne yderligere.

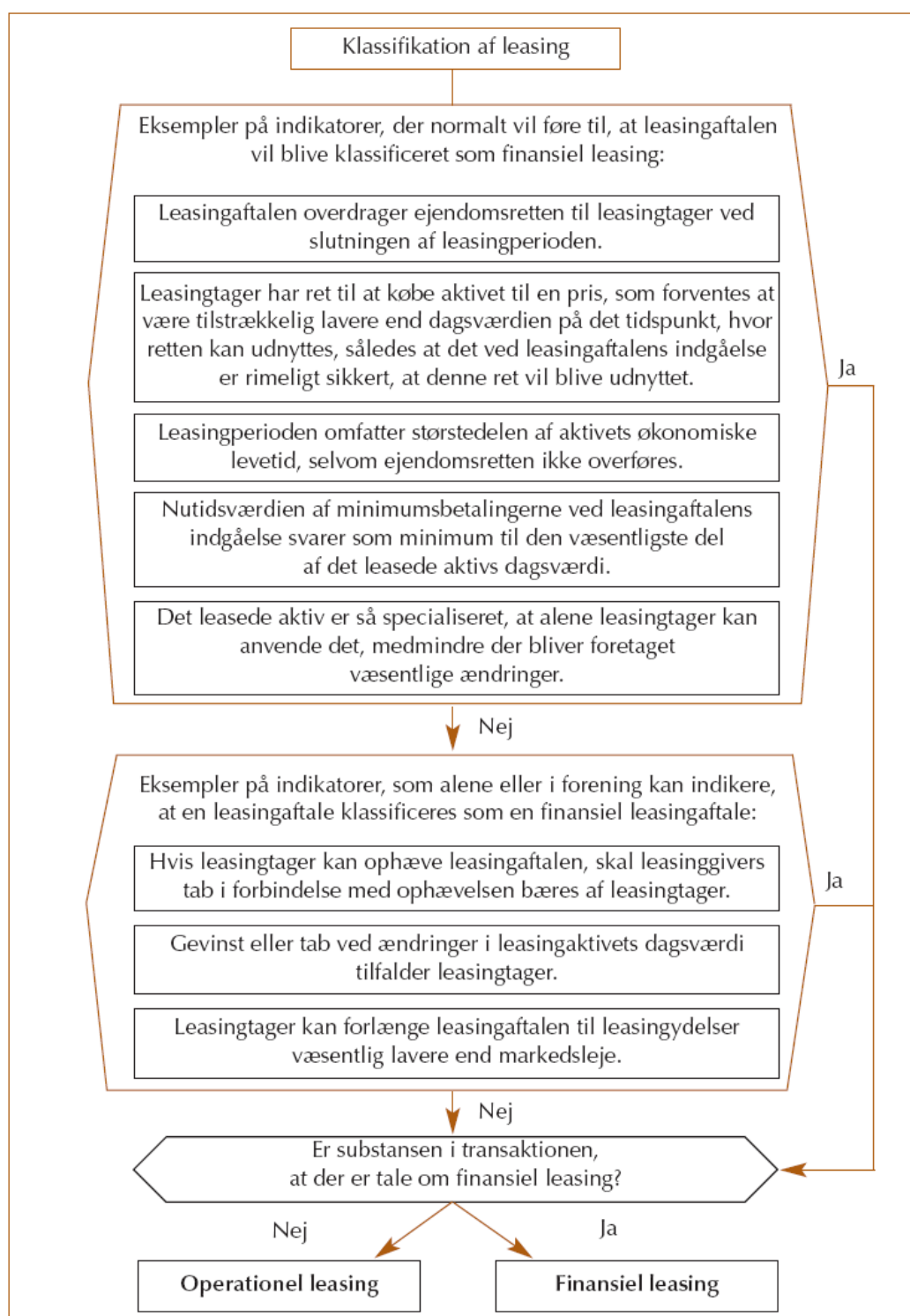
Ifølge IAS 17, afsnit 12 fremgår det, at kriterierne ikke altid fører til et entydigt svar³³. Kriterierne kan sige ét, mens vurderingen af selve leasingkontrakten kan sige noget andet. Det betyder, at det i sidste ende er leasingkontraktens reelle indhold, der afgør klassifikationen. Helhedsvurderingen er således altafgørende. Kort sagt - substans frem for formalia.

For at det er muligt at foretage en helhedsvurdering af leasingkontrakten, er det således nødvendigt at kende de forretningsmæssige årsager som ligger bag indgåelsen af aftalen, da man kun på denne måde kan vurdere, hvad det reelle indhold er i aftalen.

Hvis der sker en genforhandling af en leasingkontrakt og aftalens bestemmelser ændres, skal der foretages en ny klassifikation. Dette sker dog ikke, hvis der blot er tale om kontraktfornyelse.

³³ Fedders, Jan m.fl.; ”Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder - fra dansk praksis til IFRS”, s. 301

Nedenstående figur II illustrerer den beskrevne klassifikationsproces.

Figur II, kilde: PriceWaterhouseCoopers; ”Leasing i leasingtagers årsrapport - årsregnskabsloven og IAS 17”, s. 15

Denne illustration af klassifikationsprocessen viser igen, at de enkelte kriterier indgår i bedømmelsen, men at der til sidst skal foretages en helhedsvurdering inden klassifikationen foretages. Som IAS 17, afsnit 10 skriver: *”Hvorvidt en leasingkontrakt er en finansiel eller en operationel leasingkontrakt afhænger af indholdet i transaktionen snarere end kontraktens form”*.

5.3 Minimumsleasingydelse

En del af klassifikationen indeholder begrebet minimumsleasingydelser, som bl.a. skal anvendes under de generelle kriterier.

Minimumsleasingydelserne er de ydelser, som leasingtager er eller kan blive forpligtet til at betale i leasingperioden. Hvis leasingkontrakten indeholder en fordelagtig købsoption, skal prisen herpå også indgå i minimumsleasingydelserne. Dog skal betaling til løbende vedligeholdelse, som f.eks. benzin og øvrig service holdes uden for opgørelsen af minimumsydelserne, jf. IAS 17, afsnit 4.

Hvis leasingaftalen indebærer, at leasingtager skal foretage renoverings- og forbedringsarbejdet på aktivet, som oftest f.eks. på bygninger, skal der tages højde for disse betalinger ved beregningen af minimumsleasingydelserne, hvis omkostningerne forøger aktivets økonomiske levetid.

Ved beregningen af nutidsværdien af minimumsleasingydelserne skal den interne rente fra leasingkontrakten anvendes. Oftest er denne rente ikke oplyst, hvorfor regnskabsaflæggeren selv skal beregne renten. Dette kræver kendskab til anskaffelsesprisen på aktivet og leasinggivers forventninger til aktivets restværdi ved udløb af leasingkontrakten. En sådan beregning vil i høj grad være præget af skøn, da leasinggiver oftest ikke ønsker at oplyse om forholdene.

Hvis den interne rente ikke er oplyst og beregningen heraf vil medføre for mange skøn, kan leasingtager i stedet anvende den alternative lånerente.

5.4 Køb til markedsværdi

Som beskrevet tidligere omfatter minimumsleasingydelse alle ydelserne i leasingperioden. I det tilfælde, hvor leasingaftalen indeholder en forlængelsesmulighed, skal det vurderes, hvor sandsynligt det er, at denne mulighed udnyttes. Hvis det på indgåelsestidspunktet vurderes, at forlængelsesmuligheden vil blive udnyttet, så skal ydelserne i forlængelsesperioden også medregnes i minimumsleasingydelse. Dette kan være tilfældet i situationer, hvor leasingaftalen kan forlænges til en betydelig lavere leasingydelse end den oprindelige.

Der eksisterer også leasingaftaler, hvor leasingtager har mulighed for at købe aktivet til en fremtidig markedsværdi. Dette er ikke en gunstig købsoption, hvorfor betalingen ikke vil indgå i beregningen af minimumsleasingydelse, og den vil derfor heller ikke indgå i kostprisen på aktivet.

I det tilfælde, hvor leasingtager vælger at benytte sig af købsmuligheden og dermed erhverver aktivet til den gældende markedsværdi, vil der oftest opstå et tab i forbindelse med indfrielsen, da købsprisen vil afvige fra den indregnede forpligtelse. Dette tab anses som et ændret skøn over aktivets købssum³⁴. Nedenstående eksempel illustrerer forholdet.

³⁴ Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder - fra dansk praksis til IFRS, s. 308

Eksempel 1 - Køb af leasingaktiv til markedsværdi

Selskab A har indgået en leasingkontrakt. Se yderligere beregninger og forudsætninger i bilag 16.3.

Selskab A har i 10 år leaset en ejendom. I selskabets balance er ejendommen indregnet til 1.893.577 kr. med en tilhørende forpligtelse på 2.470.862 kr.

Leasingaftalen løber over 20 år, hvorfor der stadig er 10 år tilbage af leasingperioden. Nu tilbydes Selskab A at købe ejendommen til markedsværdien på 3.500.000 kr.

Købet af ejendommen til 3.500.000 kr. skal indfri restgælden på 2.470.862 kr. Det resterende beløb på 1.029.138 kr. skal henføres til aktivet, som et ændret skøn af ejendommens kostpris. Ejendommens ændrede værdi bliver således 2.922.715 kr. Dette beløb vil blive afskrevet efter de sædvanlige regler for afskrivning.

Ved gennemførelse af ovenstående køb bliver Selskab A's bogholderi påvirket på følgende måde:

Ejendommen		Gældsforpligtelse		Likvid beholdning	
1.893.577			2.470.862		
1.029.138		2.470.862			3.500.000
2.922.715		2.470.862	2.470.862		3.500.000

Ved køb til markedsværdi inden leasingperiodens udløb medfører altså i dette tilfælde en tilgang på anlægsaktivet. Hvis en sådan tilgang vil betyde, at aktivet indregnes til en højere værdi end markedsværdien, vil praksis være, at den del, som overstiger markedsværdien, indregnes som et tab i resultatopgørelsen. Dette er ikke tilfældet i vores eksempel, da vi i den oprindelige indregnede kostpris ikke har taget højde for muligheden for køb til markedsværdi. Yderligere anvendes der lineære afskrivninger fordelt ud over leasingperioden, hvorfor restgælden vil overstige aktivets værdi.

5.5 Leasingperioden

IAS 17, afsnit 4, indeholder yderligere oplysninger omkring leasingperioden. Leasingperioden er den uopsigelige periode, hvori leasingtager har forpligtet sig til at lease det pågældende aktiv. Herudover indeholder leasingperioden også den periode, som leasingaftalen forlænges med, i tilfælde hvor leasingtager udnytter en køboption.

Dette gælder dog kun, hvis det ved leasingaftalens indgåelse er sandsynligt, at leasingtager vil benytte sig af optionen.

En uopsigelig leasingperiode er en leasingaftale som kun er opsigelig hvis³⁵:

- en usandsynlig hændelse indtræffer
- leasinggiver indvilger i opsigelse
- leasingtager indtræder i en ny leasingaftale for det pågældende aktiv med den samme leasinggiver
- leasingtager betaler et betydeligt beløb, som betyder, at det ved aftalens indgåelse er sandsynligt, at leasingtager fortsætter i leasingaftalen

5.6 Eksempel på klassifikation af en leasingaftale

Som afslutning på ovenstående gennemgang af indholdet i IAS 17 vil vi her illustrere, hvordan en klassifikation af en leasingaftale kan være. Vi har i bilag 16.3 opstillet et eksempel med en leasingaftale. Nedenfor vil vi illustrere klassifikationen.

³⁵ IAS 17, afsnit 4

Eksempel 2 - Klassifikation af leasingaftale

Selskab A har indgået aftale om leasing af grund og bygning. Ifølge IAS 17.15 vil leasing af en grund altid blive betragtet som operationel leasing, medmindre leasingaftalen indebærer, at ejendomsretten til grunden overgår til leasingtager. I dette eksempel overdrages ejendomsretten til grunden ikke til leasingtager, hvorfor grunden behandles som operationel leasing. Grunden medtages derfor ikke yderligere i dette eksempel.

Aftalen indeholder herudover følgende informationer, som har betydning for klassifikationen af leasingaftalen (bygningdelen):

- Ejendomsretten overdrages ikke til Selskab A ved leasingperiodens udløb
- Leasingaftalen løber over 20 år uden mulighed for forlængelse og opsigelse
- Ejendommens økonomiske levetid er vurderet til 25 år
- Leasingydelsen er 322.731 kr. om året
- Aktivets dagsværdi ved indgåelse er 4.000.000 kr.
- Leasingaftalens interne rente er 6,5 %
- Bygningen er indrettet til industri, men ikke specielt indrettet/opført til Selskab A

Ifølge afsnit 5.2 skal en leasingaftale klassificeres som finansiell eller operationel leasing. Dette sker ud fra en helhedsbetragtning af aftalen. En finansiell leasingaftale er karakteriseret ved, at alle væsentlige risici og fordele overdrages til leasingtager.

I forhold til de generelle kriterier og hjælpekræterierne i afsnit 5.2.1 og 5.2.2 kan vi vurdere Selskab A's leasingaftale på følgende måde:

1. Ejendomsretten overdrages ikke til Selskab A ved leasingperiodens udløb.
2. Selskab A har ingen købsoption.
3. Leasingperioden på 20 år dækker størstedelen af ejendommens økonomiske levetid på 25 år. Leasingperioden dækker således 80 % af den forventede økonomiske levetid.
4. Nutidsværdien af minimumsleasingydelserne er gennemgået i bilag 16.2. Værdien udgør 3.787.155 kr., svarende til 94,7 % af dagsværdien.
5. Leasingaktivet er ikke specialiseret.
 1. Leasingaftalen kan ikke opsiges.
 2. Evt. gevinst eller tab tilfalder leasinggiver
 3. Selskab A har ingen mulighed for at forlænge aftalen.

Ifølge afsnit 5.2.1 vil en leasingaftale klassificeres som finansiell, hvis en eller flere af de generelle kriterier er opfyldte. I dette eksempel er to kriterier opfyldte.

Leasingperioden løber over 80 % af aktivets forventede økonomiske levetid, hvilket må vurderes at være størstedelen af levetiden. Herudover udgør nutidsværdien af mi-

nimumsleasingydelse den væsentligste del af aktivets dagsværdi, da nutidsværdien i eksemplet udgør 94,7 % af bygnings dagsværdi. Vurderingen læner sig op ad FAS 13's retningslinier i denne forbindelse, jf. afsnit 5.2.1.

Vi har for eksemplets overskuelighed valgt kun at opfylde to kriterier, da dette i øvrigt også må vurderes at være nok. De to opfyldte kriterier peger uden tvivl imod en finansiell leasingkontrakt, men selvfølgelig skal klassifikationen altid ske med udgangspunkt i en helhedsvurdering af aftalen med vægt på substans frem for formalia.

Ud fra ovenstående må det således konkluderes, at leasingaftalen skal klassificeres som finansiell leasing, som indebærer et indregnet aktiv med tilhørende gældsforpligtelse. Dette er i overensstemmelse med, at der ved finansiell leasing fokuseres på substans frem for formalia, da det rent faktisk ikke kræves, at ejendomsretten overdrages, altså det rent juridiske ejerskab.

5.7 Den regnskabsmæssige behandling af leasingkontrakter

Leasingkontrakter skal som tidligere beskrevet klassificeres som enten finansielle eller operationelle leasingkontrakter. Denne opdeling har betydning for den regnskabsmæssige behandling af kontrakten.

5.7.1 Finansielle leasingkontrakter

En finansiell leasingkontrakt kan sammenlignes med et lånefinansieret køb af et anlægsaktiv. Selvom leasingaftalen er en (immateriel) brugsret til et aktiv, er substansen i en finansiell leasingaftale, at der er tale om et lånefinansieret køb af et anlægsaktiv³⁶.

Ifølge IAS 17, afsnit 21 og 22 fremhæves det, at transaktioner og andre begivenheder skal præsenteres og behandles regnskabsmæssigt i overensstemmelse med deres substans og økonomiske realitet og ikke kun deres juridiske form. Dette er begrundelsen for, at leasingaktivet skal indregnes i balancen.

³⁶ PriceWaterhouseCoopers; "Leasing i leasingtagers årsrapport - årsregnskabsloven og IAS 17", s. 25

Yderligere er det nødvendigt at indregne aktiverne og forpligtelserne, hvorved leasingtagers årsrapport viser et samlet billede af selskabet. Det er således vigtigt, at balancen indeholder de aktiver, som selskabet har til at skabe en fremtidig indtjening samt de forpligtelser, som selskabet skal betale. Dette vurderes vigtigt for at årsrapporten giver et retvisende og realistisk billede af selskabet, hvorved regnskabsbrugere får størst nytteværdi af årsrapporten.

Den regnskabsmæssige behandling af leasingkontrakten bliver altså den samme, som hvis leasingtager i stedet havde købt aktivet. Det vil sige, at der i balancen skal indregnes et aktiv og en tilhørende gældsforpligtelse, for at selskabets økonomiske ressourcer og forpligtelser ikke er undervurderet. Såfremt aktiver og forpligtelser ikke indregnes giver dette et forkert billede af selskabet og dets nøgletal.

Aktivet skal ved første indregning indregnes til kostpris. Kostprisen opgøres som den laveste værdi af:

- aktivets dagsværdi, eller
- nutidsværdien af minimumsleasingydelserne.

Hvis leasingtager har afholdt opstartsomkostninger i forbindelse med indgåelse af leasingaftalen, så skal disse omkostninger også indgå som en del af kostprisen.

Der indregnes herudover en forpligtelse svarende til aktivets indregnede værdi, dog medtages eventuelle omkostninger i forbindelse med indgåelse af leasingaftalen ikke i forpligtelsen. Det vil sige, at de direkte omkostninger i forbindelse med indgåelse af kontrakten udgør forskellen mellem leasingaktivet og leasingforpligtelsen.

Forpligtelsen mindskes herefter i forbindelse med, at leasingtager betaler sine leasingydelser. Ydelserne opdeles i afdrag og renter, og leasingforpligtelsen forrentes med en konstant renteprocent.

Eksempel 3 - Leasingydelsen

Selskab A har indgået en leasingkontrakt om leasing af bygning. Kontrakten er klassificeret som en finansiel aftale, hvorfor selskab A skal indregne aktivet og den tilhørende gældsforpligtelse i sin balance.

Bilag 16.3 indeholder nærmere beskrivelse og detaljerede beregninger af leasingkontrakten.

Selskab A skal betale en årlig leasingydelse på 322.731 kr. Denne ydelse skal opdeles i renter og afdrag udfra en konstant rente på 6,5 %.

Ydelseme er således konstante, mens afdragsbeløbet er stigende. Se nedenstående fordeling.

År	Leasingydelse	Renteudgift	Afdrag	Forpligtelse
2008	322.731	225.188	97.543	3.689.612
2009	322.731	218.847	103.884	3.585.728
2010	322.731	212.095	110.636	3.475.092
2011	322.731	204.903	117.828	3.357.264
2012	322.731	197.245	125.486	3.231.778
2013	322.731	189.088	133.643	3.098.135
2014	322.731	180.401	142.330	2.955.805
2015	322.731	171.150	151.581	2.804.224
2016	322.731	161.297	161.434	2.642.790
2017	322.731	150.804	171.927	2.470.862
2018	322.731	139.629	183.102	2.287.760
2019	322.731	127.727	195.004	2.092.756
2020	322.731	115.052	207.679	1.885.076
2021	322.731	101.552	221.179	1.663.898
2022	322.731	87.176	235.555	1.428.343
2023	322.731	71.865	250.866	1.177.476
2024	322.731	55.558	267.173	910.304
2025	322.731	38.192	284.539	625.765
2026	322.731	19.697	303.034	322.731
2027	322.731	(0)	322.731	0

Gældsforpligtelsen bliver således mindsket med ovenstående afdrag, mens selskabets resultatopgørelse belastes med renteudgiften.

Leasingforpligtelser skal fremgå som en forpligtelse i årsrapporten, hvilket betyder, at forpligtelsen ikke må modregnes i værdien af de indregnede leasingaktiver.

Leasingaktivets og leasingforpligtelsens værdi i balancen er efter tidspunktet for første indregning sjældent ens, da de samlede afskrivninger på aktivet og regnskabsårets finansieringsomkostninger sjældent er identiske med de betalte leasingydelser for regnskabsåret, dog vil de være ens over tid. Leasingaktivet skal måles og afskrives efter samme regnskabspraksis som for leasingtagers øvrige materielle og immaterielle anlægsaktiver, mens leasingforpligtelsen skal måles til amortiseret kostpris, som øvrige finansielle gældsforpligtelser.

Leasingaktivet afskrives i henhold til den beskrevne praksis i henholdsvis IAS 16 - Materielle anlægsaktiver og IAS 38 - Immaterielle anlægsaktiver. Hvis det forventes, at leasingtager overtager ejerskabet af aktivet ved udløb af leasingkontrakten, skal aktivet afskrives over dets levetid efter samme regnskabspraksis, som leasingtager anvender for sine øvrige tilsvarende aktiver. Hvis det derimod ikke er sandsynligt, at leasingtager overtager ejerskabet, skal aktivet afskrives fuldt ud over den korteste tid af leasingaftalens løbetid eller aktivets levetid³⁷.

Leasingaktivet er ligeledes omfattet af reglerne i IAS 36 - Værdiforringelse af aktiver. Disse regler er ikke behandlet yderligere, da dette vurderes at være for omfattende.

Leasingforpligtelsen bliver som tidligere nævnt løbende reduceret med de betalte afdrag, mens resultatopgørelsen belastes med renteomkostninger. De betalte renter er udtryk for en konstant periodisk forrentning af leasingkontraktens restgæld og de indregnes derfor i resultatopgørelsen i takt med betaling af leasingydelsen. Renterne bliver således periodiseret til de enkelte regnskabsår i leasingperioden.

Ifølge ovenstående vil leasingtagers resultatopgørelse således blive belastet med renter og afskrivninger.

³⁷ IAS 17, afsnit 27

Eksempel 4 - Den regnskabsmæssige behandling af finansielle leasingkontrakter

Dette eksempel illustrerer den regnskabsmæssige behandling af en finansiell leasingkontrakt. Yderligere beskrivelse og beregninger findes i bilag 16.3.

	Kr.
Dagsværdi:	4.000.000
Nutidsværdi af minimumsleasingydelse:	3.787.155
Leasingydelse:	322.731
Rente i år 2008:	225.188
Afdrag i år 2008:	97.543
Afskrivning:	189.358

Bygning		Leasingforpligtelse	
3.787.155			3.787.155
	189.358	97.543	
3.787.155	189.358	97.543	3.787.155

Likvider	
	322.731
-	322.731

Renteomkostning		Afskrivning	
225.188			
		189.358	
225.188	-	189.358	-

Ved første indregning er bygningen indregnet til laveste værdi af dagsværdien og nutidsværdien af minimumsleasingydelse. I dette tilfælde er det nutidsværdien af leasingydelse. Leasingforpligtelsen indregnes til samme værdi, da der ikke har været afholdt omkostninger i forbindelse med indgåelse af leasingkontrakten.

I år 2008 betales den årlige leasingydelse, som i den regnskabsmæssige behandling opdeles i afdrag og rente. Afdraget reducerer leasingforpligtelsen, mens renten omkostningsføres.

Endelig skal bygningen afskrives. Bygningen afskrives over den korteste periode af bygningens levetid eller leasingperioden. I dette tilfælde er det leasingperioden og bygningen afskrives derfor over 20 år. Afskrivningen omkostningsføres.

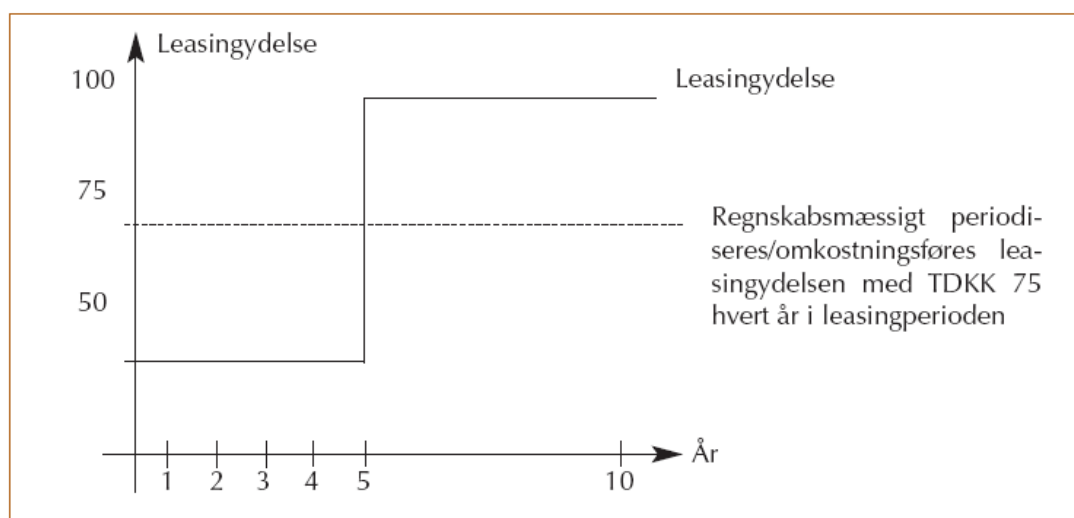
Dette eksempel viser tydeligt, hvordan aktivets og forpligtelsens værdi kan ændre sig i forhold til hinanden. Ved periodens start var aktiv og forpligtelse ens, men ved udgangen af år 2008 er der forskel på værdierne.

5.7.2 Operationelle leasingkontrakter

Alle leasingkontrakter, som ikke klassificeres som finansielle, skal behandles som operationelle leasingkontrakter.

Ved en operationel leasingkontrakt skal leasingydelse indregnes som omkostninger i leasingtagers resultatopgørelse lineært over leasingperioden, medmindre en anden systematisk metode bedre afspejler leasingtagers fordele ved aktivets anvendelse³⁸. Det vil sige, uanset leasingtagers betalingsmønstre eller om leasingydelsen ændrer sig over leasingperioden, så skal leasingydelsen indregnes lineært over hele leasingperioden. Dette illustreres i nedenstående figur III.

Figur III - Lineær omkostningsføring af leasingydelsen

Figur III, kilde: PriceWaterhouseCoopers; ”Leasing i leasingtagers årsrapport - årsregnskabsloven og IAS 17”, s. 36.

I ovenstående figur er det tydeligt at se, hvordan leasingydelsen bliver fordelt på hele leasingperioden. Der betales 50 t.kr. de første 5 år og 100 t.kr. de sidste 5 år af leasingkontrakten, men i forhold til den lineære fordeling, bliver der i stedet omkostningsført 75 t.kr. hvert år i hele leasingperioden.

I modsætning til de finansielle leasingkontrakter, skal der således ikke indregnes hverken aktiver eller forpligtelser i leasingtagers årsrapport. I henhold til ovenstående

³⁸PriceWaterhouseCoopers; ”Leasing i leasingtagers årsrapport - årsregnskabsloven og IAS 17”, s. 36

eksempel skal der dog indregnes en periodeafgrænsningspost i balancen, da betalingen af leasingydelsen ikke er lineær.

Eksempel 5 - Den regnskabsmæssige behandling af operationelle leasingkontrakter

Dette eksempel illustrerer den regnskabsmæssige behandling af en operationel leasingkontrakt. Yderligere beskrivelse og beregninger findes i bilag 16.3.

		Kr.
Leasingydelse:		59.824
<u>Leasingomkostning</u>		<u>Likvider</u>
59.824		59.824
59.824	-	- 59.824

Den betalte leasingydelse indregnes som en omkostning i leasingtagers resultatopgørelse. Den faktisk betalte ydelse indregnes som omkostning, da der ikke er behov for periodisering af ydelsen. I dette eksempel er leasingydelsen konstant over hele leasingperioden.

I modsætning til eksempel 4 vedrørende den regnskabsmæssige behandling af finansielle leasingkontrakter, sker der ikke nogen ændringer ved den operationelle leasingkontrakt. Leasingydelsen er konstant. Ved de finansielle leasingkontrakter er leasingydelsen ligeledes konstant, men rente og afdrag ændres år for år og ved slutningen af perioden vil aktiv og forpligtelse ramme 0 kr.

5.7.3 Leasing af grunde og bygninger

Generelt behandles leasing af grunde og bygninger i overensstemmelse med de ovenstående beskrevne metoder, men der er nogle få undtagelser eller specialbestemmelser, som vi kort vil beskrive.

Grunde og bygninger skal vurderes hver for sig, da de to aktiver er meget forskellige. Som udgangspunkt antages det, at en grund ikke forringes i værdi, hvorimod en bygning falder i værdi, hvilket udtrykkes via afskrivninger. Grunden klassificeres derfor som operationel leasing, dog skal grunden klassificeres som finansiell leasing, hvis ejendomsretten til grunden overgår til leasingtager ved udløb af leasingperioden. Hvis ejendomsretten ikke overgår til leasingtager, vurderes det således, at alle de væsent-

lige risici og afkast fra aktivet ikke er overdraget til leasingtager. En bygning klassificeres altid efter de generelle klassifikationskriterier³⁹.

Hvis det er nødvendigt at opdele minimumsleasingydelse mellem grund og bygning for at kunne klassificere en leasingkontrakt, så skal disse fordeles i forhold til den relative dagsværdi af henholdsvis grunden og bygningen. Leasingydelsen skal således opdeles, så leasinggiver alene modtager en rimelig og fast forrentning af investeringen i grunden, det vil sige at leasingydelsen hertil ikke skal kompensere for en forringelse af grunden. Den resterende leasingydelse henføres til bygningen⁴⁰.

Det er i IAS 17 ikke angivet, hvornår det er nødvendigt at opdele minimumsleasingydelse, men det må formodes at være relevant, når det ikke er muligt at klassificere leasingkontrakterne ud fra de generelle klassifikationskriterier. Ifølge IAS 17, afsnit 17 kræves der dog ikke opdeling mellem grund og bygning, hvis værdien af grunden er uvæsentlig.

Eksempel på opdeling af en leasingkontrakt i henholdsvis grund og bygning fremgår af bilag 16.3.

Som beskrevet tidligere i afsnit 2.2 har IASB i oktober 2007 udsendt et Exposure Draft vedrørende forslag til ændringer af de internationale regnskabsstandarder. Heriblandt er der også en ændring til IAS 17 vedrørende klassifikationen af leasing-aftaler, som omfatter grunde og bygninger. Hvis forslaget bliver gennemført, vil det medføre væsentlige ændringer inden for dette område.

IASB mener, at den nuværende klassifikation af disse leasingaftaler kan føre til, at leasing af grunde regnskabsmæssigt ikke vil udvise sin reelle substans. Risikoen ligger i, at grunde som hovedregel bliver klassificeret som operationel leasing, selvom selve indholdet i leasingaftalen mere ligner en finansiel aftale. Dette vil IASB gerne undgå, hvorfor de har foreslået at afsnit 14 og 15 skal ændres, sådan at alle leasingaftaler skal klassificeres ud fra deres indhold, altså deres substans, uanset om der er

³⁹ IAS 17, afsnit 14 og 15

⁴⁰ Fedders, Jan m.fl.; ”Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder - fra dansk praksis til IFRS”, s. 302

tale om grunde eller bygninger. Klassifikationen skal stadig foretages ud fra de generelle kriterier, som ikke foreslås ændret.

Herudover er der ikke foreslået andre ændringer i henhold til denne del af IAS 17. Når ændringen bliver effektueret, skal selskaber følge denne for regnskabsår der begynder 1. januar 2009 eller senere. Der er umiddelbart ikke lavet overgangsregler på området, hvorfor det er uvist, hvordan allerede klassificerede leasingaftaler skal behandles.

5.7.4 Sale-and-leaseback-transaktioner

En sale-and-leaseback-transaktion vil sige, at et selskab sælger et aktiv til et leasing-selskab, som efterfølgende leaser aktivet tilbage til sælger. Denne øvelse udføres ofte for, at leasingtager kan få frigjort likviditet. Denne type transaktioner kræver ekstra opmærksomhed fra revisor og regnskabsbruger, da leasingtager og leasinggiver ikke har modsatrettede interesser.

Leasingydelsen i en sale-and-leaseback situation er ofte afhængig af salgsprisen, da de to priser som regel bliver forhandlet samtidig. Udviklingen i salgsprisen vil således give udslag i den fremtidige leasingydelse. Det vil sige, en højere salgspris vil som udgangspunkt give en højere leasingydelse.

Den regnskabsmæssige behandling af en sale-and-leaseback-transaktion afhænger af, hvordan leasingkontrakten bliver klassificeret ud fra de generelle klassifikationskriterier i afsnit 5.2.1. Leasingkontrakten kan således behandles som en finansiell eller operationel leasingkontrakt, dog med enkelte særbestemmelser. Umiddelbart kan man sige, at en finansiell sale-and-leaseback-transaktion regnskabsmæssigt kan betragtes som optagelse af et lån. Selvom der er sket et juridisk ejerskifte, er der reelt ikke sket en overdragelse af fordele og risici, hvorfor der kan argumenteres for, om aktivet rent regnskabsmæssigt ej heller skal være anset for værende solgt.

Hvis leasingkontrakten bliver klassificeret som værende finansiell, så skal en eventuel fortjeneste ved salg af aktivet ikke straks indregnes i resultatopgørelse, til trods for at der rent juridisk er sket et salg. Gevinsten skal i stedet udskydes og amortiseres over

leasingperioden⁴¹. Fortjenesten skal indregnes som en periodeafgrænsningspost i leasingtager/sælgers balance. Denne øvelse sker, fordi det vurderes, at den regnskabsmæssige fortjeneste må være en del af det ”lån”, der reelt er optaget i forbindelse med leasingkontrakten.

Amortiseringen af fortjenesten vil medføre den samme resultateffekt over leasingperioden, som hvis sælger havde beholdt aktivet, under den forudsætning at aktivets forventede økonomiske levetid er lig med leasingperioden. Hvis den forventede økonomiske levetid derimod er længere end leasingperioden, og leasingtager således forventes at overtage ejerskabet af aktivet, er situationen en anden. I dette tilfælde vil der i leasingperioden komme en positiv resultateffekt, da kun en del af fortjenesten vil være afskrevet ved leasingperiodens udløb. Med andre ord vil aktivet være blevet opskrevet via resultatopgørelsen, selvom der reelt blot er tale om en ændret finansiering af aktivet. Denne problemstilling er illustreret i nedenstående forenklede eksempel.

⁴¹ IAS 17, afsnit 59

Eksempel 6 - Resultateffekt på sale-and-leaseback-transaktion

- Et aktiv har en regnskabsmæssig værdi på 100 kr. og sælges for 150 kr.
- Aktivet tilbageleases via en finansiell leasingkontrakt med en løbetid på 10 år.
- Leasingtager overtager ejerskabet af aktivet ved udløb af leasingperioden.
- Aktivets forventede økonomiske levetid er 20 år.
- Der foretages linære afskrivninger.

Resultateffekt, hvis aktivet ikke var solgt til leasingselskabet:

	I leasingperioden	Over den økonomiske levetid
Afskrivning	-50	-100
Samlet effekt	-50	-100

Resultateffekt, hvis aktivet er solgt til leasingselskabet:

	I leasingperioden	Over den økonomiske levetid
Afskrivning	-75	-150
Gevinst	50	50
Samlet effekt	-25	-100

Det ses, at den samlede resultateffekt selvfølgelig er den samme set over aktivets samlede økonomiske levetid, men hvis der kun ses over leasingperioden, er der tydelig forskel på resultateffekten. Det skyldes, at kun en del af gevinsten er afskrevet ved udløb af leasingperioden, hvorimod hele gevinst er indtægtsført.

Kilde: Fedders, Jan m.fl.; ”Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder - fra dansk praksis til IFRS”, side 312 + egen tilvirkning.

Det kan diskuteres om denne behandling af sale-and-leaseback-transaktioner er korrekt set i lyset af, at der blot er tale om en ændret finansiering af aktivet. Som det fremgår af IAS 17, afsnit 60, er der i denne situation tale om en linked transaction, hvilket ikke burde medføre et opskrevet aktiv og en udskudt fortjeneste. Ved en sådan transaktion burde aktivet have været indregnet uændret i forhold til hidtil værdi og med en tilhørende gældsforpligtelse.

På dette område er IAS 17 således tvetydig, men hvis en sale-and-leaseback-transaktion, som resulterer i en finansiell leasingaftale, skal anses som én transaktion - en lånetransaktion - så bør reglerne i afsnit 60 efter vores mening have forrang. Denne vurdering og diskussion kunne udgøre en hel afhandling i sig selv, hvorfor vi ikke vil

berøre dette nærmere. Vi har blot konstateret, at der er en uenighed i IAS 17, som selvfølgelig må anses for at være uheldigt.

IAS 17 behandler ikke specifikt de situationer, hvor der opstår et tab i forhold til den regnskabsmæssige værdi. Dog synes IAS 17.64 at indikere en pragmatisk betragtning om, at salg til en lavere værdi end den regnskabsmæssige værdi sædvanligvis er udtryk for, at aktivets genindvindingsværdi er lavere end den regnskabsmæssige værdi, så der under alle omstændigheder vil være et krav om nedskrivning i henhold til IAS 36. Dog må det antages, at hvis det klart kan påvises, at salgsprisen er lavere end dagsværdien, skal tabet kunne indregnes i takt med den fortsatte afskrivning på aktivet⁴².

Hvis en leasingkontrakt i forbindelse med en sale-and-leaseback-transaktion bliver klassificeret som operationel, er der andre regler der skal følges.

Ved operationelle leasingkontrakter er det afgørende, om transaktionerne er sket til dagsværdi. Hvis dette er tilfældet, skal en fortjeneste eller et tab straks indregnes i resultatopgørelsen, da der i realiteten er foretaget en normal salgstransaktion. Dette er ligeledes tilfældet, hvis salgsprisen er mindre end dagsværdien, dog skal et tab indregnes som en periodeafgrænsningspost, hvis tabet bliver dækket ved, at de fremtidige leasingydelser er under markedsprisen. I dette tilfælde bliver tabet således fordelt udover leasingperioden. Hvis salgsprisen derimod er højere end dagsværdien, skal fortjenesten indregnes som periodeafgrænsningspost og amortiseres over leasingperioden.

⁴² Fedders, Jan m.fl.; ”Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder - fra dansk praksis til IFRS”, s. 312 - 313

Eksempel 7 - Den regnskabsmæssige behandling af sale-and-leaseback-transaktioner

Selskab A ejer en bygning.
Bygningen står bogført til 1.893.577 kr.
Bygningen sælges og tilbageleases med en leasingperiode på 10 år.
Selskab A kan ikke overtage ejerskabet efter udløb af leasingperioden.

Finansiell leasingkontrakt, salgspris > den regnskabsmæssige værdi:

Salgspris på 2 mio. kr.
Fortjeneste på 106.423 kr., der skal føres som periodeafgrænsningspost og indtægtsføres ud over leasingperioden.

Fortjeneste pr. år: kr 10.642,30

En finansiell leasingkontrakt, hvor salgsprisen er mindre end den regnskabsmæssige værdi illustrerer vi ikke, da dette foretages på tilsvarende måde.

Operationel leasingkontrakt, salgspris = dagsværdi:

Salgspris på 2 mio. kr.
Dagsværdi på 2. mio kr.
Fortjeneste på 106.423 kr., som straks indregnes i resultatopgørelsen.

Et evt. tab i samme situation vil ligeledes straks blive indregnet i resultatopgørelsen.

Operationel leasingkontrakt, salgspris < dagsværdi:

Salgspris på 2 mio. kr.
Dagsværdi på 2,1 mio. kr.
Fortjeneste på 106.423 kr., som straks indregnes i resultatopgørelsen.

Salgspris på 1,8 mio. kr.
Dagsværdi på 2,1 mio. kr.
Tab på 93.577 kr., som straks indregnes i resultatopgørelsen, dog skal tabet indregnes som periodeafgrænsningspost og fordeles ud over leasingperioden, hvis de fremtidige leasingydelser ligger under markedsprisen.

Tab pr. år: kr 9.357,70

Operationel leasingkontrakt, salgspris > dagsværdi:

Salgspris på 2 mio. kr.

Dagsværdi på 1,9 mio. kr.

Fortjeneste på 106.423 kr.

Der skal indregnes 6.423 kr. i resultatopgørelsen. Dette svarer til forskellen mellem dagsværdien og den regnskabsmæssige værdi, altså en gevinst.

Herudover skal forskellen mellem dagsværdien og salgsværdien fordeles ud over leasingperioden, svarende til 1/10 af 100.000 kr.

Fortjeneste pr. år: kr 10.000,00

Der kan ikke forekomme tab i denne situation, da der forinden vil være nedskrevet til dagsværdi.

Generelt kan der stilles spørgsmål ved indregningen af periodeafgrænsningsposter i forbindelse med amortiseringen af gevinster og tab, da de reelt ikke opfylder definitionen på aktiver og forpligtelser. Det må i denne situation dog formodes, at de enkelte indregningsmetoder i IAS 17 har forrang for definitionerne, som følge af at Framework ikke er en standard. Dette vil vi dog ikke behandle yderligere, da det vurderes mindre relevant for besvarelsen af vores primære problemstilling set i forhold til vores sæt af kriterier. Forholdet kan dog igen indikere, at der er behov for et ændret regelsæt på leasingområdet.

5.7.5 Oplysning

IAS 17 indeholder en række oplysningskrav til årsrapporten, både hvad angår finansielle og operationelle leasingkontrakter. Herudover må der hentes inspiration i IAS 16 og IAS 38 omkring materielle og immaterielle anlægsaktiver. Endelig indeholder IAS 32 yderligere oplysningskrav vedrørende leasingforpligtelserne. Oplysningskravene vurderes ligeledes mindre relevante for problemstillingen, hvorfor de ikke kommenteres yderligere.

6. Dansk regulering

6.1 Danske regler om leasing

I 2001 udkom der en ny udgave af den danske årsregnskabslov. Denne havde til hensigt at gøre det nemmere at sammenligne årsrapporter og medførte en del opstramninger, bl.a. at flere aktiver og forpligtelser skal indregnes i årsrapporten. Sammenligneligheden skulle øges ved at lade de internationale regnskabsstandarder indgå som inspiration til udarbejdelsen af den nye ÅRL. ÅRL og regnskabsvejledning 21 bygger således begge på reglerne i de internationale regnskabsstandarder og herunder også IAS 17, hvilket skulle gøre sammenligning af årsrapporter mere overskueligt, især på tværs af landegrænser.

6.1.1 Årsregnskabsloven

Det eneste sted i ÅRL selve udtrykket ”leasing” nævnes er § 64, stk. 2, hvor der står *”Har virksomheden indgået leje- eller leasingkontrakter, skal forpligtelserne i henhold til kontrakterne særskilt angives, medmindre de er indregnet i balancen”*. Det vil med andre ord sige, at denne noteoplysningsbestemmelse indirekte oplyser, at leasingkontrakter indeholder aktiver som *kan*, men ikke altid *skal* indregnes i selskabets årsrapport.

I det kommende afsnit vil reglerne for indregning af en leasingkontrakt i henhold til ÅRL blive gennemgået for klasse C- og D-virksomheder. Særregler for klasse B-virksomheder vil blive omtalt i kapitel 8.

Den regnskabsmæssige behandling af leasingaftaler i henhold til ÅRL er mere ”flydende”, end de klare retningslinier i IAS 17, og bestemmes ud fra årsregnskabslovens bestemmelser om:

- Definitionen på aktiver og forpligtelser
- Kravet om substans frem for formalia
- Et retvisende billede.

Altså generelt hele begrebsrammen.

Ifølge ÅRLs bilag 1C er definitionen på aktiver:

”Ressourcer, som er under virksomhedens kontrol som et resultat af tidligere begivenheder, og hvorfra fremtidige økonomiske fordele forventes at tilflyde virksomheden”.

Det vil sige, at hvis en leasingaktiv klassificeres som et aktiv, så indregnes leasingaftalen i årsrapporten på samme måde, som andre aktiver selskabet har ejendomsretten over. Dette krav præciseres også i ÅRL § 83a, hvor der står: *”Virksomheden skal indregne aktiver, der ikke ejes af virksomheden, når virksomheden har alle væsentlige risici og fordele forbundet med ejendomsretten over aktivet”*. Vi er her igen tilbage i de grundlæggende forudsætninger i ÅRL § 13, afsnit 2 og 3, hvor der står, at der skal tages hensyn til de reelle forhold - substans frem for formalia - samt at alle relevante forhold skal indgå i årsrapporten.

ÅRL § 83a er i sin tid blevet lavet pga. at der blev indført lempelser for klasse B-virksomheder. Herudover kan det diskuteres hvilken relevans ÅRL § 83a har for den regnskabsmæssige behandling af leasingaktiver set i forhold til ÅRLs begrebsramme. Ifølge vores fortolkning af ÅRLs § 11, 12 og 13 samt bilag 1C, så skal leasingaktiver indregnes på lige fod med øvrige aktiver i årsrapporten, hvorfor den yderligere præcisering i § 83a efter vores vurdering er overflødig. Paragraffens indhold er ikke i direkte overensstemmelse med ÅRLs begrebsramme. Vores tolkning af ÅRL er, at leasingaktiver skal indregnes i årsrapporten, når definitionen på et aktiv samt de

øvrige områder i begrebsrammen er opfyldte. Se nærmere gennemgang af aktivdefinitionen i kapitel 9.

Omvendt er aktivdefinitionen placeret i et bilag til ÅRL, hvilket kan indikere, at ÅRL § 83a har en mere central rolle end aktivdefinitionen inden for leasingområdet. ÅRL § 83a indeholder en synliggørelse af aktivdefinitionen set i forhold til leasing, hvorfor det kan argumenteres, at denne kommer forud for selve aktivdefinitionen i ÅRLs bilag 1C. Som følge heraf er den danske ÅRL tilrettet de internationale regnskabsstandarder med § 83a, men efter vores vurdering strider denne paragraf imod begrebsrammen, og især et retvisende billede.

Vores vurdering er dog, at aktivdefinitionen i ÅRLs bilag 1C er den overordnede regel, som vil have større betydning end § 83a. Dette vurderer vi med baggrund i de forskellige formuleringer i ÅRL. Flere steder står der i ÅRL: *"Uanset definitionen på aktiver i bilag 1C..."* Denne formulering findes f.eks. i ÅRL § 33 og 35, mens der flere steder i loven findes lignende formuleringer, som blot vedrører nogle af de andre definitioner i bilag 1C.

Med formuleringen: *"Uanset definitionen på aktiver i bilag 1C..."* mener vi, at loven lægger op til at definitionerne i bilag 1C er de overordnede og grundlæggende definitioner, som skal følges. Herudover kan den øvrige del af lovgivningen have formuleringer og paragraffer, som ændrer lidt på definitionerne, men hvor det er særskilt angivet i det enkelte afsnit. På baggrund heraf mener vi således, at § 83a strider imod aktivdefinitionen og det er højst sandsynligt et resultat af forsøget på at tilpasse den danske lovgivning til den internationale.

Denne uheldige tilpasning strider igen imod ÅRLs generelle holdning til, at ejerskab ikke er et krav for at der kan foretages aktivering. Dette fremgår både af § 33 og § 83a. Det er i overensstemmelse med kravet om substanskriteriet jf. ÅRL § 13, stk. 1, nr. 2, som lægger vægt på, at årsrapporten skal udtrykke de økonomiske realiteter, og at der skal ske en aktivering af finansielle leasingaftaler uanset ejendomsretten. Virksomhedens faktiske kontrol over aktivet vil medføre indregning af aktivet, hvis værdien kan måles pålideligt. Ifølge ÅRL § 90a er der under alle omstændigheder

altid pligt om at oplyse, hvilke aktiver samt hvad den indregnede værdi udgør af balancen.

ÅRL skelner ikke direkte mellem finansielle og operationelle leasingaftaler, men gør det indirekte via sætningen i ÅRL § 83a ”..... *alle væsentlige risici og fordele forbundet med ejendomsretten over aktivet*”, som er en meget åben formulering, og den beror i høj grad på regnskabsbrugerens subjektive vurdering og tolkning af sætningen. Denne sætning minder meget om IAS 17’s formulering på finansielle leasingaftaler, hvoraf den indirekte skelnen mellem finansielle og operationelle kontrakter fremkommer. Modsat IAS 17 er der her hverken generelle kriterier eller hjælpekræterier til at vejlede regnskabsbrugerens i forståelsen af, hvad ”*alle væsentlige risici og fordele*” dækker over, hvilket indikerer, at der skal søges hjælp i regnskabsvejledningen eller i den internationale regnskabsstandard. Dette fremgår også af kommentarerne til ÅRL, hvor f.eks. grænseværdier fra FAS 13 direkte er nævnt.

Her kan vi igen stille spørgsmålstegn ved § 83a’s hensigtsmæssighed, idet paragraffen udover at stride imod begrebsrammen og aktivdefinitionen ikke hjælper regnskabsaflæggeren på rette vej. Som følge heraf mener vi, at den danske lovgivning bærer præg af, at den er tilpasset den internationale uden helt at overholde de grundlæggende danske forhold.

I lighed med de internationale regler skal der foretages af- og nedskrivninger på aktiverede leasingaftaler på lige fod med andre aktiver, hvilket vi ikke vil uddybe nærmere.

ÅRL definerer modsat forpligtigelser som:

”Eksisterende pligter for virksomheden opstået som resultat af tidligere begivenheder, og hvis indfrielse forventes at medføre afståelse af fremtidige økonomiske fordele”.

Herved forstås at hvis et selskab har en økonomisk fremtidig forpligtigelse, skal denne indregnes som en forpligtigelse/gældspost i balancen. Det er aktivdefinitionen, der afgør

om en leasingkontrakt skal aktiveres, og om forpligtelsen tages op som en gældspost i balancen eller blot oplyses i noterne. Forpligtelsen er som hovedregel afhængig af, om der vurderes at være et aktiv eller ej, som skal indregnes.

Da ÅRL ikke indeholder information om vurderingen af "*alle væsentlige risici og fordele*" skal regnskabsaflæggeren søge hjælp i RV 21 eller IAS 17, som begge indeholder oplysninger om klassifikationsprocessen. Selve klassifikationsprocessen går netop på, om leasingkontrakten indeholder et aktiv, som skal indregnes. I forhold til klassifikationsprocessen er det afgørende, om kontrakten indeholder et aktiv, hvor alle væsentlige fordele og risici overføres til leasingtager. Det er dette forhold, som afgør, om der sker indregning af et aktiv eller ej og som følge heraf, om der indregnes en gældsforpligtelse. Alle de generelle klassifikationskriterier omhandler desuden en stillingtagen til netop leasingaktivet, men ikke til forpligtelsen.

Omvendt kan man argumentere for, at definitionen på en forpligtelse bliver tilsidesat i forbindelse med leasingaftaler. Ifølge ovenstående definition af forpligtelser vil vi som udgangspunkt mene, at leasingkontrakter indeholder en forpligtelse, uanset om der er tale om finansiell eller operationel leasing. I begge tilfælde er der indgået en aftale om, at leasingtager skal afdrage på en leasinggæld, som vil betyde afståelse af fremtidige økonomiske fordele. Det kan selvfølgelig diskuteres, om der er tale om betingede ydelser, som er afhængige af levering af aktivet inden forpligtelsen er til stede, men når aktivet først er leveret, må der være en forpligtelse. Med udgangspunkt heri bør forpligtelsen indregnes, men definitionen i § 83a ændrer på dette forhold ved kun at kræve indregning ved finansielle leasingkontrakter. Herved vinder § 83a over definitionen på forpligtelser, og denne afgør således, om der sker indregning af leasingaktiver eller ej. I denne forbindelse kan der også rettes kritik mod ÅRL § 64, stk. 2, som kræver oplysning af leasinggælden som en eventualforpligtelse ved operationel leasing. Dette mener vi er forkert, da der er tale om en økonomisk forpligtelse. Denne problemstilling vil vi dog ikke behandle yderligere, da den vurderes mindre relevant for vores afhandling.

Ud fra ovenstående gennemgang er vores vurdering således, at ÅRL § 83a strider imod definitionen på såvel aktiver som forpligtelser. I vurderingen af om leasingaktiver og tilhørende forpligtelser skal indregnes, er det således ikke engang aktiv-

definitionen, som er afgørende. Det er derimod ÅRL § 83a, som afgør, om der sker indregning af aktiv og forpligtelse i forbindelse med leasingkontrakter.

I lighed med øvrige gældsforpligtelser har virksomheden ligeledes i henhold til ÅRL § 92 pligt til at opdele gældsforpligtelsen i gæld over og under 5 år.

Kravet om et retvisende billede fremgår af ÅRL § 11 stk. 2, hvor der står, at selskabets årsrapport skal give et retvisende billede af virksomhedens aktiver og passiver, finansielle stilling samt resultat. Det fremgår ligeledes af § 11 stk. 3, at loven *kræver* at årsrapporten fraviger de ”normale” bestemmelser, hvis dette er en nødvendighed for at give et retvisende billede.

Dette vurderer vi kan være tilfældet ved den regnskabsmæssige behandling af operationelle leasingaftaler. Ifølge ÅRLs begrebsramme vil operationelle leasingaftaler i visse tilfælde skulle indregnes i årsrapporten som et aktiv, hvis aktivdefinitionen anses for opfyldt. Se nærmere gennemgang i kapitel 9. Set i forhold til bestemmelsen i ÅRL § 83a vil kravet til indregning dog ændres, da denne paragraf i princippet kun kræver indregning af finansielle leasingaftaler, hvorfor vi vurderer at regnskabsaflæggeren i disse tilfælde kunne bruge fravigelsesklausulen.

Sale-and-leaseback-transaktioner er ikke reguleret i ÅRL, hvorfor den regnskabsmæssige behandling må ligestilles med øvrige leasingaftaler, og således tage udgangspunkt i begrebsrammen.

Ved den regnskabsmæssige behandling af leasingaftaler i årsrapporten skelnes der mellem to typer leasingaftaler - finansielle og operationelle leasingaftaler. Den finansielle leasingaftale aktiveres i balancen som et aktiv og leasingforpligtelsen optages som en gældspost. Den operationelle leasingaftale aktiveres ikke, men udgiftsføres løbende i resultatopgørelsen, dog er der stadig krav om noteoplysninger. Da ÅRL ikke tager stilling til, hvornår en leasingaftale er finansiell eller operationel, klassificeres leasingaftaler efter kriterierne i IAS 17 eller kriterierne i regnskabsvejledning 21, som vil blive behandlet i næstkommende afsnit.

6.1.2 Regnskabsvejledning 21 - Leasing

RV 21 uddyber ÅRLs bestemmelser om leasing samt de hertil knyttede generelle principper om indregning og måling. Da RV 21 er bygget op med IAS 17 som grundlag, er der mange ligheder mellem IAS 17 og RV 21, hvorfor der vil blive henvist en del til kapitel 5 om IAS 17, for ikke blot at lave en gentagelse heraf.

RV 21 finder anvendelse på leasingaftaler, hvor brugsretten til et aktiv overdrages til leasingtager, men gælder derimod ikke for servicekontrakter, hvor brugsrettigheden til aktivet ikke overdrages fra leasinggiver til leasingtager. Indeholder en leasingaftale en kontrakt om væsentlige serviceydelser mv., finder vejledningen ikke anvendelse for denne del af aftalen.⁴³

RV 21 omfatter ligesom IAS 17 ikke aftaler vedr. forskning, licensaftaler, investeringsejendomme, biologiske aktiver mv. - der henvises her til afsnit 5.1 under IAS 17.

Definitionen på en leasingaftale, jf. RV 21:

”En leasingkontrakt er en aftale, ifølge hvilken leasinggiver overdrager brugsretten til et aktiv til leasingtager for en aftalt periode mod en eller flere betalinger”

Leasingkontrakter inddeles, som nævnt i IAS 17, i operationelle leasingkontrakter og finansielle leasingkontrakter.

En finansiell leasingkontrakt klassificeres, jf. RV 21 som:

En leasingkontrakt hvor alle væsentlige risici og fordele forbundet med ejendomsretten over et aktiv overdrages til leasingtager

Modsat klassificeres en operationel leasingkontrakt som:

En leasingaftale hvor alle væsentlige risici og fordele forbundet med ejendomsretten over et aktiv forbliver hos leasingtager.

⁴³ RV 21

Det er de samme generelle kriterier og hjælpekræterier, der er afgørende for, om en leasingkontrakt vil blive klassificeret som værende finansiel, som nævnt i afsnit 5.2.1 og 5.2.2 under IAS 17.

Klassifikationen af en leasingkontrakt skal ligesom efter IAS 17 klassificeres ved leasingkontraktens indgåelse og afhænger således af, hvorvidt risici og fordele forbundet med ejendomsretten over et aktiv overdrages til leasingtager. Klassifikationen afhænger af transaktionernes indhold og ikke af aftalens udformning - substans frem for formalia. Ændres en aftales indhold væsentlig i leasingperioden, så klassifikationen hermed ændres, anses det som værende indgåelse af en ny aftale.

Grunde og bygninger klassificeres som udgangspunkt separat medmindre ejendomsretten til begge dele overgår til leasingtager ved leasingperiodens ophør. Hvis grunden har ubegrænset levetid, klassificeres grunden som operationel leasing, med mindre ejendomsretten overgår til leasingtager ved leasingperiodens ophør. Bygningen klassificeres efter ovennævnte regler som enten finansiel eller operationel leasing. Minimumsydelserne for grunde og bygninger fordeles efter deres relative dagsværdi ved leasingperiodens start. Kan opdelingen ikke opgøres pålideligt, betragtes hele leasingkontrakten som finansiel, med mindre det er klart, at der er tale om operationel leasing.

6.2 Regnskabsmæssig behandling af finansielle leasingkontrakter

Finansielle leasingkontrakter skal indregnes i leasingtagers årsrapport som et materielt anlægsaktiv og en gældsforpligtelse, svarende til hovedstolen for et annuitetslån i balancen. Leasingkontrakten ligestilles således som var aktivet købt på kredit. Aktivet optages enten til dagsværdien (købsprisen) eller nutidsværdien af minimumsleasingydelseerne, hvis denne er lavere opgjort ved kontraktens indgåelse. Ved beregning af nutidsværdien af minimumsydelserne bruges den interne rente i leasingkontrakten, hvis muligt, ellers anvendes leasingtagers alternative lånerente ved køb på kredit. Direkte omkostninger i forbindelse med leasingkontraktens indgåelse medtages i aktivets kostværdi.

Leasingydelsen opdeles i årsrapporten som henholdsvis finansieringsomkostninger og afdrag på gældsforpligtelsen. Finansieringsomkostningerne fordeles over leasing-

perioden/årene, så det giver en konstant periodisk rentesats på den resterende restgæld. Finansieringsomkostninger indregnes i resultatopgørelsen og afdragsdelen indregnes i balancen og nedbringer gældsforpligtelsen gradvis. Se eksempel herpå i bilag 16.3.

Leasingaktiver skal af- og nedskrives på lige fod med andre anlægsaktiver. Det vil sige, aktivet kan maksimalt afskrives over den forventede brugstid. Hvis ejendomsretten ikke overtages af leasingtager efter leasingperiodens udløb, vil afskrivningsperioden være lig den indgåede leasingperiode.

Leasingtager skal opgive samme oplysninger i noterne, som ved ikke-finansielle anlægsaktiver. Leasingtager skal ligeledes afgive oplysninger, jf. RV 15 (finansielle instrumenter), vedr. oplysninger og modregning. Derudover skal der opgives en række oplysninger jf. RV 21.48 - disse vil vi ikke komme nærmere ind på her, da de ikke har relevans for vores problemstilling.

6.3 Regnskabsmæssig behandling af operationelle leasingaftaler

Ved operationelle leasingkontrakter indregnes leasingydelseerne i resultatopgørelsen lineært over leasingperioden. Det vil sige, at den operationelle leasingkontrakt behandles regnskabsmæssigt som ved leje af et aktiv. Omkostningerne udgiftsføres i resultatopgørelsen i den periode, som lejen modsvarer. Ved en evt. større udbetaling, periodiseres denne over den forventede lejeperiode. Operationelle leasingkontrakter er ligeledes omfattet af oplysningskravene i RV 15 samt oplysningskravene i RV 21.52.

6.4 Sale-and-leaseback-transaktioner

En sale-and-leaseback-transaktion er salg af et aktiv, hvor køber tilbageleaser det samme aktiv til sælger. Salgsprisen og leasingydelsen er ofte indbyrdes afhængige, da de typisk er indgået på samme tidspunkt og er forudsat den anden transaktion. Den regnskabsmæssige behandling af en sale-and-leaseback-transaktion er afhængig af leasingkontraktens klassifikation.

Klassificeres en sale-and-leaseback-transaktion som værende en finansiel leasingkontrakt, skal forskellen på salgsprovenuet og den regnskabsmæssige værdi, såfremt der er en forskel, udskydes og amortiseres over leasingperioden.

Som ved en almindelig finansiel leasingkontrakt, indregnes den laveste værdi af enten den realiserede dagsværdi eller nutidsværdien af de fremtidige leasingydelse, jf. RV 21.38, som et aktiv og en dertil svarende forpligtigelse. Gevinst eller tab ved salg indregnes i årsrapporten som en periodeafgrænsningspost. Da vilkårene i en sale-and-leaseback-transaktion kan afvige væsentligt fra en kontrakt med en uafhængig tredjepart, foretages der en regulering af renter mv. efter RV 21.38. Hvis der ved transaktionen skulle opstå et tab, er der kun behov for nedskrivning, såfremt tabet ikke dækkes af fremtidige leasingydelse.

Klassificeres en sale-and-leaseback-transaktion som en operationel leasingkontrakt, behandles en gevinst eller et tab forskelligt afhængig af, om transaktionen er sket til dagsværdi eller ej. Er transaktionen aftalt til dagsværdi indregnes en gevinst eller et tab straks, da det ligestilles med at der er sket et salg. Er salgsprisen derimod under dagsværdien, skal en gevinst eller et tab ligeledes indregnes straks - medmindre tabet modregnes i fremtidige leasingydelse. Tabet indregnes således i balancen som et tilgodehavende og amortiseres i forhold til leasingydelse over den periode, som aktivet forventes anvendt. Overstiger salgsprisen derimod dagsværdien, hvorved der opstår en gevinst, skal det overstigende beløb indregnes som en gæld i balancen og amortiseres over perioden, hvor aktivet forventes anvendt.⁴⁴ Derudover skal det vurderes, om aktivets dagsværdi er lavere end den regnskabsmæssige værdi, såfremt dette er tilfældet indregnes forskelsværdien straks i resultatopgørelsen⁴⁵. Dette følger reglerne i IAS 17.

Som det kan ses i gennemgangen af den danske regulering og RV 21, behandles leasing i leasingtagers årsrapport meget forskelligt afhængig af, om leasingkontrakten klassificeres som værende finansiel eller operationel leasing. Klassifikationen af en leasingkontrakt er således af meget vigtig karakter for en virksomheds regnskabsaflæggelse.

⁴⁴ RV 21.75

⁴⁵ RV 21.76

7. Dansk regulering kontra IAS 17

I de foregående afsnit er henholdsvis IAS 17 og den danske regulering for leasing gennemgået. Som det fremgår af gennemgangen er der mange ligheder mellem de to lovgivninger, idet den danske lov bygger på de internationale regnskabsstandarder og dermed også IAS 17. ÅRL i sig selv er meget generel og overordnet, men sammen med RV 21 bliver den danske regulering meget fyldestgørende og meget lig IAS 17. Hvis en virksomhed følger RV 21, vil virksomhedens regnskab som udgangspunkt være i overensstemmelse med IAS 17. Typiske mindre forskelle mellem IAS 17 og RV 21 er af mere specifik art, såsom f.eks. klassifikation og behandling af investeringsejendomme, hvilket vi ikke vil uddybe nærmere.

På nogle punkter er IAS 17 dog mere uddybende end RV 21 og behandler desuden også forhold, som ikke er nævnt i RV 21. Som eksempel herpå kan nævnes, at i henhold til IAS 17 afsnit 5, skal der allerede ved klassifikation og måling af en leasingkontrakt tages hensyn til justeringer af grundlaget på tidspunktet for indgåelse af leasingkontrakten. Det kan eksempelvis være en regulering i leasingydelsen, hvis anskaffelsessummen på aktivet ikke er endeligt opgjort ved indgåelse af leasingkontrakten.

Ser vi derimod kun på ÅRL inden for den danske lovgivning, så bærer denne tydeligt præg af at være en rammelov, som kræver yderligere vejledning fra øvrige standarder. Denne omtaler kun leasing i meget begrænset omfang, hvorfor indregning og den regnskabsmæssige behandling af leasingaktiver umiddelbart følger de ”generelle” regler for aktiver.

Hvis vi udelukkende følger den danske ÅRL, vil der efter vores vurdering skulle ske indregning af såvel finansielle som operationelle leasingkontrakter, da dette bestemmes ud fra lovens begrebsramme. Se nærmere vurdering af leasingaktiver i forhold til aktivdefinitionen i kapitel 9. Som loven også omtaler, er der ikke krav om ejerskab, hvorfor der kan aktiveres leasingaktiver, hvis værdien kan opgøres pålideligt.

Dette mener vi er i overensstemmelse med begrebsrammen, således årsrapporten udviser et retvisende billede af virksomheden og udtrykker de økonomiske realiteter.

Herudover vil der også blive taget hensyn til de reelle forhold - altså substans frem for formalia. Vi er således af den opfattelse, at det mest korrekte og retvisende vil være at benytte fravigelsesklausulen og vælge et retvisende billede frem for at følge reglerne i § 83a.

Vi mener klart, at aktivdefinitionen skal gå forud for § 83a, hvorfor der skal ske aktivering, såfremt aktivdefinitionen, begrebsrammen og indregningskriterierne er opfyldte. Samtidig mener vi, at det fra lovgiverens side skal vurderes, om ÅRL er blevet tilpasset de internationale regler på en uhensigtsmæssig måde, således at enkelte paragraffer i lovteksten strider imod begrebsrammen, f.eks. § 83a.

Hvis vi samlet ser på den danske ÅRL samt RV 21 i forhold til IAS 17, er der alt i alt ikke den store forskel på de internationale regler og den danske regulering på leasingområdet. Eftersom den danske regulering udspringer fra den internationale, og man bestræber sig på større sammenlignelighed landene imellem, er det at forvente, at der ikke er den store forskel. Generelt er tendensen, at årsrapporter skal kunne sammenlignes på tværs af landegrænserne, hvorfor de internationale standarder implementeres mere og mere i de nationale regler.

Ud fra ovenstående gennemgang af de internationale regler i forhold til de danske, kan der sættes spørgsmålstegn ved RV 21's relevans. Det har været de danske børsnoterede selskaber, som har anvendt regnskabsvejledningerne, men som følge af at disse selskaber fra 2009 skal aflægge årsrapporten efter IFRS, er det svært at se, hvad formålet er med de danske regnskabsvejledninger.

I forarbejderne til ÅRL henvises der til, at der i henhold til den regnskabsmæssige behandling af leasing skal hentes hjælp i IAS 17. Ligeledes er der i ÅRL § 136 angivet, at ÅRL er en rammelov, som skal suppleres af øvrige standarder. De ikke-børsnoterede selskaber, der aflægger regnskab efter ÅRL vil således i høj grad følge IAS 17, da der som beskrevet ikke er ret mange regler i ÅRL i forhold til leasing.

Efter vores mening vil behovet for regnskabsvejledninger således mindskes og de vil efterhånden blive overflødige. Endelig kan det diskuteres, hvad behovet har været hidtil, da RV 21 stort set har været identisk med IAS 17. Dette vil vi dog ikke komme

nærmere ind på her, da det ikke har betydning for besvarelse af vores problemstilling. Vi kan blot konkludere, at behovet for regnskabsvejledninger efter vores vurdering vil forsvinde inden for en kortere årrække.

8. Anvendelse af lovgivningen

I de foregående afsnit har vi beskrevet hvilke typer af lovgivning, der omfatter den regnskabsmæssige behandling af leasing. I dette afsnit vil vi beskrive hvilke brugere, der skal/kan anvende de forskellige lovgivninger.

8.1 Anvendelse af IFRS

Som følge af den øgede internationalisering inden for regnskabsområdet, går udviklingen i retningen af øget anvendelse af de internationale regnskabsregler. Dette skete blandt andet i 2002, hvor EU vedtog en forordning om, at alle børsnoterede virksomheder i EU skal aflægge koncernregnskab efter IFRS for regnskabsåret, der begyndte den 1. januar 2005 eller senere⁴⁶.

For øvrige årsrapporter for de børsnoterede selskaber, er der først krav om anvendelse af IFRS for regnskabsår, der begynder den 1. januar 2009 eller senere. Alle øvrige selskaber er ikke underlagt krav om anvendelse af IFRS, men kan selvfølgelig frit vælge om reglerne ønskes anvendt. Ligesom de børsnoterede selskaber også kan vælge at anvende reglerne inden de fastsatte datoer. Når IFRS anvendes, skal dette dog ske systematisk og konsekvent i hele årsrapporten, sådan der ikke er mulighed for at vælge lidt fra hver lovgivning, f.eks. i forhold til hvad der kan præsentere de enkelte områder bedst.

Implementeringen af IFRS i Danmark har selvfølgelig krævet meget tid og mange ressourcer for, at de enkelte selskaber har kunnet udarbejde årsrapporter efter de internationale standarder. Som følge heraf kan der også ses en udvikling i selskabernes anden offentliggjorte årsrapport efter IFRS i forhold til den første. Reglerne begynder at være indarbejdet mere og mere i årsrapporterne, sådan alle områder efterhånden er tilrettet IFRS. Det første år var det tydeligt, at der var mest fokus på indregning og måling⁴⁷.

⁴⁶ Ernst & Young; ”IFRS i praksis 2007”, s. 88

⁴⁷ Ernst & Young; ”IFRS i praksis 2007”, s 4

Der er i dag flere og flere danske selskaber, som aflægger årsrapporten efter de internationale regler. Det drejer sig især om selskaber med en større samhandel med udenlandske selskaber, men det kan også være selskaber med udenlandske ejere eller långivere⁴⁸. Kravet om åbenhed og gennemsigtighed bliver hele tiden større, hvilket også kan være medvirkende til, at flere og flere selskaber vælger IFRS. Muligheden for den frivillige overgang til IFRS er ”accepteret” i Danmark, da der i ÅRL § 137, stk. 2 er medtaget bestemmelse herom.

Anvendelse af IFRS giver som udgangspunkt en række fordele, f.eks. internationale regnskabsregler og høj signalværdi, men modsat vil anvendelsen også medføre øget administration og oplysningskrav samt en konstant tilpasning til standardernes udvikling. Som følge af at anvendelsen både medfører fordele og ulemper, er det særdeles vigtigt, at selskaberne inden de træffer deres valg, vurderer om de og regnskabsbrugerne opnår en øget værdi af årsrapporten, ved at den aflægges efter IFRS.

Som følge af den øgede anvendelse af IFRS i andre typer selskaber end de børsnoterede, har IASB i februar 2007 udsendt et udkast til en SME-standard, altså en standard, som skal forenkle reglerne for de små og mellemstore selskaber. De selskaber, som frivilligt vælger at aflægge årsrapport efter de internationale regler, har således mulighed for at aflægge denne efter komplet IFRS eller blot efter den forenkede SME-standard.

8.1.1 SME-standard

IASB har udsendt udkastet til en SME-standard for at give mindre selskaber mulighed for at overgå til IFRS, herved har de mulighed for at benytte en mindre version af IFRS i stedet for at skulle implementere fuld IFRS. IASB har formået at reducere regelsættet, sådan at SME-standardens kun udgør ca. 10 % af den fulde IFRS. Ideen har været at imødekomme regnskabsbrugernes behov, mens at costs/benefits skal harmonere. Det vil sige, at omkostningerne ved tiltaget ikke må overstige de fordele, som standarden vil medføre.

⁴⁸ Ernst & Young; ”IFRS i praksis 2007”, s. 4

SME-standarden vurderes at være relevant for selskaber, som på en eller anden vis har grænseoverskridende aktiviteter f.eks. via handel, långivning og ejerskab.

Udkastet er udsendt til offentligheden, som senest den 30. november 2007 skulle give deres kommentarer til udkastet. IASB har efterfølgende modtaget 161 comment letters, men der er ingen offentliggørelse eller afklaring heraf i skrivende stund. Standarden forventes tilpasset, sådan en endelig standard udsendes i løbet af 2008. Danske selskaber kan dog først anvende standarden, når ÅRL er tilrettet hertil, og der således er hjemmel til, at standarden kan anvendes herhjemme. I resten af afhandlingen behandles udkastet dog som var det vedtaget, da dette forventes at ske i den nærmeste fremtid.

Standarden kan anvendes af virksomheder, som⁴⁹:

- Offentliggør årsrapport til brug for eksterne interessenter
- Ikke har ”Public Accountability”

”Public Accountability” defineres som en virksomhed, der⁵⁰:

- Udarbejder årsrapport i overensstemmelse med krav fra en fondsbørs eller anden børs, hvor virksomheden har noteret instrumenter.
- I et betroet tillidsforhold for en bred gruppe af udenforstående investorer besidder aktiver, herunder banker, forsikringsselskaber, pensionselskaber, investeringsbanker mv.

Standarden lægger op til, at der skal vælges den mest simple regnskabsmæssige behandling og hvis dette følges af selskaberne, kan de aflægge en fuld årsrapport efter IFRS for en SME-virksomhed. For enkelte områder har IASB gjort det muligt at anvende en anden og mere kompleks regnskabsmæssig behandling. Dette kan selskaberne gøre ved at henvise til og anvende reglerne fra den fulde IFRS på det enkelte område. IASB har dog kun gjort dette muligt på nogle områder, som direkte er angivet i standarden. Denne mulighed vurderer vi dog vil medvirke til at sammen-

⁴⁹ Ernst & Young; ”IFRS i praksis 2007”, s. 11

⁵⁰ Ernst & Young; ”IFRS i praksis 2007”, s. 11

ligneligheden igen gøres dårligere, da antallet af valgmuligheder for selskabernes regnskabsaflæggelse øges. Der er ligeledes risiko for at selskaberne vælger den eller de metoder, som sætter virksomheden i det bedste lys.

Muligheden for tilvalg fra den fulde IFRS er dog ikke indført på leasingområdet. Udkastet til SME-standarden indeholder én lempelse på leasingområdet. Ifølge standarden skal alle finansielt leasede aktiver indregnes til dagsværdi i stedet for til den laveste værdi af dagsværdien af aktivet og nutidsværdien af minimumsleasingydelse, som den fulde IFRS kræver.

SME-standarden giver altså ikke mulighed for at tilvælge reglerne i den fulde IFRS. Dette kan eksempelvis være et problem for dattervirksomheder, som vælger at anvende SME-standarden. Her skal de finansielt leasede aktiver således indregnes til dagsværdi, mens koncernens regnskabspraksis siger, at finansielt leasede aktiver indregnes til laveste værdi af dagsværdien af aktivet og nutidsværdien af minimumsleasingydelse. Dette medfører altså ekstra arbejde i forbindelse med udarbejdelsen af koncernregnskabet og det kan således diskuteres, om der reelt er tale om en lempelse for selskabet. På denne måde er IASB faktisk selv medvirkende til at lempelsen forsvinder ud i sandet.

Herudover vurderer vi ikke lempelsen særlig stor, da arbejdet med beregning af nutidsværdien af minimumsleasingydelse ikke kan undgås for SME-virksomhederne. I forbindelse med virksomhedernes vurdering og klassifikation af en leasingkontrakt, er SME-virksomhederne nødsaget til at beregne nutidsværdien af minimumsleasingydelse, da dette forhold er et af de generelle kriterier, virksomhederne skal anvende for at klassificere sine leasingkontrakter, som enten finansielle eller operationelle. Det vil sige, at inden SME-virksomheden kan anvende SME-standarden på leasingområdet, skal de afgøre om de har en finansiell leasingkontrakt, og et af kriterierne hertil er altså nutidsværdien af minimumsleasingydelse. Lempelsen med at indregne til dagsværdi er således minimal, da den anden oprindelige indregningsmulighed allerede er beregnet af virksomheden.

IASB har ”sorteret” i de forskellige forslag til lempelser. Der har f.eks. været forslag omkring, at al leasing skulle behandles som operationel leasing, men dette forslag forkastede IASB, hvilket også er i overensstemmelse med den forventede udvikling

inden for leasingområdet. Det forventes, at operationel leasing mere eller mindre forsvinder ud af regelsættet, se nærmere beskrivelse heraf i kapitel 11. En ændring som ville medføre at al leasing skulle behandles som operationel leasing ville efter vores mening ligeledes være i strid med begrebsrammens aktivdefinition, hvorfor en sådan lempelse yderligere ville skabe konflikt mellem standarden og dens begrebsramme.

Endvidere medvirker SME-standardens ikke til en mere ensartet behandling af leasing, da der stadig foretages en fordeling mellem finansiell og operationel leasing, og der tages stadig ikke yderligere hensyn til begrebsrammens aktivdefinition. Det er derfor svært at se, hvordan SME-standardens vil forbedre forholdene for regnskabsbrugere og øge deres nytteværdi af årsrapporterne.

8.1.2 Afslutning IFRS

Den øgede internationalisering inden for regnskabsområdet har medført, at IASB har udarbejdet et udkast til en standard for små og mellemstore virksomheder.

Vi er i tvivl om, hvorvidt der rent faktisk er tale om en lempelse, da virksomhederne under alle omstændigheder har behov for at beregne nutidsværdien af minimumsleasingydelserne i forbindelse med klassifikationen af leasingkontrakten.

Set i forhold til den fulde IFRS, vil SME-standardens medføre en ny version af indregning af leasingkontrakten. IAS 17 er underlagt kritik, da standardens kræver at selskaberne foretager subjektive vurderinger i forbindelse med regnskabsaflæggelsen. Dette medvirker til, at leasing behandles forskelligt og sammenligneligheden samt gennemsigtigheden forsvinder. Set i forhold til SME-standardens, mener vi, at denne vil udbygge disse problemer, da der nu reelt kommer yderligere en indregningsmulighed. Selskaberne skal selvfølgelig angive, at SME-standardens anvendes, men det vil stadig gøre regnskabsområdet inden for leasing meget uensartet.

8.2 Anvendelse af de danske regler

ÅRLs og RV 21's regler inden for leasingområdet gælder som udgangspunkt for alle danske selskaber i regnskabsklasse B, C og D, dog er der kommet lempelser for klasse B-virksomheder, som har mulighed for at fravælge at aktivere finansielt leasede aktiver.

8.2.1 Lempelser til årsregnskabsloven

Den 21. marts 2006 blev der vedtaget lov om ændring af ÅRL. Ændringen drejer sig først og fremmest om at forenkle nogle af årsrapportens mest byrdefulde regler for selskaber omfattet af klasse B og klasse C mellem.

Inden for leasingområdet blev kravet om at indregne finansielt leasede aktiver og tilhørende forpligtelser ophævet for klasse B-virksomheder (ÅRL § 33, stk. 1), dog skal aktiverne og de tilhørende forpligtelser fortsat indregnes, hvis det er nødvendigt for at årsrapporten udviser et retvisende billede. Det vil sige, at hvis en B-virksomhed har væsentlige finansielle leasingaktiver, så skal disse alligevel indregnes i selskabets balance. Dette er også i tråd med, at en finansiel leasingaftale normalt karakteriseres som et lånefinansieret køb, som jo altid skal indregnes i balancen.

Ændringerne på leasingområdet betyder således, at de lempelser som klasse B-virksomhederne har fået ikke nødvendigvis er en lempelse, da kravet om et retvisende billede stadig er gældende. Det kan ligeledes være problematisk at indføre lempelserne for B-virksomheder, da der kan være stor forskel på en lille og en stor B-virksomhed. I den forbindelse kan der være stor forskel på f.eks. regnskabsbrugernes informationsbehov, hvorfor det er en fordel, at lempelserne kun må gennemføres så længe, at et retvisende billede ikke tilsidesættes.

Grundlaget for at ændre reglerne var i sin tid at spare de små og mellemstore selskaber for omkostninger. De såkaldte AMVAB-målinger viste, hvor mange penge selskaberne kunne spare ved at lempe på regnskabsreglerne. AMVAB-målingerne er udarbejdet af PLS Rambøll i januar 2004 for Erhvervs- & Selskabsstyrelsen. AMVAB står for Aktivitetsbaseret Måling af Virksomheders Administrative Byrder. Et af

forslagene i rapporten var at undlade indregning af finansielle leasingkontrakter i B-virksomhedernes årsrapporter. Der blev beregnet en besparelse på 10 mio. kr. ved at undlade at indregne finansiell leasing. Der er dog blevet sat spørgsmålstegn ved og rettet kritik imod disse målingers anvendelighed og pålidelighed, og det er de færreste, som virkelig tror, at besparelserne er reelle. FSR fremhæver bl.a., at de finder det uheldigt, at ændringerne af ÅRL ikke er blevet behandlet af Regnskabsrådet, da dette kan medføre, at der vedtages ændringer på et misvindende og mangelfuldt grundlag. Ligesom de kritiserer, at målingerne er udtryk for beregninger på grundlag af skøn og ikke egentlige målinger⁵¹. Dette vil vi dog ikke berøre yderligere, da vi vurderer at det ligger uden for vores problemstilling.

Lempelsen på leasingområdet er yderligere kritisabel, da lempelsen medfører, at nogle af de grundlæggende områder i ÅRL bliver tilsidesat. Tankegangen med ÅRL af 2001 var at bevæge sig mod øget internationalisering og generelt mod de internationale regler, men ved at vedtage lempelsen for klasse B-virksomheder, forsvinder denne tankegang, da reglerne for klasse B-virksomheder i denne situation kommer til at afvige fra de internationale regler. Yderligere kan det være vanskeligt at forstå formålet med lempelsen, da finansiering via leasing bliver mere og mere udbredt, hvorfor det bør repræsenteres i årsrapporten på lige fod med øvrige former for finansiering.

Der er ligeledes problemer med lempelsen set i forhold den overordnede definition på aktiver.

Ifølge ÅRLs bilag 1C er definitionen på et aktiv følgende:

Ressourcer som er under virksomhedens kontrol som et resultat af tidligere begivenheder, og hvorfra fremtidige økonomiske fordele forventes at tilflyde virksomheden.

Ved at indføre den omtalte lempelse for klasse B-virksomheder, bliver ÅRLs definition på aktiver dermed tilsidesat. Det vil sige, at noget af det helt fundamentale i

⁵¹ FSR; ”FSRs høringssvar vedrørende reduktion af administrative byrder”, s. 2

ÅRL bliver tilsidesat, og regnskabsbrugerne kan således ikke regne med, at de pågældende aktiver indregnes, selvom aktivet lever op til definitionen og ellers kan måles pålideligt.

Den foreslåede lempelse kan således også kritiseres for ikke at være i overensstemmelse med ÅRLs krav om substans frem for formalia, da selve substansen i leasingkontrakten bliver mindre relevant. Der bliver altså også her arbejdet imod de grundlæggende forudsætninger i ÅRL og dermed grundlaget for hele årsrapporten.

Den omtalte lempelse for klasse B-virksomheder er således medvirkende til - modsat ÅRLs reelle hensigt - at gøre selskabernes årsrapporter mindre sammenlignelige, da der kommer flere indregningsmuligheder inden for leasingområdet. Det øgede antal muligheder for indregning kan frygtes at medføre en form for konkurrenceforvridning, da selskabernes årsrapporter kan fremstå på mange forskellige måder, hvor det således kan tænkes at enkelte selskaber taktisk vælger deres indregningsmetode. Ligesom det kan være tilfældet i valget mellem finansiel og operationel leasing, kan selskaberne i denne situation også spekulere i valget mellem indregning eller ej, og vælge den mulighed, som resulterer i den ”pæneste” årsrapport for det pågældende selskab. Resultatet heraf bliver, at forskellen mellem årsrapporter for virksomheder, som leaser aktiver, mod de virksomheder, som køber aktiver, bliver større i fremtiden.

Yderligere går lempelserne ind og rører ved grundlæggende elementer i ÅRLs begrebsramme, hvilket igen gør årsrapporterne vanskelige at sammenligne for regnskabsbrugerne. Den foreslåede lempelse vil efter vores mening vanskeliggøre regnskabsbrugernes analyse og vurdering af selskabernes årsrapporter og risiko-profiler. Regnskabsbrugeren får dermed ikke et reelt billede af selskabets eksistensgrundlag. Det kan således argumenteres for, at lempelserne og besparelserne heraf udelukkende er set fra regnskabsaflæggers side, da regnskabsbrugernes nytteværdi efter vores vurdering bliver forringet. Der er således ingen lempelser eller besparelser for regnskabsbrugerne, da de alt andet lige må være nødsaget til at indhente eller prognosticere en øget mængde af information.

Overordnet er det også tankevækkende, at der udarbejdes lempelser til regnskabslovgivningen, som direkte går imod de grundlæggende definitioner og dermed hele lovgivningens grundlag.

8.2.2 RV for mindre virksomheder

Foreningen af Statsautoriserede Revisorer har i 2003 udgivet en regnskabsvejledning for mindre virksomheder. Vejledningen er opdateret i 2007. Vejledningen henvender sig til klasse B-virksomheder, som har mulighed for at anvende den i forbindelse med regnskabsaflæggelsen og som ønsker at aflægge en årsrapport af høj kvalitet. Disse virksomheder har således mulighed for at aflægge årsrapporter, som ikke kun følger ÅRLs minimumskrav. Brug af vejledningen medfører nemlig at selskaberne kan foretage en række tilvalg.

Regnskabsvejledningen er udarbejdet fordi FSR ikke har været enige i de lempelser, som er blevet lavet i ÅRL, hvorfor foreningen har ment at der har været og er behov for ”bedre” regler for klasse B-virksomhederne. FSR mener, at de foretagne lempelser i ÅRL fører til, at regnskabet bliver udtryk for et nødvendigt onde og ikke det informative værktøj, som er et af årsrapportens hovedformål⁵². Vejledningen skal således hjælpe B-virksomhederne med at udarbejde årsrapporter, som er tidssvarende og relevante for regnskabsbrugerne. Ligeledes lægger vejledningen op til at årsrapporten skal være fremtidsorienteret, således regnskabsbrugeren har mulighed for at få et overblik over selskabets fremtidige pengestrømme og risikoprofil.

Herudover vurderer FSR, at kvalitetsniveauet højnes ved at B-virksomhederne benytter regnskabsvejledningen og derigennem sikres virksomhederne og deres regnskabsbrugere højere sammenlignelighed.

Overordnet er vejledningen ikke anderledes end den øvrige danske regnskabslovgivning. Der er stadig de generelle grundlæggende forudsætninger og general-klausulen med krav om et retvisende billede. Vi vil derfor ikke berøre vejledningen udover de områder, som vi vurderer, har betydning for leasingområdet.

⁵² FSR; pressemeddelelse af 22. august 2007

Vejledningen har generelt valgt at tage yderligere krav med til indregningen og måling, mens der er fravalgt en del af de lempelsesmuligheder, som er blevet vedtaget for klasse B-virksomhederne i ÅRL. Dette er for at højne kvaliteten og i høj grad også sammenligneligheden af årsrapporter. På leasingområdet skal der f.eks. ske aktivering af de finansielle leasingkontrakter.

På leasingområdet er regnskabsvejledningen således meget entydig. Finansielle leasingaftaler skal indregnes i balancen som aktiver og tilhørende gældsforpligtelser. Der er således ingen mulighed for at undgå indregning af finansielle leasingaktiver. Det vil sige, at lempelsesmuligheden i ÅRL § 33, stk. 1 ikke er til stede. Leasing-aktivet medtages til dagsværdi eller nutidsværdi af minimumsleasingydelse. Det vil sige at regnskabsvejledningen for små virksomheder på leasingområdet ligger meget tæt op af RV 21 og IAS 17.

8.2.3 Sammenligning af lempelsesmulighederne i ÅRL og RV for små virksomheder

De to tilvalg som klasse B-virksomhederne kan vælge, nemlig lempelsesmulighederne i ÅRL eller RV for små virksomheder, går egentlig i hver sin retning inden for leasingområdet. Dette sker til trods for, at begge materialer er udarbejdet for at gøre regnskabsaflæggelsen mere overskuelig for klasse B-virksomhederne.

Lempelsesmulighederne i ÅRL inden for leasingområdet er, at klasse B-virksomhederne kan undlade at indregne de finansielt leasede aktiver så længe årsrapporten stadig udviser et retvisende billede. Modsat indeholder RV for små virksomheder ikke denne lempelsesmulighed, tværtimod kræver vejledningen at alle finansielt leasede aktiver indregnes i balancen.

Det kan således give stof til eftertanke, at to relativt nye regelsæt kan være så uenige. I den forbindelse kan vi ikke undgå at tænke på de udstedende organer og årsagerne til udstedelsen. Lempelserne i ÅRL blev vedtaget af Folketinget og havde sit grundlag i de omtalte AMVAB-målinger, som af flere regnskabskyndige vurderes ubrugelige. Ligeledes er lempelserne blevet kritiseret af både FSR og flere revisionselskaber,

som vurderer, at lempelserne bør undgås for at årsrapporterne fortsat er fremtidsorienterede og anvendelige for regnskabsbrugere⁵³.

I modsætning hertil er regnskabsvejledningen udarbejdet af FSR, som repræsenterer en stor del af lovgivningens brugere. Vejledningen er udarbejdet på grundlag af organisationens medlemmer og deres erfaringer, som nok må konkluderes at være mere relevante i denne situation end AMVAB-målingerne. Herudover er det tydeligt, at FSR har haft begrebsrammen og de grundlæggende forudsætninger for årsrapporten i baghovedet under udarbejdelsen af regnskabsvejledningen. De gør meget ud af at sikre at årsrapporternes information er relevant, fremtidsorienteret og på et kvalitetsniveau, som medfører sammenlignelighed.

Vores vurdering er således, at RV for små virksomheder er mere anvendelig, og det er den af de to regelsæt, som bedst følger principperne i de internationale regelsæt og de grundlæggende forudsætninger i den danske ÅRL. Sammenligneligheden og regnskabsbrugernes nytteværdi vurderes således bedst, hvis reglerne i vejledningen følges frem for lempelsesmulighederne i ÅRL.

8.3 Sammenfatning

I de foregående afsnit har vi omtalt tre nye standarder/lovgivning vedrørende den regnskabsmæssige behandling af leasing for små og mellemstore virksomheder. Formålet med ændringerne var at lempe kravene til denne type af virksomheder. De tre muligheder går dog i hver sin retning, hvorfor det må konkluderes, at disse tiltag ikke har gjort den regnskabsmæssige behandling af leasing mere overskuelig.

Overordnet er der stadig den omdiskuterede opdeling i finansiel og operationel leasing, hvilket betyder, at den regnskabsmæssige behandling af leasing stadig strider imod begrebsrammen, de grundlæggende forudsætninger og i høj grad aktivdefinitionen. Se kapitel 10 for yderligere vurderinger. På disse områder har ændringerne således ikke formået at højne niveauet og hensigtsmæssigheden i forhold til begrebsrammen og dermed regnskabsbrugere. I flere af ændringerne har vi endvidere svært ved at se lempelserne, da de i nogle tilfælde vil blive opslugt af andet arbejde.

⁵³ FSR; ”FSRs høringssvar vedrørende reduktion af administrative byrder”

Yderligere vil regnskabsbrugernes mulighed for at sammenligne årsrapporter vanskeliggøres, da der nu er flere forskellige muligheder for den regnskabsmæssige behandling af leasing for de små og mellemstore virksomheder. I realiteten kan virksomhederne vælge at følge den fulde IFRS, SME-standarden, fuld ÅRL, ÅRL med lempelsesmuligheder, fuld RV eller RV for små virksomheder. Efter vores vurdering bliver det således sværere for de små og mellemstores regnskabsbrugere at sammenligne og gennemskue årsrapporterne på grund af de forskellige valgmuligheder.

Her kan der også skeles til hvem regnskabsbrugerne er for denne type af virksomheder. Som udgangspunkt må det vurderes, at det i høj grad er virksomhedens bankforbindelse og SKAT, som er de altoverskyggende eksterne regnskabsbrugere, hvorfor årsrapporterne skal kunne forstås af disse brugere. I den forbindelse mener vi, at det er uhensigtsmæssigt, at der er så mange muligheder for de små virksomheder, da det må formodes, at de regnskabsbrugere, som anvender disse årsrapporter, er mindre regnskabskyndige end f.eks. regnskabsbrugerne til klasse D-virksomhederne. Vi vurderer derfor, at tiltagene vil vanskeliggøre regnskabsbrugernes mulighed for at sammenligne og vurdere de små selskaber, da regnskabsbrugeren først skal finde ud af hvilke regnskabsprincipper, der er anvendt, og hvad lige præcis dette regelsæt består af.

Ud fra vores vurdering virker RV for små virksomheder, som den mest optimale løsning for virksomhederne, da denne mulighed på bedste vis indregner virksomhedens aktiver og forpligtelser. Det er dette alternativ, som efter vores mening giver et retvisende billede og største anvendelighed for regnskabsbrugeren. RV for små virksomheder sikrer i hvert fald bedre vilkår for regnskabsbrugerne i forhold til lempelsesmulighederne i ÅRL, da disse lempelsesmuligheder efter vores vurdering vil mindske gennemsigtigheden.

SME-standarden lægger ligeledes op til, at virksomhedens aktiver og forpligtelser indregnes, men umiddelbart kan vi ikke se formålet med denne standard, da den efter vores mening ikke adskiller sig væsentligt fra den fulde IFRS, hvad angår leasingområdet, da vi ikke vurderer, at der er en lempelse i SME-standarden.

9. Vurdering af leasingaktiver i forhold til aktivdefinitionen

Ifølge afhandlingens afsnit 4.2 skal aktiver indregnes i årsrapporten, hvis de opfylder definitionen i henholdsvis IASBs begrebsramme og ÅRLs bilag 1C. I dette afsnit vil vi gå dybere ned i aktivdefinitionen for at vurdere om en leasingkontrakt indeholder et aktiv, som skal indregnes.

Definitionerne i IASB og ÅRL er ens, hvorfor vi vurderer dem samlet som én definition. Definitionerne er angivet i afsnit 4.2.3.

Et aktiv skal ifølge definitionen indeholde følgende egenskaber:

- Fremtidige økonomiske fordele
- Kontrolleret ressource
- Tidligere begivenhed

9.1 Fremtidige økonomiske fordele

Et aktiv skal repræsentere en økonomisk værdi for virksomheden ved at bidrage positivt, direkte eller indirekte, til virksomhedens nettopengestrømme⁵⁴. Ifølge IASBs begrebsramme er de fremtidige økonomiske fordele det ultimative bevis på eksistensen af et aktiv.

Det altafgørende i denne situation er således, om det leasede element skaber noget positivt for virksomheden, altså noget af værdi for virksomheden. I definitionen indgår ordet ”forventes”, hvilket er et begreb, som kræver vurdering af sandsynlighed. Det skal således vurderes, om det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde virksomheden. Det vil sige, at det er tilladt at indregne aktiver til trods for at der er en grad af usikkerhed om, hvorvidt der faktisk opnås økonomiske fordele i fremtiden.

⁵⁴ IASBs begrebsramme, afsnit 53

I forbindelse med en leasingkontrakt kan det være svært at vurdere, om aktivet medfører fremtidige økonomiske fordele. Er det f.eks. netop det leasede aktiv, som er medvirkende til at det er de rentable produkter, som virksomheden producerer og sælger? En vurdering kan derfor være, at det er det leasede aktiv, som skaber de fremtidige økonomiske fordele, eller det kan være med til at skabe et fundament, som kan generere fremtidig indtjening.

Et leasingaktiv vil i de fleste tilfælde indgå som en del af en virksomheds produktionsapparat eller dennes administration, hvilket må indikere, at et leasingaktiv kan bidrage til værdiskabelse. Virksomheder må alt andet lige også indtræde i en leasingkontrakt med et formål om at skabe værdi. Det er dog ikke sikkert, at leasingtager vil få den økonomiske fordel ved et eventuelt salg, men dette mener vi ikke er alt-afgørende i denne situation. Det at aktivet medvirker til at skabe løbende indtjening må indikere, at der skal indregnes et aktiv, sådan leasingtagers balance udviser de ressourcer, som virksomheden har til rådighed til at skabe sin indtjening.

9.2 Kontrolleret ressource

Dette krav betyder at begrebsrammen kræver, at virksomheden har kontrollen over den pågældende ressource, altså leasingaktivet. Det vil sige, at de fremtidige økonomiske fordele, som leasingaktivet forventes at generere, skal tilfalde virksomheden.

Dette element af aktivdefinitionen er højst sandsynligt det element, som kan give flest problemer i forbindelse med vurderingen af et leasingaktiv. Spørgsmålet er i denne forbindelse, om det er leasingtager eller leasinggiver, som har kontrol over aktivet. Kontrol betyder almindeligvis adgang til ressourcens fordele og muligheden for at kontrollere andres adgang⁵⁵.

⁵⁵ Revifora; "Håndbog i årsrapport", s. 105

Der er umiddelbart ikke nogen direkte definition af kontrol, men begrebet kan betragtes ud fra følgende to synsvinkler:

1. Kontrol er hos den part, som på tidspunktet for regnskabsaflæggelsen har adgang til stort set alle de fordele (og risici) ved aktivet, som normalt forbindes med ejerskab, det vil sige de ydelser, som aktivet kan bidrage med før salg - aktivets ”service potentiale”.
2. Kontrol er hos den part, som på tidspunktet for regnskabsaflæggelsen i praksis har evnen til at sælge et aktiv i sin helhed til en udenforstående tredjepart, og som er i stand til at udnytte denne evne uden yderligere accept og uden at have behov for at indføre yderligere restriktioner på overførslen⁵⁶.

Den første synsvinkel lægger således vægt på adgangen til de økonomiske fordele i en given periode, mens den anden synsvinkel i højere grad omhandler en salgssituation.

Synsvinkel 1 indebærer, at en anden end den juridiske ejer har ret til at indregne aktivet. En anden end den juridiske ejer har i dette tilfælde adgang til fordele og risici ved aktivet og kan forhindre andre i at få adgang til aktivet i en given periode. Det vil sige, at situationen minder meget om ejerskab. Der er ikke krav om hvor lang perioden skal være, hvilket vil sige, at der godt kan være kontrol over aktivet, selvom perioden kun udgør en mindre del af aktivets økonomiske levetid.

En anden måde som begrebet kontrol kan vurderes ud fra er med udgangspunkt i synsvinkel 2. Denne synsvinkel mener, at kontrol skal vurderes i forhold til en salgssituation, sådan at kontrol foreligger hos den juridiske ejer. Som hovedregel vil en virksomhed kun kunne sælge et aktiv, hvis de har det juridiske ejerskab.

Ifølge afsnit 57 i IASBs begrebsramme fremgår det dog, at det ikke er det juridiske ejerskab, som er afgørende for kontrollen, men i stedet den reelle råderet over aktivet. På baggrund heraf, mener vi således, at vurderingen af om en virksomhed har kontrol over aktivet, skal vurderes med udgangspunkt i synsvinkel 1, altså om virksomheden

⁵⁶ Revifora; ”Håndbog i årsrapport”, s. 105

har adgang til de økonomiske fordele og dermed råderetten over aktivet i en given periode.

Denne antagelse er også i overensstemmelse med betragtningen i IFRIC 4 omtalt i afsnit 5.1. Her vurderes det, at det er brugsretten som er altafgørende for, om der er tale om et aktiv.

I forbindelse med et leasingaktiv, er der ifølge vores mening ingen tvivl om at leasingtager har råderetten over et aktiv, da leasingtager har ret til at bruge aktivet og til at få de økonomiske fordele, som aktivet kan generere, men det er dog ikke sikkert, at leasingtager har mulighed for at få eventuel gevinst ved salg af aktivet. I henhold til ovenstående mener vi dog ikke, at dette kan ændre vurderingen af om der er kontrol over aktivet eller ej.

Man kan forestille sig en situation, hvor virksomheden har indgået en leasingkontrakt vedrørende leasing af en bygning. Leasingkontrakten løber over 25 år, men udgør dog kun en brøkdel af bygningens samlede levetid. Ligeledes udgør nutidsværdien af minimumsleasingydelse kun en lille del af bygningens samlede dagsværdi. Bygningen bliver klassificeret som operationel leasing, men her mener vi, at der burde indregnes et aktiv, da leasingtager har råderetten over bygningen i de 25 år, og det må formodes, at der kan genereres økonomiske fordele. Samtidig vil det være mest retvisende, at årsrapporten indeholder et aktiv, som virksomheden skal bruge og skabe sin indtjening på de næste 25 år. Endelig må der også foreligge en klar forpligtelse for virksomheden de næste 25 år, som bør indregnes i årsrapporten.

Som følge af, at leasingtager må formodes at have retten til de løbende økonomiske fordele ved aktivet, samt at IASB ikke kræver det juridiske ejerskab, så mener vi helt klart, at et leasingaktiv som udgangspunkt opfylder kravet om en kontrolleret resource.

Der er dog flere steder i litteraturen, der stilles spørgsmålstegn ved, om retten til et leasingaktiv er opfyldt, da retten er betinget af, at leasingtager betaler sine leasingydelser. Hvis leasingtager ikke betaler leasingydelserne, vil leasinggiver forsøge at få

aktivet tilbage, hvilket kan indikere at leasingtager ikke har en fuld og ubetinget ret til aktivet.

IASBs holdning er dog den, at hvis der er tale om en uopsigelig leasingaftale, så er der ingen problemer. En uopsigelig leasingaftale er beskrevet i afsnit 5.5. IASB er af den holdning, at ved en uopsigelig leasingaftale er der en ubetinget ret til aktivet, når aktivet først er overdraget til leasingtager. I disse tilfælde har leasingtager ingen ret til at returnere aktivet eller til at stoppe betalingen af leasingydelse⁵⁷. Det vil således sige, at det er det uopsigelige aspekt af aftalen, som afgør, at der er en ubetinget ret til brug af aktivet, hvilket medfører at definitionen på et aktiv opfyldes.

Da langt de fleste leasingkontrakter er uopsigelige, mener vi således stadig, at kravet om en kontrolleret ressource er opfyldt. Der er ifølge leasingselskaberne ikke ret mange leasingaftaler, hvor leasingtager har mulighed for at returnere aktivet og stoppe betalingen af leasingydelse, hvorfor vi mener, at leasingaktiver stadig opfylder aktivdefinitionen.

I denne sammenhæng vil leasinggælden således også opfylde definitionen på en forpligtelse ved en uopsigelig leasingaftale. Som beskrevet i vores afgrænsning vil vi ikke behandle dette yderligere.

9.3 Tidligere begivenhed

Kontrollen over aktivet og de fremtidige økonomiske fordele skal være et resultat af en tidligere begivenhed. Dette fremhæver, at årsrapporten er et øjebliksbillede af selskabet, hvor selskabets aktiver og forpligtelser på balancetidspunktet skal vises. Det betyder, at der kun skal medtages de begivenheder, som er sket inden balancetidspunktet og ikke hvad der sker eller kunne tænkes at ske efter balancedagen.

En tidligere begivenhed må i situationer med leasing være i forbindelse med indgåelsen af leasingkontrakten. Adgang til fordele ved et aktiv vil som udgangspunkt være baseret på en bindende juridisk aftale, som f.eks. en leasingkontrakt. Kontrollen

⁵⁷ IASB; "Information for observers - Joint international working group on leasing", 15 February 2007 London (Agenda Paper 5), s. 5

over de fremtidige økonomiske fordele må således formodes at være opstået ved tidspunktet for indgåelse af aftalen og leasinggivers levering af det pågældende aktiv.

I henhold til vurderingen af aspektet omkring en tidligere begivenhed vil betingede leasingydelse ligeledes kunne give problemer. I tilfælde hvor leasingaftalen anses som værende betinget af, at der sker betaling af leasingydelse, vil der ikke være tale om en tidligere begivenhed. Her vil den afgørende handling være betalingen af leasingydelsen, altså en fremtidig situation.

I henhold til ovenstående anses langt de fleste leasingaftaler for at være uopsigelige, hvorfor leasingaktivet som hovedregel vil opfylde kravet om en tidligere begivenhed.

9.4 Afslutning

Af ovenstående gennemgang mener vi, at leasingaktiver som udgangspunkt lever op til aktivdefinitionen, og aktiverne skal således indregnes i leasingtagers årsrapport. Begrebsrammen ligger i bund og grund meget vægt på, at der er tale om de reelle forhold i stedet for det rent juridiske ejerskab. Dette bliver der ligeledes lagt vægt på i definitionen af anlægsaktiver, som beskriver anlægsaktiver som: *”Aktiver, der er bestemt til vedvarende eje eller brug for virksomheden”*. Her er det igen tydeligt, at ejerskab ikke er nødvendigt. På baggrund af aktiv- og anlægsaktivdefinitionen mener vi således, at leasingaktiver bør indregnes i årsrapporten, og samtidig bør de indregnes som anlægsaktiver.

Indregning af aktiver skal selvfølgelig kun ske under den forudsætning at indregningskriterierne, som er beskrevet i afsnit 4.2.4, er opfyldte.

10. Vurdering af hensigtsmæssigheden i den gældende regnskabsmæssige behandling af leasing

For at vurdere om den gældende regnskabsmæssige behandling af leasing er hensigtsmæssig, har vi tidligere i afhandlingen identificeret et sæt af kriterier, som danner grundlaget for vores vurdering. Dette sæt af kriterier tager udgangspunkt i den danske og den internationale begrebsramme. Der henvises til afsnit 2.3 for nærmere beskrivelse.

10.1 Vurdering af de internationale regnskabsstandarder

Vurderingen af de internationale regler omhandler IASBs Framework, IAS 1 og IAS 17, da det er disse områder, der påvirker vores vurdering.

Ifølge det internationale regelsæt vil årsrapporten udvise et retvisende billede, hvis årsrapporten udarbejdes i overensstemmelse med IAS. Dette gælder således både begrebsrammen og den enkelte IAS, dog vil den enkelte IAS kunne tilsidesætte begrebsrammen, da denne som tidligere nævnt ikke er en direkte standard.

Formålet med årsrapporten er at vise et retvisende billede af selskabets finansielle position, præstation og ændringer i den finansielle position til en bred gruppe af regnskabsbrugere, som skal tage økonomiske beslutninger.⁵⁸ For at årsrapporten skal være nyttig for regnskabsbrugeren, skal de fire primære kvalitative egenskaber som nævnt i afsnit 4.2.2 være opfyldte - det vil sige relevans, pålidelighed, forståelighed og sammenlignelighed.

Relevans betyder som tidligere nævnt, at informationerne skal have en nytteværdi for regnskabsbrugeren, hvilket betyder, at alle væsentlige aktiver skal fremgå af årsrapporten. Har en virksomhed f.eks. væsentlige aktiver som er leasede og klassificeret som operationelle leasingkontrakter, vil årsrapporten efter vores mening ikke vise et retvisende billede, da der mangler væsentlige poster i balancen. Det vil således

⁵⁸ IASBs Framework, afsnit 12

10. Vurdering af hensigtsmæssigheden i den gældende regnskabsmæssige behandling af leasing

medføre, at årsrapporten ikke opfylder kravet om relevans, og regnskabsbrugeren vil derfor ikke få fuld nytte af årsrapporten.

Nytteværdi er en relativ størrelse, da denne afhænger af, hvilken regnskabsbruger, der er tale om. De forskellige grupper af regnskabsbrugere stiller forskellige typer af ressourcer til rådighed for virksomheden og som følge heraf, har de også forskellige forventninger til, hvad de får til gengæld. Se nærmere beskrivelse heraf i afsnit 4.2.1.1.

Set i forhold til den regnskabsmæssige behandling af leasing, er der inden for den samme kreds af regnskabsbrugere desuden forskellige informationsbehov. Der kan være stor forskel på investorgruppens informationsbehov alt afhængig af, om der er tale om noterede eller unoterede selskaber. Ved unoterede selskaber, er der ofte sammentræf mellem ejere og ledelse, hvorfor investor således har adgang til al information, selvom det ikke fremgår af årsrapporten. Er der derimod tale om en noteret virksomhed, har ejerne ikke denne information til rådighed, hvorfor det ud fra dette synspunkt må antages, at investorerne i noterede virksomheder i højere grad har behov for information fra årsrapporten. Ligeledes har ”passive” investorer, der ejer sine aktier over en længere periode, mindre behov/interesse for årsrapporten end de investorer, som hele tiden har en udskiftning i sin portefølje. Forholdene ændrer dog ikke på, at investor har behov for relevante, objektive og pålidelige oplysninger for at opnå så høj prognoseværdi, som muligt.

Det må på baggrund af ovenstående formodes, at investor vil vide, hvilke ressourcer virksomheden kan disponere over, for at denne kan vurdere virksomhedens forudsætninger for at genere fremtidig indtjening. I den forbindelse mener vi derfor, at anvendelse af operationel leasing er uhensigtsmæssig, da denne metode netop ikke fremhæver leasingaktiver. Det vil sige, at investor mangler helt centrale elementer i sin vurdering af virksomheden. Ved operationelle leasingaktiver er investor i dag nødsaget til at prognosticere ud fra de få noteoplysninger, som årsrapporten indeholder om de operationelle leasingaktiver, hvilket kan medvirke til stor usikkerhed i vurderingerne. Desuden vil prognosen være uden et klart overblik over, hvilke ressourcer virksomheden reelt har til rådighed.

10. Vurdering af hensigtsmæssigheden i den gældende regnskabsmæssige behandling af leasing

Aktivisering af leasingaktiver vil i høj grad forbedre investors prognostisering, da aktiverne klart indgår, som en del af selskabets årsrapport med angivelse af aktivets værdi. Her vil det ligeledes fremgå, hvis aktivet f.eks. er nedskrevet, hvilket måske kan påvirke investors vurdering af årsrapporten. Dette vil f.eks. ikke fremgå ved operationelle leasingaktiver.

Feedback-værdien bliver ligeledes forringet ved den operationelle leasing, da undladelsen af disse aktiver igen vil besværliggøre regnskabsbrugerens vurdering af ledelsen. Årsrapporten vil ikke vise det komplette billede af virksomheden, hvorfor regnskabsbrugerens vurderinger og prognostiseringer vil være mangelfulde. Ligeledes vil investor have svært ved at sammenholde sine tidligere foretagne prognostiseringer med selskabets aflagte årsrapport, da prognosen tager højde for de operationelle leasingaktiver, mens årsrapporten ikke tager hensyn til disse i sin balance.

En anden gruppe af regnskabsbrugere, som ved operationel leasing også vil blive påvirket negativt i sine vurderinger af virksomheden, er långiverne. Disse har behov for at vurdere, om virksomheden har formået at omdanne lånekapital til indtægter, da dette er afgørende for om långiverne kan få deres kapital tilbage. I den forbindelse vil vi ligeledes foretrække den finansielle leasing, da det kun er denne metode, som vil præsentere hele lånekapitalen direkte i balancen.

Långiveren vil som udgangspunkt komme til en mere positiv vurdering af selskabet ved operationel leasing, da der er genereret en omsætning med en betydelig mindre lånekapital end ved finansiell leasing. Långiveren skal selvfølgelig stadig tilpasse sine vurderinger i forhold til noteoplysningen omkring leasinggælden, men igen med risiko for at der kan ske fejl. Vi vurderer dog, at långiver som udgangspunkt bedre kan bruge noteoplysningerne end investor kan. Långiver skal kende til den samlede gæld, hvilket kan læses direkte af balance og noter, mens investor skal omdanne noteoplysningen om gælden til en værdiansættelse af selskabets aktivmasse. Dette må alt andet lige være sværere end långivers situation, men begge kræver et vist fagligt niveau.

Set i forhold til kravet om relevans, mener vi således, at hensigtsmæssigheden i den nuværende opdeling i finansielle og operationelle leasingkontrakter er meget begrænset.

Pålidelighed er udtryk for at regnskabsbrugeren kan stole på indholdet i årsrapporten, og at denne således er fri for væsentlige fejl og subjektive forhold. ”Substans frem for formalia” er her et centralt begreb i forhold til klassifikationen af en leasingkontrakt, da det væsentlige ikke er ejerskabet, men i stedet de reelle forhold i aftalen. Dette sekundære krav om substans frem for formalia, mener vi derfor helt klart lægger op til, at operationelle leasingaktiver skal aktiveres, selvom der ikke er overført decideret ejerskab.

Yderligere et sekundært krav til pålidelighed er kravet om troværdig repræsentation. Det vil sige, at regnskabsposterne skal indeholde det, som de giver sig ud for at repræsentere, eller som det kan forventes at de repræsenterer. I forhold til leasing, mener vi således, at aktiverne som udgangspunkt skal indeholde alle selskabets aktiver, hvis aktivet opfylder definitionen på et aktiv. Vi har tidligere vurderet at leasingaktiver bør aktiveres, da definitionen herfor er opfyldt, hvilket også opfylder kravet om troværdig repræsentation. I sådan tilfælde, vil de to linier i årsrapporten således indeholde og repræsentere alle selskabets aktiver og forpligtelser. Af denne årsag mener vi, at den nuværende opdeling af leasingaktiverne er uhensigtsmæssig.

Da klassifikationen af en leasingkontrakt påvirkes meget af skøn og vurderinger af regnskabsaflæggeren, kan pålidelighedskriteriet komme på en hård prøve, da det kan diskuteres, om det sekundære krav om neutralitet er opfyldt. Regnskabsaflæggeren kan have et klart ønske om, hvordan leasingkontrakten skal indregnes i årsrapporten. Der kan ofte opstå mange diskussioner mellem virksomhedsledelsen og revisor om, hvorvidt en leasingkontrakt skal klassificeres som værende operationel eller finansiel. Dette kan medvirke til, at årsrapporten vil give et ”farvet” eller forvrænget billede af selskabets finansielle situation, hvilket igen kan påvirke regnskabsbrugeren. Dette er stik imod kravet om neutralitet.

I denne forbindelse kan kravet om forsigtighed fra IASBs Framework nævnes, da dette kræver, at regnskabsaflæggeren skal foretage sine skøn med omhu. Dette mener vi dog ikke altid sker i praksis i opdelingen mellem finansielle og operationelle leasingkontrakter, da valget igen kan være påvirket af regnskabsaflæggerens ønske om årsrapportens udseende.

Endelig indeholder pålidelighed også kravet om fuldstændighed, hvilket kræver, at alle relevante forhold indgår i årsrapporten, såfremt de er væsentlige. Dette krav mener vi således slet ikke er opfyldt i den nuværende opdeling i finansielle og operationelle leasingkontrakter. En operationel leasingkontrakt kan indeholde væsentlige aktiver, som ikke fremgår af årsrapporten, hvilket vi vurderer for uhensigtsmæssigt og i direkte uoverensstemmelse med de kvalitative egenskaber, altså begrebsrammen.

Ligeledes er det vigtigt for pålideligheden, at klassifikationen af leasingaftaler sker konsekvent, da det har stor betydning for påvirkningen af virksomhedens resultatopgørelse og balance. På grund af at klassifikationen af en leasingkontrakt vurderes på baggrund af skøn og subjektive vurderinger, er det dermed svært at opfylde kravet om pålidelighed.

Yderligere en af de kvalitative egenskaber er *forståelighed*, som vil sige at årsrapporten skal være forståelig for regnskabsbrugeren. Forståelighed hænger desuden sammen med et retvisende billede, hvorfor relevans og pålidelighed ligger til grund for forståeligheden. I henhold til ovenstående vil forståeligheden altså ligeledes blive påvirket af valget mellem operationel og finansiell leasing.

Den sidste kvalitative egenskab er *sammenlignelighed*, som betyder at årsrapporten for den enkelte virksomhed skal kunne sammenlignes fra år til år samt at regnskabsbrugeren skal kunne sammenligne flere virksomheders årsrapporter med hinanden. Det er derfor vigtigt, at virksomheden følger regnskabsstandardens og ligeledes er konsekvent i sin behandling af leasingkontrakter. På denne måde kan sammenligneligheden både internt og eksternt i virksomhedens årsrapport sikres.

Sammenligneligheden på tværs af virksomheder er dog sværere at opfylde, da den enkelte virksomheds årsrapport er påvirket af fortolkningen af leasingklassifikationen. Man kan således let risikere at to ens leasingkontrakter i to forholdsvis ens virksomheder indregnes forskelligt, hvilket i høj grad påvirker regnskabsbrugerens nytteværdi af årsrapporten. To forholdsvis ens leasingkontrakter kan klassificeres forskelligt, da vurderingen og behandlingen er præget af subjektive vurderinger af den pågældende kontrakt. Dette mener vi er uhensigtsmæssigt på grund af risikoen for ikke ensartet

10. Vurdering af hensigtsmæssigheden i den gældende regnskabsmæssige behandling af leasing

regnskabsmæssig behandling af leasing. Set i forhold til de amerikanske regler (FAS 13), hvor der er indført såkaldte grænseværdier, som regnskabsaflæggeren kan vurdere sine leasingkontrakter imod, så mener vi heller ikke at dette er den optimale løsning. I det tilfælde er der direkte grænser, som leasingkontrakter "blot" skal ligge under, hvilket i højere grad kan føre til udnyttelse af reglerne. Dette var ligeledes noget af det som IASB forsøgte at undgå, ved at udlade sådanne grænser i sit regelsæt.

Vores vurdering er, at reglerne inden for leasingområdet har behov for en opdatering, da nytteværdien af virksomhedernes årsrapporter til dels vil afhænge af den regnskabsmæssige behandling af leasingkontrakter. Virksomhedens resultat vil i starten af leasingperioden være mindst ved finansiell leasing, hvorimod dette ændres i slutningen af leasingperioden, hvor operationel leasing vil være dårligst set i forhold til virksomhedens resultat. Dette skyldes den faldende renteutgift ved finansiell leasing. I starten er omkostningerne høje, hvorefter de falder i forbindelse med hvert afdrag. Isoleret set er det således forståeligt, at leasingtager ønsker at indgå operationelle leasingaftaler vurderet i forhold til en kortsigtet resultatbetragtning. Det vil ligeledes påvirke virksomhedernes hoved- og nøgletal. Endelig gør opdelingen i finansielle og operationelle leasingkontrakter det vanskeligt for regnskabsbrugeren, at sammenligne virksomheder, der ejer aktiver, med virksomheder, som leaser.

Ud fra ovenstående er der således grundlag for at konkludere, at hvis den regnskabsmæssige behandling af leasing i IAS 17 følges, er der risiko for, at begrebsrammen ikke er opfyldt. Det vil sige, at den regnskabsmæssige behandling af leasing ikke lever op til kravene i begrebsrammen, hvorfor årsrapporten efter vores vurdering heller ikke udviser et retvisende billede. Regnskabsbrugeren får således ikke den nytteværdi af årsrapporten, som ellers er nødvendig for, at regnskabsbrugeren kan træffe sine beslutninger.

Som udgangspunkt mener den internationale lovgivning, at årsrapporten udviser et retvisende billede, hvis de internationale regnskabsstandarder følges. Dette kan dog efter vores vurdering ikke være tilfældet i forbindelse med den regnskabsmæssige behandling af leasing. Hvis virksomhederne aflægger årsrapport jævnfør IAS 17, så arbejdes der i strid med IASBs Framework og således et retvisende billede. Der kan selvfølgelig argumenteres for, at der ikke er krav om et retvisende billede i og med at

10. Vurdering af hensigtsmæssigheden i den gældende regnskabsmæssige behandling af leasing

IASBs holdning er, at årsrapporten udviser et retvisende billede, hvis bare de internationale standarder følges. Vores vurdering er dog, at man for at skabe den bedste nytteværdi for regnskabsbrugeren, har et behov for, at regnskabsaflæggeren har et retvisende billede for øje. Dette må trods alt også være vigtigt for IASB, eftersom de har inddraget begrebet i deres regelsæt.

Begrebsrammen har ikke status af en standard, hvorfor den enkelte IAS går forud for begrebsrammen. Det vil sige, at reglerne i IAS 17 rent faktisk har forrang og begrebsrammen bliver således tilsidesat. Dette modstrides så igen af IAS 1, som giver mulighed for at afvige den pågældende regnskabsstandard, hvis dette på bedre vis sikrer et retvisende billede. Dette mener vi med fordel kunne gøres i forbindelse med den regnskabsmæssige behandling af leasing, hvorfor dette må pege i retningen af, at IAS 17 ikke er optimal, som den foreligger på nuværende tidspunkt.

Udover ovenstående indeholder IASBs Framework bl.a. også definitionen på et aktiv, og således bestemmelsen om, hvornår et aktiv kan vurderes at være et aktiv, som skal indregnes i årsrapporten. Se definition i afsnit 4.2.3.

Ifølge vores tolkning af definitionen og indregningskriterierne, skal et leasingaktiv indregnes i selskabets årsrapport, når værdien heraf kan opgøres pålideligt. Vi vurderer nemlig, at et leasingaktiv, uanset om det er finansielt eller operationelt, vil opfylde definitionen på et aktiv. Se nærmere gennemgang heraf i kapitel 9. Dette strider således imod reglerne i IAS 17, da der kun er krav om indregning af leasingaktivet, hvis kontrakten klassificeres som finansiell leasing. Det vil sige, selvom aktivdefinitionen ikke kræver det, skelner IASB mellem finansielle og operationelle leasingkontrakter.

Efter vores vurdering betyder dette, at selskabernes aktiver er undervurderede ved anvendelse af operationel leasing, hvilket betyder, at en virksomhed som anvender operationel leasing umiddelbart vil udvise et ”forkert” billede i sin årsrapport. Denne virksomhed vil generere en større omsætning set i forhold til sin aktivmasse end en tilsvarende virksomhed, som anvender finansiell leasing. Det vil derfor være en fordel, hvis der blev udarbejdet en leasingstandard, som tager hensyn til aktivdefinitionen,

10. Vurdering af hensigtsmæssigheden i den gældende regnskabsmæssige behandling af leasing

således de enkelte regler er i overensstemmelse med de grundlæggende forudsætninger og begrebsrammen.

Vi vurderer derfor, at de internationale regler for den regnskabsmæssige behandling af leasing er uhensigtsmæssige set i forhold til vores sæt af kriterier. Det er selve klassifikationen af leasingkontrakter, der er problematisk, da det ifølge vores vurdering er her, uhensigtsmæssighederne træder frem.

IASB har forsøgt at forbedre området omkring klassifikationen af leasingaftaler omhandlende grunde og bygninger. Her har IASB i oktober 2007 udsendt et Exposure Draft, hvor de foreslår, at klassifikationen af grunde ændres, sådan grunde ikke som udgangspunkt klassificeres som operationel leasing, men aftalen skal i stedet vurderes ud fra dens reelle indhold.

Dette mener vi er et skridt i den rigtige retning, da de reelle forhold kommer frem i selskabernes årsrapporter, men det ændrer dog ikke på den uhensigtsmæssige opdeling i operationel og finansiel leasing. Det er tydeligt, at IASB er blevet opmærksom på, at der er uhensigtsmæssigheder i den nuværende IAS 17, og at de er indstillet på at forbedre disse.

Ifølge vores vurdering er der dog stadig en del områder i IAS 17, som kræver en opdatering, da vi helt grundlæggende mener, at klassifikationen mellem finansiel og operationel leasing er uhensigtsmæssig. Dog mener vi også at der er en uhensigtsmæssighed i det omtalte Exposure Draft, da der umiddelbart ikke er omtalt nogle overgangsregler. Nytteværdien af årsrapporterne vil blive endnu dårligere for regnskabsbrugerne, da der nu er flere forskellige alternative muligheder. Der vil stadig være leasingkontrakter på grunde, som indregnes efter de eksisterende regler, da de på tidspunktet for første indregning blev klassificeret efter dette regelsæt, men som måske efter de nye regler skulle indregnes som finansielle kontrakter. Hvorimod nyoprettede leasingkontrakter alle vil blive klassificeret efter de nye regler. Hvis der ikke laves overgangsregler på området, vil det medføre flere forskellige klassifikationsmetoder i en årrække ud i fremtiden.

Inden der foretages gennemgribende ændringer til den regnskabsmæssige behandling af leasing, er det vigtigt at have for øje, at nytteværdien af ændringen skal være større end omkostningerne forbundet hermed. Det vil sige, at nytteværdien ved aktivering af alle væsentlige leasede aktiver skal være større end den meromkostning, som aktiveringen kræver af regnskabsaflæggeren. Ifølge vores vurdering vil der ikke være problemer i denne forbindelse, da ændringen som udgangspunkt ikke vil medføre øgede omkostninger i forhold til i dag. I de nuværende regler skal der foretages en vurdering af hver enkelt leasingkontrakt, for at vurdere om aktivet skal aktiveres eller ej. Hvis der sker en ændring, sådan alle væsentlige leasingaktiver skal aktiveres, så skal der ikke bruges omkostninger på at vurdere aftalen, men i stedet bruges omkostninger på at beregne aktivets værdi og afskrivning. Ifølge vores vurdering vil en sådan ændring således ikke medføre væsentlige øgede omkostninger, og samtidig vil nytteværdien af årsrapporten øges, hvilket må indikere at en ændring vil være berettiget.

10.2 Vurdering af de danske regler

I vurderingen af de danske regler, vælger vi at se ÅRL og RV 21 som ét sæt af regler, da den regnskabsmæssige behandling af leasing vanskeligt kan stå alene med ÅRL. ÅRL lægger op til, at reglerne i IAS 17 skal følges ved mangler i ÅRL, og da RV 21 ligger meget tæt op ad IAS 17 vi vurderer, at reglerne kan anses under ét.

RV 21 er bygget op omkring IAS 17, hvorfor der som tidligere omtalt ikke er de store forskelle på de to sæt regler. Ligeledes er ÅRLs grundlæggende forudsætninger udarbejdet med udgangspunkt i IASBs begrebsramme, hvorfor der heller ikke er væsentlige forskelle her. Herudover er også definitionen på et aktiv ens. På baggrund af dette, vurderer vi derfor også, at de danske regler for den regnskabsmæssige behandling af leasing er uhensigtsmæssige. Som beskrevet tidligere i afhandlingens afsnit 7, kan det dog diskuteres om RV 21 helt kan udgå af fremtidens lovgrundlag, da regnskabsvejledningerne ikke har et anvendelsesområde i fremtiden.

RV 21 strider efter vores vurdering imod begrebsrammen, idet der skelnes mellem finansielle og operationelle leasingkontrakter i regnskabsvejledningen. Ligeledes stri-

10. Vurdering af hensigtsmæssigheden i den gældende regnskabsmæssige behandling af leasing

der RV 21 imod ÅRL, da ÅRL kræver aktivering, såfremt der foreligger et aktiv, hvor RV 21 baserer sig på klassifikationen mellem finansiel og operationel leasing.

Set i forhold til de internationale regler, har et retvisende billede dog en mere fremtrædende position i den danske lovgivning, da det fremtræder som lovens general-klausul. Dette betyder i endnu højere grad end ved de internationale regler, at årsrapporten om noget skal udvise et retvisende billede af virksomheden.

ÅRL indeholder også en fravigelsesklausul, som virksomhederne skal anvende, hvis årsrapporten strider mod kravet om et retvisende billede. Fravigelsesklausulen er ligesom begrebet et retvisende billede mere centralt placeret i ÅRL end i den internationale lovgivning, hvorfor det må antages, at de virksomheder som følger reglerne i ÅRL skal afvige bestemmelserne i forbindelse med den regnskabsmæssige behandling af leasing. Dette må efter vores mening være det mest hensigtsmæssige, da vi ifølge ovenstående vurdering, anser de danske regler for den regnskabsmæssige behandling af leasing for uhensigtsmæssig. Vores praktiske erfaring viser dog, at dette ikke sker i praksis, da virksomhederne i stedet læner sig op ad de internationale regler, og følger dermed antagelsen om, at et retvisende billede fremkommer ved at følge regnskabsstandarderne og således de danske regnskabsvejledninger. Dette vurderer vi er i strid med de danske regler og generalklausulen med krav om et retvisende billede.

Ud fra vores sæt af kriterier, mener vi ligeledes, at de gældende danske regler inden for den regnskabsmæssige behandling af leasing er uhensigtsmæssige.

10.3 Vurdering af lempelsesmuligheder

Der er inden for såvel de internationale som de danske regler på leasingområdet indført, eller ved at blive indført, lempelsesmuligheder for de små og mellemstore virksomheder. Disse lempelsesmuligheder er beskrevet og vurderet i kapitel 8, hvorfor vi henviser hertil for yderligere information.

Vi vurderer, at de forskellige lempelsesmuligheder ikke umiddelbart vil forbedre den regnskabsmæssige behandling af leasing, da tiltagene ikke vil forbedre hensigtsmæssigheden set ud fra vores sæt af kriterier. De forskellige tiltag vil også stadig medføre

en uhensigtsmæssig opdeling i finansiell og operationel leasing, mens indregningsmulighederne øges. Vi vurderer derfor, at hverken begrebsrammen, et retvisende billede eller aktivdefinitionen bliver bedre opfyldt samtidig med, at vi heller ikke kan se nogen forøgelse i regnskabsbrugerens nytteværdi.

10.4 Sammenfatning

Vi mener ikke, den regnskabsmæssige behandling af leasing er hensigtsmæssig vurderet ud fra vores sæt af kriterier.

Efter vores vurdering skyldes dette hovedsagligt selve klassifikationen i henholdsvis finansiell eller operationel leasing. De nuværende regler kan udnyttes af virksomhederne, sådan at leasing kan vælges som finansieringsform for at undgå at indregne aktivet i årsrapporten. Som reglerne er i dag, er der således mulighed for, at den enkelte virksomhed kan klassificere sine leasingkontrakter, så det passer bedst ind i den enkelte virksomheds ønske om årsrapportens udseende. IASB har dog forsøgt at undgå dette ved at henvise til, at der skal foretages en helhedsvurdering af leasingkontrakterne i stedet for at følge et fast beslutningstræ, se f.eks. figur II. Til trods for, at der skal foretages en helhedsvurdering, er der stadig indeholdt diverse klassifikationskriterier i IAS 17, som skal hjælpe regnskabsaflæggeren. Disse kriterier mener vi er medvirkende til, at virksomhederne kan tilpasse leasingkontrakter i forhold til deres ønsker.

Helhedsvurderingen er stadig baseret på en række af individuelle og subjektive vurderinger, hvilket kan betyde, at kontrakterne klassificeres af regnskabsaflæggeren, sådan at de passer bedst ind i dennes ønsker. Dette kan regnskabsaflæggeren selvfølgelig kun gøre, hvis forholdene i kontrakterne stadig er tilpasset hertil. Af den grund mener vi derfor, at virksomhederne har mulighed for at tilpasse kontrakter, sådan at de bedst muligt opfylder deres ønsker, selvom det ikke direkte er IASBs opfattelse.

Vores praktiske erfaring viser samtidig, at virksomhederne i høj grad stadig er tilbøjelige til at foretage vurderingen i forhold til klassifikationskriterierne, herunder også skele til de fastsatte niveauer i FAS 13. Ligeledes er vores vurdering, at klassifi-

10. Vurdering af hensigtsmæssigheden i den gældende regnskabsmæssige behandling af leasing

kationen lægger op til en uensartet regnskabsaflæggelse, da den er en blanding af subjektive vurderinger og til dels klare definitioner. Dette vil helt klart medføre forskellige vurderinger, som kan resultere i tilpassede leasingkontrakter. Vi mener derfor ikke, at IASBs helhedsvurdering af det reelle indhold er helt i overensstemmelse med virkeligheden.

Der kan også være andre forhold, som påvirker virksomhedernes klassifikation af leasingkontrakter. Der kan f.eks. på koncernniveau være krav om at foretagne investeringer skal give et bestemt afkast. Her er det således af betydning, om leasingaftalen klassificeres som finansiel eller operationel, da finansiel leasing og dermed et indregnet aktiv vil blive omfattet af afkastkravet, hvorimod en operationel aftale ikke vil blive omfattet. Disse forhold kan også blive påvirket af eventuelle krav fra långivere, da nøgletallene har betydning for virksomhedens lånebetingelser. I sådanne tilfælde vil der således være tvivl om hvorvidt, årsrapporten reelt viser det økonomiske indhold af transaktionerne.

Det må derfor konkluderes, at den gældende lovgivning er meget flydende. Det vil efter vores overbevisning være en fordel, hvis der sker en opstramning af reglerne, så behandlingen af leasing blev mere ensartet årsrapporterne imellem. Opstramningen gælder både IAS 17 og regnskabsvejledning 21, da der jo som tidligere nævnt ikke er den store forskel på den danske lovgivning og den internationale. Afledt heraf betyder det, at den internationale sammenlignelighed er i orden, da de danske regler ligger meget tæt op ad de internationale, men som følge heraf skaber reglerne således også de samme problemstillinger i begge sæt af regler. Det vil sige, at årsrapporterne burde være ens landene imellem, men da den regnskabsmæssige behandling af leasing er påvirket af subjektive vurderinger, kan leasingaktivet ende med at være vidt forskelligt behandlet i den enkelte virksomheds årsrapport.

Herudover kan det efter vores vurdering være vanskeligt at overføre de internationale regnskabsstandarder i den danske regnskabslovgivning, da et retvisende billede og selve begrebsrammen har en mere central placering i den danske lovgivning end i den internationale. Den danske lovgivning er mere målrettet mod at årsrapporten udviser et retvisende billede, hvorfor det umiddelbart virker forkert, at der inddrages regler omkring leasing, som ifølge vores vurdering strider imod begrebsrammen. I praksis er

10. Vurdering af hensigtsmæssigheden i den gældende regnskabsmæssige behandling af leasing

der dog stort set ingen forskel, om man følger den danske eller den internationale lovgivning.

De gældende regler er ikke gearret til den øgede anvendelse af leasing. Set i forhold til hvornår reglerne blev lavet, så er antallet af leasingaftaler steget, hvilket gør behovet for nye regler på området endnu større.

Endnu et tegn på, at der er behov for forbedringer inden for den regnskabsmæssige behandling af leasing er, at antagelsen i de internationale standarder er, at årsrapporten udviser et retvisende billede, hvis virksomheden følger regnskabsstandarderne. Modsat mener vi, at såvel den internationale som den danske lovgivning lægger op til, at de præcist samme regler skal afviges for at opnå et retvisende billede set i forhold til vores vurdering. Dette må alt andet lige give stof til eftertanke.

11. G4+1 position paper

11.1 Baggrund om G4+1

G4+1 er en arbejdsgruppe, som består af repræsentanter fra standardudstedende organisationer fra Australien, Canada, New Zealand, Storbritannien, USA og IASB. Det er dog væsentligt at forstå, at medlemmerne ikke repræsenterer de forskellige organisationer. Repræsentanterne fremkommer med deres egne vurderinger og holdninger uafhængigt af de forskellige organisationer. Det må således antages, at vurderingerne til en vis grad er uden politisk indflydelse fra de enkelte landes organisationer.

Gruppen arbejder for at gøre regnskabsprocessen bedre, det vil sige mere enkel, retvisende og konsekvent. Arbejdsgruppen kan ikke selv udarbejde nye standarder, hvorfor de i stedet udarbejder diskussionsoplæg til forskellige regnskabsmæssige emner, som gruppen vurderer utilfredsstillende. De udarbejdede diskussionsoplæg kan føre til, at de standardudstedende organisationer udarbejder nye og forbedrede regnskabsstandarder, hvis de standardudstedende organisationer vurderer det hensigtsmæssigt.

Arbejdsgruppen har udarbejdet to diskussionsoplæg i forbindelse med den regnskabsmæssige behandling af leasing. Det drejer sig om: Accounting for leasing: A new approach – Recognition by lessees of assets and liabilities arising under lease contracts (1996) og Leases: Implementation of a new approach (2000).

11.2 Behov for et ændringsforslag vedrørende leasing

Begge ovennævnte diskussionsoplæg diskuterer hensigtsmæssigheden ved de nuværende standarder inden for leasing, og samtidig er der forslag til, hvordan standarderne kan og bør ændres.

I rapporten fra 1996 diskuterede gruppen, hvilke mangler og begrænsninger der er i de eksisterende standarder. Resultatet heraf blev, at gruppen mente, at de nuværende standarder var medvirkende til, at selskabernes rapportering og regnskabsmæssige behandling af leasing blev arbitrær og utilfredsstillende. Problemet er ifølge gruppen

især opdelingen af leasingkontrakter i henholdsvis finansielle og operationelle kontrakter. Gruppen mener således, at man bør arbejde med standarderne, så man sikrer en mere pålidelig og ensartet regnskabsaflægning, som ikke beror på så mange subjektive skøn, som klassifikationen af en leasingaftale gør i dag. Sammenlignelighed af årsrapporter lande og virksomheder i mellem er også en af G4+1 gruppens hovedformål.

I det efterfølgende afsnit vil vi yderligere gennemgå indholdet i ændringsforslaget. Vi vil dog kun behandle de områder, som er relevante for vores problemstilling, og som ligger inden for vores afgrænsning. Det vil sige, at vi kun vil behandle den del af ændringsforslaget, som omhandler leasingtager.

11.3 G4+1's new approach

Som tidligere beskrevet, skal leasingaftaler klassificeres som enten finansiell eller operationel leasing, ifølge de nuværende standarder på området. De nuværende standarders vurdering af et leasingaktiv baserer sig meget på subjektive vurderinger samt det faktiske ejerskab og ikke på substans frem for formalia, som G4+1 ligger op til. Når en leasingaftale overgiver alle væsentlige risici og fordele til leasingtager, må substansen af aftalen medføre, at der foreligger et identificerbart aktiv og en dertil hørende forpligtigelse.

Selve begrebet "væsentlig" er et luftigt begreb, men vurderes i flere standarder kvantitativt, som f.eks. i FAS 13. De kvantitative kriterier er her eksempelvis længden af leasingperioden i forhold til aktivets levetid - minimum 75 % - og hvorvidt nutidsværdien af minimumsleasingydelse er større end 90 % af leasingaktivets markedsværdi. Det vil sige, at udgør leasingperioden mere end 75 % af aktivets levetid og/eller er minimumsleasingydelse større end 90 %, taler dette for en finansiell leasingaftale og dermed aktivering af leasingaktivet. De kvantitative kriterier er kun vejledende og dermed ikke fyldestgørende.

IASB har i sin nuværende leasingstandard ingen direkte kvantitative kriterier, som f.eks. 75 % og 90 %. Klassifikation af en leasingaftale skal derimod foretages via en samlet vurdering af alle forhold i aftalen, de kvantitative retningslinier kan her være et

hjælpemiddel, men desværre ses de kvantitative retningslinier i dag ofte anvendt som absolutte kriterier, hvorfor der ikke altid bliver taget hensyn til specifikke forhold i den enkelte leasingaftale.

G4+1 gruppens diskussionsoplæg kan deles op i to hovedproblemstillinger i forbindelse med den regnskabsmæssige behandling af leasing:

1. I operationelle leasingaftaler sikres det ikke, at alle væsentlige aktiver og forpligtelser medtages i balancen.
2. Klassifikationen af leasingaftaler foretages på baggrund af subjektive vurderinger og skøn samt skelen til de kvantitative kriterier og ikke på aftalens reelle forhold.

G4+1 gruppen vil gerne ud over de kvantitative kriterier og fokusere mere på indholdet i en leasingaftale - det vil sige fokusere på substans frem for formalia - hvorfor de har afvist at opsætte ”alt eller intet” definitions-kriterier i deres ændringsforslag⁵⁹. Ved en skarp afgrænsning med eksempelvis procentsatser for, hvad der bliver finansiel og operationel leasing, risikerer man, at dem der ligger i grænseområdet bliver behandlet meget forskelligt til trods for, at det måske er to stort set identiske leasingaftaler. Det er igen her muligt for den enkelte virksomhed at ”tilpasse” kontrakten, så den passer til det ønskede udfald, hvilket er det, G4+1 gruppens formål blandt andet er at undgå.

Forslaget i ”A New Approach” forkaster således den nuværende tilgang til den regnskabsmæssige behandling af leasing, hvor man sondrer meget skarpt mellem finansiel og operationel leasing.

I G4+1 gruppens diskussion af den regnskabsmæssige behandling af leasing, har man lagt meget stor vægt på, at et leasingaktiv som udgangspunkt opfylder definitionen på et aktiv. I leasingkontraktens løbetid er aktivet under leasingtagers kontrol og de fremtidige økonomiske fordele tilfalder ligeledes leasingtager. Se vores vurdering heraf i kapitel 9. Leasingaftalen opfylder samtidig definitionen på en forpligtelse, da

⁵⁹ G4+1 Position Paper: Leases: Implementation of a new approach, s. 4

aftalen er juridisk bindende og medfører træk på virksomhedens ressourcer ved betaling af leasingydelse. I en leasingaftale har leasingtager dog kun ret til at anvende aktivet, som det står skrevet i leasingaftalen og har dermed ikke den ”fulde” rettighed, men da leasingtager har rådigheden over en ressource med ”fremtidige økonomiske gevinster” ligestilles leasingaktivet med et almindeligt aktiv.⁶⁰

G4+1 arbejdsgruppen mener således, at leasingaftaler ikke længere skal klassificeres som henholdsvis finansiel og operationel leasing, men som udgangspunkt lever op til definitionerne på et aktiv og en forpligtelse, hvilket således vil medføre en kapitalisering af alle væsentlige leasingaktiver.

11.3.1 Anvendelsesområde

G4+1 arbejdsgruppens forslag i ”A New Approach” finder kun anvendelse på leasingkontrakter og ikke på executory contracts⁶¹, som er kontrakter indgået til senere opfyldelse. I det første diskussionsoplæg fra 1996 blev arbejdsgruppens forslag netop kritiseret på grund af, at forslaget også lagde op til, at skulle finde anvendelse på executory contracts. En executory contract - en kontrakt indgået til senere opfyldelse - kan godt være en fremtidig leasingaftale. Leasingaftalen anses for at være ”executory” indtil parterne har opfyldt deres del af aftalen, hvilket eksempelvis kunne være levering af et aktiv på et givent tidspunkt. Når der er sket ”opfyldelse” af aftalen, er aftalen ikke længere ”executory”, hvorefter den behandles som en almindelig leasingaftale. Hvis leasingtager har betalt et ekstraordinært engangsbeløb inden levering, anses dette blot for at være en forudbetaling. I forhold til vores afgrænsning vil vi ikke behandle executory contracts yderligere.

Hvis en leasingkontrakt indeholder en serviceaftale, det som vi i dag ofte ser i en operationel leasingaftale, skal leasing af aktivdelen og serviceelementet behandles regnskabsmæssigt separat. Leasingdelen skal behandles efter G4+1’s ændringsforslag, hvilket vil sige at selve aktivet medtages i årsrapportens balance som et aktiv og leasinggælden som en forpligtelse, hvorimod servicedelen skal forblive ”executory” og udgiftsføres løbende. Hvis en servicekontrakt i sin substans udgør en

⁶⁰ G4+1 Position Paper: Leases: Implementation of a new approach, s. 4

⁶¹ G4+1 Position Paper: Leases: Implementation of a new approach, s. 11

leasingkontrakt, skal denne behandles regnskabsmæssigt, som var det en almindelig leasingkontrakt.

G4+1 arbejdsgruppens ændringsforslag er lavet med udgangspunkt i materielle aktiver, men gruppens holdning er, at immaterielle aktiver ikke bør udelukkes af forslaget. De nuværende standarder afgrænser delvist immaterielle aktiver. IAS 17 definerer f.eks. sit anvendelsesområde som værende både materielle og immaterielle aktiver, men afgrænser sig dog fra ikke-regenererende ressourcer samt licensaftaler.

Kortvarige leasingaftaler skal behandles på lige fod med længerevarende leasingaftaler. Det er arbejdsgruppens opfattelse, at længden af en leasingaftale er underordnet i vurderingen af, om et aktiv skal aktiveres eller ej. Det er alene aktivets væsentlighed, der er udgangspunkt for en eventuel kapitalisering. Baggrunden for dette er igen at mindske de subjektive vurderinger og spekulation fra virksomhedens side, hvis denne ikke er interesseret i f.eks. en aktivering af aktivet.

G4+1 arbejdsgruppens hensigt med "A New Approach" er således at gøre op med de nuværende meget "alt eller intet" principper og sigte mod større aktivering af leasingaktiver og udviske sondringen mellem finansiel og operationel leasing.

11.3.2 Identifikation, levering og indregning

Identifikationen af et aktiv er som tidligere skrevet, om det er sandsynligt, at de fremtidige økonomiske fordele forbundet med aktivet tilkommer virksomheden. Det vil sige, at aktivet skal repræsentere en økonomisk værdi for virksomheden ved at bidrage positivt, direkte eller indirekte, til virksomhedens nettopengestrømme samt at aktivets værdi skal kunne måles pålideligt.

Leveringstidspunktet for et leasingaktiv bestemmes ofte ved leasingkontraktens indgåelse. Levering anses først for sket, når leasingaktivet er overdraget fra leasinggiver til leasingtager. Hvis leasingkontrakten laves inden levering anses den for at være en executory contract, det vil sige en kontrakt indgået til senere opfyldelse. Indtil levering finder sted behandles kontrakten således som en almindelig købsaftale. Først når levering er sket skal leasingaftalen regnskabsmæssigt optages i balancen. "Leverings-

begrebet” dækker alt fra fysisk levering af et aktiv og det at gøre aktivet tilgængeligt - hvilket eksempelvis vil være tilfældet, hvis det er en bygning.

Indregning af en leasingaftale opgøres med den forholdsmæssige del af aktivets økonomiske levetid, der tilfalder leasingtager, idet leasingtager ikke har den fulde rettighed over det leasede aktiv. Leasingaktivets værdi indregnes på baggrund af dagsværdien af aktivet, dog kan den indregnede værdi ikke være mindre end nutidsværdien af minimumsleasingydelse.

11.3.3 Scrapværdi/restværdi

Et af G4+1 gruppens diskussionsemner har været leasingaftalens underliggende aktivs restværdi, som kan være af stor økonomisk interesse for leasingtager. Forslaget behandler tre situationer, som kan have økonomisk betydning for leasingtager⁶².

- Leasingtager overtager ejerskabet af aktivet efter leasingperiodens udløb.
- Leasingtager skal garantere en minimumsrestværdi ved leasingaftalens udløb og skal kompensere for eventuel lavere værdi.
- Leasingtager har ret til at modtage alt eller en del af gevinsten ved salg af leasingaktivet efter leasingperiodens udløb.

I mange leasingaftaler skal leasingtager blot aflevere det underliggende aktiv tilbage til leasinggiver efter leasingperiodens udløb. Dette giver ikke anledning til de store ”diskussioner” og indregning af leasingaktivet opgøres ved at beregne nutidsværdien af leasingydelse, som repræsenterer det indregnede aktivs dagsværdi. I situationer, hvor leasingtager har en økonomisk interesse i leasingaktivets restværdi, skal indregningen af aktiver og forpligtelser behandles på samme måde, dog behandles restværdien forskelligt afhængig af, hvordan den påvirker leasingtager økonomisk.

Hvis leasingtager overtager ejerskabet af det underliggende aktiv, skal en eventuel købssum ved leasingaftalens udløb indregnes i nutidsværdien af aktiver og forpligtelser ved leasingaftalens begyndelse. Ligeledes skal det indregnede aktiv af-

⁶² G4+1 Position Paper; “Leases: Implementation of a new approach”, s. 49

skrives over hele aktivets økonomiske levetid og ikke kun i leasingperioden, da leasingtager jo har retten/ejer aktivet i hele dets levetid.

Såfremt leasingtager skal garantere en minimumsrestværdi ved udgangen af leasingperioden, skal denne garanti indregnes særskilt i balancen opgjort til dagsværdien af den stillede garanti. Garantien skal dog kun indregnes, såfremt det er praktisk muligt at værdiansætte garantiens økonomiske værdi. Garantien skal løbende op- og nedskrives i forhold til garantiens aktuelle dagsværdi. En op- eller nedskrivning på garantien medvirker, at aktivets værdi ændres og dermed ændres også afskrivningen på aktivet.

I tilfælde hvor leasingtager har ret til at modtage en del eller hele gevinsten ved salget af det tidligere leasede aktiv, indregnes denne forventede indtjening med dagsværdien af aktivet i balancen. Man forventer her, at leasingtager har betalt for den forventede fremtidige gevinst gennem leasingydelse i leasingperioden.

I praksis mener vi, at det kan være svært at værdiansætte restværdien på et underliggende aktivs værdi på et givent tidspunkt i fremtiden. Det vil altid blive gjort med baggrund i subjektive skøn, hvilket jo netop er det G4+1 gruppen gerne komme til livs.

11.3.4 Diskonteringsfaktor

Der kan anvende to former for diskonteringsfaktor i en leasingaftale⁶³

- Estimatet af leasingtagers alternative lånerente for et lån af lignende karakter med samme risiko, eller
- Leasingaftalens interne rente, hvis denne er kendt af leasingtager og er rimelig i forhold til den alternative lånerente, jf. ovenover

Estimatet af leasingtagers alternative lånerente vil med andre ord være markedsrenten. Det vil sige den rente, som leasingtager ved leasingaftalens indgåelse skulle betale

⁶³ G4+1 Position Paper; "Leases: Implementation of a new approach", s. 78

over en tilsvarende periode og med tilsvarende sikkerhed for at låne pengene, i eksempelvis banken, til at købe aktivet.

En leasingaftales interne lånerente bestemmes ud fra leasinggivers risiko på leasingaktivets restværdi og leasingtagers kreditværdighed. Hvis leasinggivers risiko ved restværdien er ubetydelig, er det udelukkende leasingtagers kreditrisiko, der ligger til grund for den interne rente. Hvis leasingaktivets restværdi omvendt er af meget væsentlig betydning for leasinggiver, vil den alternative lånerente ofte være at foretrække, da den interne rente her vil blive væsentlig højere pga. leasinggivers øgede risiko.

G4+1 gruppens anbefaling lægger op til, at diskonteringsfaktoren skal vælges ud fra bl.a. restværdiens betydning for leasinggiver og ikke kun ud fra, hvad der er den mindste af de to muligheder, som IAS 17 anbefaler. Den interne rente kan dog ofte være svær at beregne på grund af manglende oplysninger fra leasinggiver, hvorfor den i praksis kan være svær at bruge.

11.3.5 Sale-and-leaseback

G4+1 gruppen anbefaler, at en sale-and-leaseback aftale skal behandles som én aftale af erhververen, hvilket vil sige leasingtageren ud fra følgende forudsætninger:⁶⁴

- a) En forpligtelse værdiansættes i forhold til leasingydelsen i henhold til leasingaftalen og behandles efter samme principper, som ved en almindelig leasingaftale
- b) Forskellen mellem salgsindtægten og leasingydelsen skal betragtes som et vederlag
- c) Den bogførte værdi af aktivet skal umiddelbart før transaktionens gennemførelse fordeles mellem salgsindtægten og det tilbageholdte beløb
- d) Gevinst eller tab skal indregnes med beløbet beregnet i forskellen mellem salgsindtægten og leasingydelsen jf. punkt b og anses for at være solgt for beløbet beregnet i punkt c

⁶⁴ G4+1 Position Paper; "Leases: Implementation of a new approach", s. 92

- e) Som et resultat af ovenstående, skal den del af aktivet, der er tilbageholdt (retten til at anvende aktivet i leasingperioden), indregnes med en del af den tidligere bogførte værdi med udgangspunkt i beregningen i punkt c

Det vil sige, at den bogførte værdi af aktivet skal reduceres i forhold til de økonomiske fordele, der er blevet solgt. Det tilbageholdte beløb i punkt c, er det nye beløb, som aktivet skal indregnes med. Hvis det er muligt at opgøre dagsværdien af henholdsvis den solgte og den tilbageholdte del af aktivet, skal den bogførte værdi fordeles relativt i forhold til denne. G4+1 gruppen anvender ordet ”tilbageholde” i deres forslag, da det efter deres overbevisning blot er en tilbageholdelse af allerede eksisterende aktiver og at såvel salg og tilbageleasing foregår på samme tidspunkt. Jf. punkt d skal en gevinst eller et tab indregnes i resultatopgørelsen.

Under de nuværende standarder for sale-and-leaseback er der væsentlig forskel på, hvordan leasingkontrakten indregnes, afhængig af om den klassificeres som en operationel eller finansiell tilbageleasing jf. afsnit 5.7.4. Med G4+1 gruppens forslag i ”A New Approach”, har de ”ophævet” særbestemmelserne for henholdsvis finansiell og operationel tilbageleasingsaftaler, hvilket klart er en forenkling af reglerne. Princippet om at ”tilbageholde” en del af aktivet er vi enige i, da det som oftest reelt er, hvad der sker i en sale-and-leaseback-transaktion.

11.4 IASBs projekt om leasing

Arbejdsgruppen G4+1’s ændringsforslag fra 1999/2000 blev i sin tid opgivet at arbejde videre med. IASB er dog stadig af den opfattelse, at den nuværende regnskabsmæssige behandling af leasing er uhensigtsmæssig. I juli 2006 besluttede IASB og FASB derfor at gå sammen i et ”joint project”, for at forbedre reglerne for den regnskabsmæssige behandling af leasing.

Planen med projektet er at genoptage det tidligere researcharbejde, som G4+1 i sin tid udarbejdede. IASB og FASB er enige om, at de i væsentlig grad kan forbedre den regnskabsmæssige behandling af leasing ved blot at foretage mindre ændringer til det nuværende regelsæt. IASB og FASB forventer at udsende et Discussion Paper i 2009, hvorfor projektet stadig kun ligger på ”tegnebrættet”, hvilket vil sige, at der endnu

ikke er truffet deciderede beslutninger. Der er afholdt en del møder, hvor forskellige aspekter af projektet løbende bliver diskuteret. Det er referater fra disse møder, som vi vil tage udgangspunkt i, hvorfor vi ikke kan garantere, at der efterfølgende ændres på forholdene. Vores gennemgang vil således være udtryk for et øjebliksbillede af, hvordan forholdene er pt.

Flere af områderne er i lighed med forslaget fra G4+1, hvorfor disse områder ikke vil blive behandlet yderligere, men blot nævnt. Endelig vil vi kun behandle de områder af projektet, som vi vurderer relevante for vores problemstilling.

Det overordnede formål er i overensstemmelse med forslaget fra G4+1 og går på at udvikle en single model vedrørende al leasing, i stedet for den nuværende opdeling i finansiel og operationel leasing. IASB og FASB mener nemlig også, at opdelingen af leasingkontrakter er uhensigtsmæssig, da opdelingen er en blanding af subjektive vurderinger og klare definitioner, hvilket kan medføre uensartet regnskabsaflæggelse og som følge deraf uanvendelige regnskabsanalyser. Yderligere mener organisationerne, at den nuværende lovgivning ikke nødvendigvis opfylder definitionerne i begrebsrammen. Vores foregående gennemgang og vurdering af den nuværende regnskabsmæssige behandling af leasing bekræfter disse synspunkter.

Der er i 2006 yderligere foretaget en undersøgelse blandt 415 økonomidirektører, 400 finansielle analytikere og 72 fond managere fra England. De var enige om, at de nuværende leasingstandarder er mangelfulde, ikke konsekvente, manipulerbare og at de mangler ensartethed og klarhed, samt at de ikke illustrerer transaktionernes substans. Yderligere er de enige om, at aktivering af alle væsentlige leasingaftaler vil forbedre sammenligneligheden mellem selskaberne, hvorfor en single model vil være at foretrække⁶⁵.

⁶⁵ IASB; "Information for observers - Joint international working group on leasing", 15 February 2007, London (Agenda paper 3), s. 12

11.4.1 Anvendelige modeller

Organisationerne har i processen vurderet fire forskellige modeller til brug for den regnskabsmæssige behandling af leasing. Modellerne er:

1. "The right of use model"
2. "The whole asset model"
3. "The executory contract model"
4. "The model adopted in current IFRSs".

IASB og FASB har valgt at arbejde med "The right of use model" i deres videre proces. Ifølge IASB og FASB, er denne model den eneste model, som medfører indregning af aktiver og forpligtelser, som er identificeret i en leasingaftale.

Vores vurdering er, at der reelt set kun har været to valgmuligheder, nemlig model 1 og 2. De to øvrige modeller ville ifølge vores mening ikke forbedre den regnskabsmæssige behandling af leasing. Der er ingen ide i at beholde den nuværende model (nr. 4), da denne ikke vil forbedre forholdene. Model nr. 3 vil behandle al leasing som operationel leasing, hvilket ifølge vores vurdering og tidligere gennemgang ikke vil opfylde kravene i begrebsrammen. Derfor ligger valget mellem model 1 og 2.

Model 1 går ud på, at når leasingtager har fået leveret et leasingaktiv, så har denne en ubetinget ret til at benytte aktivet i leasingperioden. Som konsekvens heraf, har leasingtager ligeledes en ubetinget pligt til at betale for brugsretten, altså leasingydelse i leasingperioden. Aktivets og forpligtelsen vedrører således kun selve leasingperioden og ikke de forhold, som ligger efter udløbet af leasingperioden.

Brugsretten til aktivet opfylder desuden definitionen på et aktiv, hvorfor aktivering af leasingaktivet efter vores vurdering virker korrekt. Aktiveringen vedrører dog kun den del, som hidrører fra leasingaftalen, hvilket som regel er mindre end ved ejerskab. Dette er tilfældet, hvis leasingperioden kun udgør en del af den samlede økonomiske levetid. Er leasingperioden derimod lig med den økonomiske levetid, vil den regnskabsmæssige behandling være meget lig ejerskab. Denne antagelse vurderer vi for at være korrekt og retvisende.

Model 2 vil medføre, at leasingaktivet skal indregnes til dagsværdi, samtidig med, at der indregnes en gældsforpligtelse svarende til nutidsværdien af leasingydelse plus en gældsforpligtelse vedrørende leasingtagers forpligtelse til at returnere aktivet. Den sidstnævnte forpligtelse udgør residualværdien mellem aktivet og den ”sædvanlige” gældsforpligtelse.

Denne model vil medføre, at aktiverne overvurderes, da aktivets dagsværdi indeholder aktivets økonomiske fordele inklusiv de fordele, som først realiseres efter udløb af leasingperioden. Nutidsværdien af leasingydelse vil derfor være at foretrække som aktivets værdi, da dette må være udtryk for de økonomiske fordele, som aktivet forventes at kunne bidrage med i leasingperioden.

Yderligere kan modellen kritiseres for at indregne en forpligtelse, som reelt set ikke opfylder definitionen på en forpligtelse. Det drejer sig om forpligtelsen til at returnere aktivet. Denne returnering vil ikke medføre afståelse af økonomiske fordele for virksomheden, da denne afståelse egentlig relaterer sig til nogle økonomiske fordele, som ligger uden for leasingperioden, hvorfor definitionen ikke er opfyldt. Afståelsen af økonomiske fordele, som returneringen vil medføre, vil svare til overvurderingen af aktivet, hvorfor det efter vores vurdering ikke kan opfylde definitionen. Det virker forkert, at en overvurdering af et aktiv senere indirekte kan medføre en forpligtelse, altså afståelse af økonomiske fordele, som selskabet i første omgang slet ikke har haft ret til.

En fordel ved denne model kan dog være, at regnskabsbrugeren tydeligt kan se information omkring selskabets forpligtelse til at returnere aktivet. Regnskabsbrugeren kan således forvente, at selskabet inden for det næste år enten skal refinansiere aktivet til nuværende markedsværdi eller ”opgive” aktivet og dermed miste adgangen til dette omsætningsgenerende aktiv⁶⁶. Dette skal forstås på den måde, at når selskabet har betalt sin sidste leasingydelse og selskabet pr. statusdagen kun mangler at returnere aktivet, så fremgår denne forpligtelse af balancen. Det er således tydeligt for regnskabsbrugeren, at fremtiden medfører afståelse af aktivet. Vores vurdering er således, at regnskabsbrugers nytteværdi kan øges ved denne model,

⁶⁶ Monson, Dennis W.; “The conceptual framework and accounting for leases”, Accounting Horizons Vol. 15, no. 3, September 2001, s. 282

men samtidig mener vi, at nytteværdien forringes ved, at selskabet indregner overvurderede aktiver og forpligtelser, som ikke opfylder definitionen på forpligtelser.

Yderligere en fordel ved denne model er ideen om, at hele aktivet er præsenteret i balancen og ikke kun en del, der vedrører leasingperioden. Har en vognmand f.eks. leaset en lastbil, så virker det selvfølgelig mest korrekt at præsentere hele lastbilens værdi i balancen, da vognmanden jo netop har hele lastbilen til rådighed og ikke kun en del heraf, som vedrører leasingperioden, eksempelvis 5 år. Modsat er det forkert at indregne hele dagsværdien, da dette ikke vil modsvare de økonomiske fordele, som vognmanden forventes at have af aktivet. Aktivets vil således være overvurderet, da de økonomiske fordele vil vedrøre hele aktivets samlede levetid og ikke kun leasingperioden. Dette vil yderligere, som beskrevet tidligere, være i strid med regelsættet og vores vurdering er, at regnskabsbrugerens nytteværdi forringes, da eksempelvis selskabets afkastningsgrad og aktivernes omsætningshastighed klart vil blive påvirket af denne behandling.

Afledt af ovenstående må det konkluderes, at den mest velegnede værdi både for aktivet og forpligtelsen, er nutidsværdien af leasingydelse. Dette er hvad model 1 gør, hvorfor vi er enige med IASB i deres valg af model. Valget af denne model vil også medføre, at leasede aktiver i høj grad bliver behandlet på lige fod med købte aktiver. Dette vil således forbedre sammenligneligheden. Modellen vil dog ikke så tydeligt som model 2, fremhæve pligten til returnering, men vi mener dette kan klares med en simpel noteoplysning i stedet. Der kunne eventuelt stilles krav om at beskrive, hvor stor en andel af aktivmassen, der skal returneres inden for det kommende år, hvorved regnskabsbrugerens kan have dette aspekt med i sine vurderinger.

11.4.2 Anvendelige indregningsmetoder

På IASB mødet i juni 2007 blev det besluttet, at leasingforpligtelsen skal indregnes i overensstemmelse med IAS 39 om finansielle instrumenter. Det vil sige, at første indregning sker til dagsværdi og efterfølgende til amortiseret kostpris.

På mødet blev indregningen af leasingaktivet ligeledes behandlet og her nåede de frem til tre forskellige alternativer, som alle vil blive medtaget i deres Discussion Paper. Det drejer sig om:

1. "Intangible asset approach"
2. "Nature of the leased item approach"
3. "Separate accounting model approach".

Alternativ 1 går ud på, at en brugsret i sin natur er ens med et immaterielt anlægsaktiv, hvorfor indregningen ved dette alternativ skal følge bestemmelserne i IAS 38 - Immaterielle anlægsaktiver.

Alternativ 2 foreslår, at leasingaktivet indregnes efter samme standard, som hvis aktivet var købt. Det vil sige, at ved leasing af grund, bygninger og driftsmidler skal indregningen følge IAS 16, mens leasing af et immaterielt anlægsaktiv skal følge IAS 38.

Alternativ 3 er en helt separat målemetode, hvor det vurderes at leasingtagers brugsret hverken kan sammenlignes med et immaterielt eller materielt anlægsaktiv. IASB mener derfor, at en helt tredje metode i denne situation vil være mere relevant end de to ovennævnte. Alternativ 3 er ikke defineret, men udelukker blot alternativ 1 og 2.

Størstedelen af medlemmerne i organisationerne foretrækker alternativ 2, sådan leasingaktivet indregnes på samme måde, som andre tilsvarende købte aktiver. Første indregning vil derfor være til dagsværdi, mens efterfølgende indregning vil være til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger eller opskrivning til dagsværdi.

Vurderingen af de forskellige alternativer er vanskelig at foretage, eftersom alternativ 3 ikke er et konkret alternativ, og det er meget uvist, hvad dette alternativ kommer til at dække over.

Set i forhold til den valgte "The right of use model", vil vi som udgangspunkt mene, at alternativ 2 er mest retvisende. Dette alternativ vil indregne aktiver på samme

måde, som hvis aktivet var købt, hvilket er i overensstemmelse med tankegangen bag den valgte model. Hvis vi forholder os til denne tankegang, kan vi således udelukke alternativ 1. Af samme årsag kan alternativ 2 ligeledes foretrækkes frem for alternativ 3, da alternativ 2 vil være det bedste alternativ set i forhold til sammenligneligheden.

Herudover må alternativ 2 også bidrage til et retvisende billede, da det alt andet lige må formodes at ens aktiver bør præsenteres ensartet. Ligeledes vil det betyde, at det rent regnskabsmæssigt er underordnet, om virksomheden vælger at købe eller lease aktivet.

Endelig er alternativ 2 ikke en ny måde at indregne aktiverne på, hvilket også kan være et argument for at foretrække dette alternativ frem for de andre. Dette alternativ vil derfor ikke kræve store og lange forandringsprocesser, hvorfor alternativet kan anvendes fra dag ét uden større vanskeligheder, da virksomhederne har været vant til at anvende dette alternativ.

Diskussionerne omkring alternativ 3 går meget på en indregning til dagsværdi. Dette alternativ mener vi ikke umiddelbart harmonerer med den valgte model, men som nævnt tidligere, er der ikke taget endelig beslutning omkring, hvad alternativ 3 skal indeholde, hvorfor det er vanskeligt at analysere herpå.

Vores holdning er som følge heraf, at alternativ 2 som udgangspunkt bedst harmonerer med den valgte model, og alternativet vil ligeledes bidrage til en meget ensartet regnskabsaflæggelse. Vi vil derfor anse alternativ 2 som den bedste løsning.

Yderligere har IASB og FASB på deres møde i oktober 2007 behandlet øvrige forpligtelser, som leasingtager kan have. Det drejer sig f.eks. om leasingtagers pligt til at afholde omkostninger ved returnering af leasingaktivet, leasingtagers pligt til at returnere aktivet i en bestemt tilstand og leasingtagers pligt til at vedligeholde leasingaktivet. Disse dele af leasingområdet vurderer vi ikke relevante for besvarelsen af vores problemstilling, hvorfor vi ikke kommenterer yderligere herpå. Denne diskussion vil være en hel afhandling i sig selv, og vi mener ikke at forholdene vil ændre på vores vurdering af, om den regnskabsmæssige behandling af leasing er hensigts-

mæssig. Dette er ligeledes tilfældet med deres behandling af variable leasingydelser på deres møde i oktober 2007.

12. Vurdering af hensigtsmæssigheden i G4+1's ændringsforslag "A New Approach"

I kapitel 10, hvor vi vurderer hensigtsmæssigheden i den gældende regnskabsmæssige behandling af leasing, vurderer vi, at det største problem i den gældende lovgivning er klassifikationen af, hvorvidt en leasingaftale er finansiel eller operationel. Den nuværende klassifikationsproces er efter vores overbevisning problemfyldt og beror på alt for mange subjektive skøn, hvorfor en ændring af den regnskabsmæssige behandling på området efter vores mening er en nødvendighed.

12.1 Vurdering af G4+1 gruppens forslag i "A New Approach"

G4+1 gruppens ændringsforslags hovedformål er at gøre op med sondringen mellem finansiel og operationel leasing, således at alle væsentlige aktiver, såvel leasede som ikke leasede, skal optages i virksomhedens balance. Vi mener dette er et meget positivt tiltag, da det i de nuværende regler er muligt at have væsentlige aktiver, som ikke bliver optaget i virksomhedens balance og derfor kan give et skævt billede af virksomhedens balance og økonomiske forhold. Det skal således ikke længere være leasingkontraktens indhold og klassifikation heraf, der er afgørende for, om et leasingaktiv skal indregnes i balancen, men udelukkende, om der kan konstateres et aktiv og en forpligtelse. De lidt skarpe procentsatser i eksempelvis FAS 13, som mange virksomheder har brugt som "vejledning" i klassifikationsprocessen af en leasingaftale, vil G4+1 gruppen gerne gøre op med ved gennemførelsen af ændringsforslaget.

Vi er enige i G4+1 gruppens forslag om at "afskaffe" klassifikationen af finansiel og operationel leasing. Netop klassifikationsprocessen er, som det er skrevet tidligere, præget af mange subjektive skøn, hvor det er muligt for virksomheden at påvirke udfaldet i den retning de ønsker. Forslaget i "A New Approach" fokuserer således mere på selve leasingaktivet, det vil sige "substans frem for formalia" og ønsker at gøre op med det nuværende "alt eller intet" princip. Aktivdefinitionen, som også er en del af vores kriteriesæt, vil således blive det bærende element i aktivering af en leasingkontrakt.

Ved at afskaffe klassifikationsprocessen og opdelingen i finansiel og operationel leasing, mener vi, at den regnskabsmæssige behandling af leasing i højere grad er i overensstemmelse med begrebsrammen. Vores vurdering af hensigtsmæssigheden i de nuværende regler i kapitel 10 fremhævede, at uhensigtsmæssigheden i forhold til vores sæt af kriterier lå i selve klassifikationsprocessen af leasingkontrakter. Som følge af, at sondringen mellem finansiel og operationel leasing er ophævet, vurderer vi, at hensigtsmæssigheden er forbedret set i forhold til vores sæt af kriterier.

Sådan som reglerne er i dag, mener vi, at virksomheder, som har operationelle leasingaftaler, bør benytte sig af fravigelsesmuligheden i IAS 1 for at aflægge en årsrapport, som udviser et retvisende billede. Dette vil ikke længere være nødvendigt, såfremt ændringsforslaget gennemføres. Årsrapporten vil således have en større nytteværdi for regnskabsbrugeren.

Formålet med ændringsforslaget er ligeledes at sidestille leasing og køb, så uanset om man køber et aktiv eller leaser det, så skal det behandles regnskabsmæssigt ens. For de fleste leasingaftaler vil ændringsforslaget dog ikke medføre fuld kapitalisering af det underliggende aktiv. Det kapitaliserede beløb bør kun repræsentere værdien af den aktivmasse, som leasingtager reelt har kontrollen over. En gennemførelse af forslaget skulle gerne munde ud i en mere ensartet årsrapport virksomhederne i mellem, hvilket vi også mener, er realistisk.

Leasingaktiver skal ifølge ændringsforslaget anses for at være et "normalt" aktiv og indregnes i balancen, såfremt det opfylder definitionen på et aktiv. Vi er af den opfattelse, at de fleste leasingaktiver i dag - uanset om det er finansielle eller operationelle leasingkontrakter - vil opfylde aktivdefinitionen, hvorfor vi er meget enige i G4+1 gruppens ændringsforslag. Leasingkontraktens indhold er således ikke længere afgørende for, om der er tale om et aktiv, men det er udelukkende selve aktivet, der er det afgørende.

Vi mener ligeledes, at G4+1 gruppens ændringsforslag vil harmonere med forslaget til en ny aktivdefinition, som vi omtaler senere i kapitel 13. Begge forslag lægger op til, at samtlige aktiver aktiveres, såvel ejede som leasede aktiver, da der her fokuseres på

selve aktivet, hvilket vil sige substans frem for formalia. Ejerskab er dermed ikke et kriterie i hverken ændringsforslaget eller i forslaget til aktivdefinitionen.

G4+1 gruppens ændringsforslag med at alle væsentlige aktiver skal aktiveres, indeholder efter vores vurdering fortsat subjektive vurderinger. Der er ikke nogen grænse for, hvad der er et væsentligt aktiv, hvorfor regnskabsaflæggeren stadig skal foretage subjektive vurderinger for at afgøre, om aktivet skal aktiveres eller ej. Væsentlighedsvurderingen er forskellig fra virksomhed til virksomhed, hvilket igen vil påvirke årsrapporterne og sammenligneligheden. Alt andet lige vil disse subjektive vurderinger ikke have så stor betydning for regnskabsbrugeren, som de subjektive vurderinger i de nuværende regler har. Hvis et aktiv vurderes uvæsentligt for årsrapporten, så må det alt andet lige forventes ikke at have nogen indflydelse på regnskabsbrugeren's vurdering af årsrapporten og virksomheden generelt. Væsentlighed betegnes som en information/indregning, der vil ændre regnskabsbrugeren's vurdering af årsrapporten, hvis informationen var udeladt heraf. En investor ville eksempelvis være betænkelig med at investere i virksomheden, hvis informationen havde fremgået af årsrapporten.

G4+1 arbejdsgruppens første udkast til et ændringsforslag indeholdt ikke afgrænsningen fra "executory contracts", hvilket de blev voldsom kritiseret for. I "A New Approach" har man så afgrænset sig fra at omfatte "executory contracts". Dog bliver forslaget stadig kritiseret for ikke at have afgrænset anvendelsesområdet tilstrækkeligt. Flere mener, at man helt klart bør definere, hvilke aftaler, der falder ind under en ny standard's anvendelsesområde, og hvilke der ikke skal behandles efter standarden. Som standarden er i "A New Approach" kan den dække over samtlige aktiver, såvel materielle som immaterielle.

Vi er enige i kritikken af "bredden" af forslaget. Hvis en ny standard skal fungere optimalt, er det vigtigt, at der helt klart defineres, hvilke aftaler der falder ind under standardens anvendelsesområde. Dette er nødvendigt ikke blot for at undgå misforståelser, men også for at undgå misbrug. Den usikkerhed, som en executory contract kan indeholde, er efter vores overbevisning stor og vil i mange tilfælde kunne medføre ikke retvisende årsrapporter - så vi er enige i valget om at udeholde disse fra forslaget og kun inkludere "helt sikre" aktiver. Så snart en executory contract er op-

fyldt og den ikke længere er executory, vil den blive behandlet som en almindelig leasingkontrakt, såfremt den opfylder betingelserne herfor.

En gennemførelse af ændringsforslaget vil få store konsekvenser for både leasingtagere og leasinggivere. Hele leasingbranchens produkter er bygget op omkring de nuværende standarders begreber og en ophævelse af henholdsvis finansiell og operationel leasing vil ændre hele deres produkt- og markedsføringsgrundlag. Som det er i dag, har de to produkter at tilbyde deres kunder - en finansiell leasingkontrakt der medfører optagelse af leasingaktivet i virksomhedens balance og en operationel leasingkontrakt, der giver virksomheden mulighed for at foretage en off-balance finansiering. Mange virksomheder vælger leasing i dag på grund af bl.a. likviditet og risiko, men også muligheden for off-balance finansiering har haft betydning for nogle virksomheder. Ved gennemførelse af G4+1 gruppens ændringsforslag vil dette ikke længere være muligt, hvilket muligvis vil kunne mærkes af leasingselskaberne.

Ved gennemførelse af G4+1 gruppens ændringsforslag, skulle årsrapporter virksomheder og lande i mellem gerne blive mere sammenlignelige, samtidig med at årsrapporten vil udvise et retvisende billede af virksomhedens konkrete situation. Ændringsforslaget tager ligeledes også hensyn til, at leasing ofte blot er en alternativ form for aktivfinansiering, men at aktivet stadig har den samme nytteværdi for virksomheden, som var det købt af den enkelte virksomhed. G4+1 ændringsforslag er dog stadig ikke en fuldt udviklet standard og er på mange områder blot en række kritikpunkter med mulige løsningsforslag. Vi mener dog stadig, der er mange gode elementer i ændringsforslaget, som kan danne et godt udgangspunkt for grundlaget til en ny standard.

G4+1 gruppens diskussionsoplæg tager ikke højde for overgangsregler for allerede eksisterende leasingaftaler. Vi mener, at det er nødvendigt at udarbejde nogle overgangsbestemmelser, da det er af væsentlig betydning for både leasinggiver og leasingtager, efter hvilket regelsæt leasingkontrakten skal behandles. Såfremt en allerede eksisterende leasingaftale ikke længere skal behandles efter de nuværende standarder, kan forudsætningen for leasingtagers indgåelse af aftalen være ændret og leasingtager ville måske ikke have valgt at indgå en leasingaftale efter den nye standard. Det er

derfor vigtig at få klarlagt nogle overgangsbestemmelser, såfremt en ny standard vedtages.

En anden mulighed er at vedtage en ny standard uden overgangsbestemmelser, hvilket helt klart vil være en fordel rent regnskabsmæssigt og for virksomhedens regnskabsbrugere, da virksomhederne med øjeblikkelig virkning vil have effekten i deres regnskab. Dog vil det mest sandsynlige være, at der vil blive vedtaget nogle overgangsbestemmelser for allerede eksisterende leasingaftaler, hvilket efter vores vurdering også vil være mest hensigtsmæssigt set fra virksomhedens synspunkt. Der vil således gå en periode inden regnskabsbrugeren kan få den fulde nytte af implementeringen af en ny standard. Denne periode er således afhængig af, hvad overgangsbestemmelserne kommer til at indeholde, men efter vores vurdering bør det være inden for en rimelig tid, at virksomhedens årsrapport skal være overgået til ny regnskabsstandard.

12.1.1 Sammenfatning

Vi er enige i G4+1 gruppens forslag om at udarbejde en ny regnskabsstandard på leasingområdet. Vi er enige i de problemstillinger, som gruppen fremhæver ved den eksisterende standard på leasingområdet og at opdelingen mellem finansiell og operationel leasing bør ophæves. Det er således kun om aktivet opfylder aktivdefinitionen, der er afgørende for om en leasingkontrakt skal aktiveres eller ej. Vi vurderer således, at ændringsforslaget vil gøre den regnskabsmæssige behandling af leasing mere hensigtsmæssig set i forhold til vores sæt af kriterier.

Dog mener vi stadig, at der er meget arbejde tilbage før udfærdigelsen af en endelig standard er mulig. En ny standard skal være gennemarbejdet, så der ikke opstår tvivlsspørgsmål og "huller", som kan udnyttes, som vi eksempelvis ser i dag med klassifikationen af en leasingkontrakt. Det er altså efter vores opfattelse en nødvendighed at udarbejde en ny leasingstandard, så vi kan få en mere ensartet og hensigtsmæssig behandling af leasingaftaler i virksomhedernes årsrapport.

12.2 Vurdering af IASBs projekt om leasing

De overordnede punkter i G4+1 gruppens ændringsforslag og IASBs projekt om leasing er ens. IASBs projekt vil således ikke ændre på vores generelle vurdering af ændringsforslaget, hvorfor en gennemførelse af IASBs projekt også vil medføre, at den regnskabsmæssige behandling af leasing vil blive mere hensigtsmæssig end den nuværende regulering set i forhold til vores sæt af kriterier. Vi har gennemgået og vurderet de enkelte forhold i projektet i afsnit 11.4, hvorfor vi ikke kommenterer yderligere herpå.

13. Aktivdefinition

Ligesom IASB er i gang med en ny regnskabsstandard på leasingområdet, er de ligeledes i udviklingsfasen omkring en ny begrebsramme. Dette vil medføre helt grundlæggende ændringer for regnskabsaflæggelsen, herunder også indregning af aktiver og dermed leasingkontrakter. Den væsentligste ændring i begrebsrammen, set i forhold til den regnskabsmæssige behandling af leasing, vurderer vi, er ændringen af aktivdefinitionen. Vi vil derfor udelukkende behandle denne del af de forventede ændringer.

13.1 Eksisterende definition

Som beskrevet tidligere indeholder såvel IASBs begrebsramme som den danske ÅRL definitioner på et aktiv. På grund af de to definitioners ensartethed, anser vi dem som værende én definition. Det er kun den internationale aktivdefinition, som er under opdatering, men da de danske regler er bygget op omkring de internationale, må det forventes, at en ændring i den internationale begrebsramme vil medføre tilsvarende ændringer i den danske lovgivning.

Den nuværende definition på et aktiv er:

Et aktiv er en ressource, som kontrolleres af virksomheden som resultat af tidligere begivenheder, og hvorfra fremtidige økonomiske fordele forventes at tilflyde virksomheden.

I forhold til ovenstående definition nævner IASB flere svagheder, som de i værste tilfælde vurderer, kan medføre, at selve grundlaget for regnskabsaflæggelsen bliver tilsidesat. Dette vil ske, hvis definitionen på et aktiv er for svag og udsat for fortolkning, hvilket kan betyde, at definitionen kan tolkes på mange forskellige måder og således føre til forskellige vurderinger af aktiver. I sådanne tilfælde vil begrebsrammen og dermed det grundlæggende for regnskabsaflæggelsen være for dårligt, som også vil komme til syne i det endelige resultat, nemlig årsrapporten.

Dette vil forringe nytteværdien for regnskabsbrugerne, da de på denne måde ikke kan forvente, at årsrapporten lever op til de forudsætninger, der ”normalt” er til stede ved en regnskabsaflæggelse. Dette vil medføre, at regnskabsbrugerne har sværere ved at analysere og vurdere virksomhedernes økonomiske situation og deres evne til at skabe positive pengestrømme. Samtidig vil sammenligneligheden regnskaberne og virksomhederne imellem ligeledes forværres, da grundlaget for regnskabsaflæggelsen bliver forskelligt for de enkelte virksomheder.

Et af kritikpunkterne til den nuværende aktivdefinition er ordet ”forventes”. Dette begreb har været udsat for meget misforståelse igennem tiderne, da regnskabsaflæggerne har været af den opfattelse, at hvis forventningen til fremtidige økonomiske fordele var lav, så var det ensbetydende med, at der ikke kunne indregnes et aktiv. Ligeledes fremhæver IASB, at der er meget få ting, som er sikre, hvilket kan medvirke til at relativt få elementer rent faktisk lever op til den eksisterende definition. IASB vil derfor fjerne ”forventes”, da det ikke skal have indflydelse på vurderingen af, om et element er et aktiv eller ej.

Herudover retter IASB ligeledes kritik imod ”fremtidige økonomiske fordele”, da det vurderes, at fokusering på flowet af fremtidige økonomiske fordele er en forkert synsvinkel. IASB mener ikke, at et aktiv skal repræsentere et inflow, men i stedet være det element, som resulterer i et inflow. Yderligere tilføjer de, at et aktiv er noget, som eksisterer i nutiden i stedet for i fremtiden.

Yderligere mener IASB, at ordet ”kontrol” eller ”kontrolleres” er misvisende, da de vurderer, det ikke er nødvendigt for virksomheden at have kontrol over de økonomiske ressourcer, men de skal i stedet have retten eller anden privilegeret adgang hertil. De vurderer derfor, at begrebet med fordel kan tilpasses.

Endelig rettes der kritik mod ”resultat af tidligere begivenhed”. Her mener de, begrebet kan distrahere regnskabsaflæggeren og lede til diskussioner om, hvilken begivenhed, der har været den afgørende i stedet for at koncentrere sig om de eksisterende forhold. I den forbindelse er det altafgørende om den økonomiske fordel eller adgangen hertil eksisterer på balancedagen. Det er med andre ord ikke sikkert, at der eksisterer et aktiv, blot fordi der er gennemført en transaktion eller anden begivenhed.

13.2 Ny definition

På grund af ovenstående kritikpunkter har IASB igangsat et projekt omkring udvikling af en ny aktivdefinition. Vi vil kun behandle den nye aktivdefinition i forhold til leasingaktiver, og behandler den således ikke på aktiver generelt.

IASBs formål er, at den nye definition skal være mere entydig og forståelig, således risikoen for misforståelser og forskellige fortolkninger mindskes. Dette vurderes at være vigtigt, da aktiver kan karakteriseres som: *”Aktiver er det mest fundamentale real-world økonomiske fænomen som den finansielle regnskabsaflæggelsen forsøger at vise”*⁶⁷.

IASB har endnu ikke lagt sig fast på en ny definition, dog har de nogle klare forventninger om, hvilke begreber/ord, definitionen skal indeholde, men mangler stadig den endelige sammensætning af ordene. Det seneste forslag de har givet, er⁶⁸:

En virksomhed har et aktiv, når virksomheden har en nuværende ret/adgang til en nuværende økonomisk ressource.

I forslaget til den nye definition er det tydeligt, at IASB ønsker at fremhæve, at aktivet skal eksistere på balancedagen. Ordet ”nuværende” vedrører både den økonomiske ressource og retten/adgangen hertil, hvorved det fremhæves, at forholdet skal eksistere på balancedagen, for at elementet kan indregnes som et aktiv.

I modsætning til den eksisterende definition, er et aktiv således noget, der eksisterer i nutiden i stedet for i fremtiden. Der kan dermed ikke være tale om en ressource, som først opstår i fremtiden eller en ressource, som er opstået i fortiden, men som ikke eksisterer på balancedagen.

Yderligere er begrebet ”en økonomisk ressource” meget vigtigt i definitionen. Begrebet dækker over noget, som har en positiv økonomisk værdi for virksomheden.

⁶⁷ IASB; ”Information for observers - Conceptual Framework”, 17 July 2007 London (Agenda Paper 2A.1 Appendix), s. 3

⁶⁸ IASB; ”Information for observers - Conceptual Framework”, 17 July 2007 London (Agenda Paper 2A.1), s. 7

Elementet kan eller kan være medvirkende til at skabe indtægter eller mindske selskabets omkostninger. Det afgørende er således her, at sandsynligheden for positive cash flows er større end 0, og så længe det er tilfældet, er der en positiv økonomisk værdi.

Her er det tydeligt, at der bliver lagt vægt på muligheden for at skabe indtægter eller mindske omkostninger, i stedet for at fokusere på selve de cash flows som kunne komme. Der bliver således fokuseret på de elementer, som kan skabe de positive cash flows i modsætning til den eksisterende definition, hvor der bliver lagt vægt på selve cash flowet.

Det sidste begreb i forslaget til den nye definition er ”retten/adgangen”. Med dette begreb menes der, at virksomheden kan bruge den nuværende økonomiske ressource direkte eller indirekte samt kan fratage eller reducere andres brug heraf. Det vil sige, det afgørende er, hvem der har adgang til den specifikke ressource. Der er derfor ikke tale om et aktiv, når virksomheden ikke længere har retten til ressourcen, selvom der stadig er tale om en økonomisk ressource.

Retten/adgangen er altså det, der sammenkæder den økonomiske ressource til virksomheden. Hvis virksomheden ikke har en fordel frem for øvrige virksomheder, er der derfor ikke tale om et aktiv, hvorfor et aktiv som udgangspunkt heller ikke kan være et aktiv for mere end én virksomhed. Det fremhæves således tydeligt, at et aktiv er retten til en økonomisk ressource i stedet for at være den økonomiske ressource, som man kan tro i den nuværende definition.

Ved at medtage begrebet ”adgang” gøres regnskabsaflæggeren opmærksom på, at det ikke kun er det juridiske ejerskab, der er gældende.

Forslaget til den nye definition betyder med andre ord, for at en virksomhed har et aktiv, så skal der på balancedagen eksistere et fysisk element med en værdi, samtidig med, at der skal være en eksisterende ret til elementet.

Dog skal regnskabsaflæggeren stadig have for øje, at før der kan ske indregning skal aktivet selvfølgelig opfylde kriterierne for indregning og måling, som også er beskrevet i begrebsrammen.

13.3 Ny aktivdefinition i forhold til leasing

For leasingtager indeholder en leasingaftale en ret til at bruge f.eks. en bygning eller et driftsmiddel under den forudsætning, at leasingtager betaler sine leasingydelse. Dette betyder ligeledes, at leasingtager har ret til de økonomiske ressourcer/fordele, som aktivet giver. Endelig er leasingtager forpligtet til at betale leasingperiodens leasingydelse.

Som beskrevet i kapitel 9 mener vi, at et leasingaktiv opfylder den nuværende aktivdefinition, men vil leasingaktivet også opfylde den forventede nye definition?

Retten til at bruge leasingaktivet vil være en økonomisk ressource for leasingtager, da denne kan bruge leasingaktivet til at generere cash inflows eller reducere cash outflows. Det vil således sige, at en nuværende økonomisk ressource vil være til stede ved en leasingkontrakt, f.eks. i form af brugen af en bygning eller et driftsmiddel.

I forhold til den nuværende aktivdefinition, hvor det kan være problematisk at opfylde kravene om en ”kontrolleret ressource” og resultat af en ”tidligere begivenhed”, mener vi at denne problemstilling forsvinder ved indførelsen af den nye definition. På balancedagen vil der være en nuværende ret/adgang til aktivet, da den nuværende ret er opfyldt i forbindelse med betalingen af den sidst foretagne betaling af leasingydelsen. Der er således ikke krav om fremtidige fordele, som kan være betingede af betaling af leasingydelsen.

Vi vurderer, at den nye aktivdefinition er mere enkel og lettere forståelig, hvorfor der burde være mindre tvivl i forbindelse med beslutningen om indregning eller ej af leasingaktivet. I forhold til den nuværende definition mener vi, at denne lægger op til, at alle væsentlige leasingaftaler skal indregnes med et aktiv og en gældsforpligtelse. Eftersom den forventede nye definition er gjort mere enkel, mener vi stadig, at der er

begrundelse for, at leasingaftaler medfører indregning af aktiver og tilhørende forpligtelser.

I forhold til ovenstående gennemgang er det også tydeligt, at en leasingkontrakts aktiv opfylder den nye definition. Samtidig er der ikke noget i den nye definition der lægger op til, at der skal ske en opdeling i finansiel og operationel leasing. Al leasing skal med andre ord indregnes i leasingtagers årsrapport. Der skal altså ikke tages hensyn til ejerskabet.

13.4 Afslutning

Efter gennemgangen af den forventede nye aktivdefinition er vores holdning, at der endnu mere er lagt op til, at leasingaktiver skal indregnes i leasingtagers årsrapport. Den nye definition er mere klar i sin form og lægger helt tydeligt op til, at leasingaktiver skal indgå i leasingtagers årsrapport på lige fod med købte aktiver. Dette er således også i overensstemmelse med de forventede tiltag i forbindelse med IASBs arbejde med G4+1's ændringsforslag.

Vi anser det som værende en fordel, at begrebet ”forventes” er udeladt af den nye definition, da dette begreb automatisk lægger op til vurderinger og fortolkninger. Begrebet ”forventes” kan og vil helt klart medføre misforståelser og forskellige vurderinger, som vil resultere i afvigende regnskabsaflæggelser og analyser. Nogle virksomheder kan mistænkes for at misforstå reglerne med vilje for at opnå en ønskværdig regnskabsmæssig situation. Denne situation kan helt klart henføres til leasingaktiverne, hvorfor det uden tvivl er relevant med en ny aktivdefinition samt et ændret regelsæt inden for den regnskabsmæssige behandling af leasing.

Det vurderes yderligere at være positivt, at der lægges vægt på de nuværende forhold i stedet for fortid og fremtid, da det er vigtigt at have for øje, at virksomhedens årsrapport og herunder balance er et øjebliksbillede. Årsrapporten skal således præsentere virksomhedens situation her og nu. Ligeledes mener vi, at det er en fordel, at der ses på elementet i stedet for de fremtidige cash flows, da balancen bør udvise elementerne.

Generelt mener vi således, at indregning af aktiver bliver mere ensartet og korrekt samtidig med at virksomhederne i højere grad bliver tvunget til at indregne deres leasingaktiver, uanset om der er tale om finansiel eller operationel leasing. Det bærer præg af, at leasing fremover skal optræde på samme niveau som køb.

Den nye aktivdefinition vil desuden forbedre forholdene for regnskabsbrugerne, da de kan forvente en mere ensartet regnskabsaflæggelse, som vil være i overensstemmelse med den øvrige del af begrebsrammen. Ligeledes vil aktivdefinitionen sikre en større sammenlignelighed selskaberne imellem, hvilket vil forbedre regnskabsbrugernes mulighed for at analysere selskaberne i forhold til hinanden. Disse forbedringer vil selvfølgelig kun komme til syne, hvis ændringen til leasingstandarder gennemføres som forventet, hvor operationelle leasingaftaler mere eller mindre forsvinder ud af regnskabsreguleringen.

Set i forhold til indførelsen af den nye aktivdefinition, må det forventes, at der er nogle virksomheder, som skal have ændret deres finansiering. Man kan forestille sig virksomheder, som bevidst har valgt en operationel leasingkontrakt for at få en off-balance finansiering. Dette behov kan nu ændre sig, da ændringen i aktivdefinitionen og de foreliggende diskussioner fra G4+1 og samarbejdet mellem IASB og FASB vil medføre, at operationelle leasingaktiver også skal fremgå af balancen fremover.

Den forventede ændring i aktivdefinitionen vil således medføre gener for nogle virksomheder, men derimod forbedre regnskabsbrugernes nytteværdi af årsrapporterne.

14. Konklusion

Vi har analyseret den regnskabsmæssige behandling af leasing, og vi har i den forbindelse vurderet hensigtsmæssigheden heri set i forhold til et sæt af kriterier - bestående af den såkaldte begrebsramme.

Vores analyse af den nuværende regnskabsmæssige behandling af leasing har vist, at den internationale og den danske regnskabsregulering er meget ens, hvilket også er i overensstemmelse med den øgede internationalisering, som blandt andet blev indarbejdet i den nye ÅRL fra 2001. Det har medført, at såvel den danske ÅRL og RV 21 overordnet er i overensstemmelse med IAS 17, hvorfor vi kan konkludere, at såfremt det internationale regelsæt er uhensigtsmæssigt, så er det danske også.

De nuværende regler på leasingområdet indebærer, at leasingaftaler skal klassificeres som enten finansielle eller operationelle leasingaftaler. Klassifikationen har betydning for den regnskabsmæssige behandling af aftalen, hvorfor det er tydeligt, at omdrejningspunktet i regnskabsreguleringen for leasing, er denne klassifikationsproces. En leasingaftale skal vurderes ud fra sit reelle indhold og hvis alle væsentlige fordele og risici ved aftalen overføres til leasingtager, så skal aftalen klassificeres som værende finansielle, hvilket medfører aktivering af leasingaktivet og indregning af den tilsvarende gældsforpligtelse i årsrapporten. Øvrige aftaler vil være operationelle leasingaftaler, som blot indregnes som en lejeaftale i årsrapporten med løbende udgiftsføring af lejeudgiften.

Selve klassifikationsprocessen skal være en helhedsvurdering af leasingaftalen, hvor aftalens reelle forhold skal betragtes. Såvel den internationale som den danske regnskabsregulering indeholder generelle kriterier og yderligere tre hjælpekræterier, som kan hjælpe regnskabsaflæggeren i sin klassifikation af aftalen. Enkelte af kriterierne indeholder begreberne: ”størstedelen” og ”den væsentligste del”, hvilket er begreber, som indeholder en stor grad af subjektive vurderinger. Det vil sige, at to forholdsvis ens leasingkontrakter kan klassificeres forskelligt af to forskellige regnskabsaflæggere, hvilket vi vurderer, er uhensigtsmæssigt, da den grundlæggende forudsætning om sammenlignelighed samt et retvisende billede bliver tilsidesat, og afledt

heraf bliver regnskabsbrugerens nytteværdi forringet. Regnskabsbrugereren har således vanskeligt ved at sammenligne virksomheder, som ejer aktiver, med virksomheder som leaser dem.

En anden uhensigtsmæssighed i de subjektive vurderinger i klassifikationsprocessen er, at virksomhederne har mulighed for at tilpasse leasingkontrakter, sådan at de kan klassificeres efter virksomhedens ønske. Det vil sige, hvis virksomheden foretrækker en operationel leasingaftale af hensyn til sine nøgletal, så har virksomheden mulighed for at imødeset dette ønske i forhold til de subjektive skøn, som er indarbejdet i den nuværende regnskabsmæssige behandling af leasing.

Finansielle leasingkontrakter skal indregnes i virksomhedens balance, da disse kontrakter bliver sammenlignet med et lånefinansieret køb. Det vil sige, at kontrakten skal indregnes i overensstemmelse med dens reelle indhold og økonomiske forhold og ikke blot i forhold til dens juridiske form. Det vil sige substans frem for formalia. Dette er også et forhold, som både den internationale og den danske begrebsramme lægger stor vægt på.

Med hensyn til aktivdefinitionen er det væsentlige derfor, at leasingtager har råderet over aktivet og har ret til de løbende økonomiske fordele ved aktivet, for at der kan argumenteres for, at leasingaktivet er et aktiv, som skal indregnes i årsrapporten. Det juridiske ejerskab er således ikke afgørende. Vores vurdering er derfor, at leasingaktiver vil leve op til aktivdefinitionen, hvorfor leasingaktiver som hovedregel bør indregnes i årsrapporten, for at årsrapporten opfylder begrebsrammen. Det er selvfølgelig en forudsætning, at indregningskriterierne er opfyldte. Som følge af denne vurdering mener vi, at selskabernes aktiver er undervurderede ved anvendelse af operationel leasing.

Vores samlede vurdering af den nuværende regnskabsmæssige behandling af leasing er, at regelsættet er uhensigtsmæssigt set i forhold til vores sæt af kriterier. Vores sæt af kriterier består bl.a. af de fire primære kvalitative egenskaber - relevans, pålidelighed, forståelighed og sammenlignelighed.

I forhold til relevans, så skal årsrapporten indeholde alle væsentlige aktiver, altså herunder også leasingaktiver. Dette forhindrer den nuværende lovgivning med opdelingen i finansiell og operationel leasing. Pålidelighedskriteriet kan også blive negativt påvirket af opdelingen, da klassifikationsprocessen, som tidligere beskrevet, er præget af regnskabsaflæggers skøn og vurderinger. Relevans og pålidelighed ligger til grund for forståeligheden, hvorfor denne afledt heraf er påvirket af klassifikationen af finansielle eller operationelle leasingkontrakter. Sammenligneligheden bliver ligeledes påvirket, da opdelingen i dag øger risikoen for en ikke-ensartet regnskabsmæssig behandling af leasing virksomhederne imellem. Sammenligneligheden er dog positivt påvirket af, at de danske regler følger de internationale.

Vores konklusion er derfor, at den nuværende regnskabsmæssige behandling af leasing hverken opfylder aktivdefinitionen eller de kvalitative egenskaber, og efter vores vurdering heller ikke kravet om et retvisende billede. Regnskabsbrugeren får ikke den nytteværdi af årsrapporten, som ellers er nødvendig for at regnskabsbrugeren kan træffe sine beslutninger. I forhold til det nuværende regelsæt, er begrebsrammen således ikke opfyldt, hvorfor vi vurderer, at den nuværende regnskabsmæssige behandling af leasing er uhensigtsmæssig. Det er hovedsagligt opdelingen i henholdsvis finansielle og operationelle leasingkontrakter, som vi vurderer uhensigtsmæssig.

Overordnet vil det være at foretrække, at der udarbejdes en standard på leasingområdet, som tager hensyn til begrebsrammen. Dette vil også være at foretrække i den danske lovgivning, da denne som generalklausul har et retvisende billede, hvorfor det virker modstridende i dag at have regler, som strider imod begrebsrammen, altså et retvisende billede.

Det er tydeligt, at de danske regnskabsaflæggere skeler meget til de internationale regler, da de danske virksomheder, som aflægger årsrapport efter ÅRL ikke følger denne 100 %. ÅRL har ikke deciderede regler for leasing, hvorfor leasingaktiver skal vurderes i henhold til begrebsrammen. Et leasingaktiv skal derfor indregnes, såfremt aktivet kan klassificeres som et aktiv i overensstemmelse med aktivdefinitionen og de øvrige områder i begrebsrammen er opfyldte. Vores konklusion er derfor, at der i langt de fleste tilfælde skal ske indregning af såvel finansielle som operationelle leasingaftaler, hvis regnskabsaflægger udelukkende følger ÅRL. Det vil sige, at der

skal fraviges fra bestemmelsen i ÅRL § 83a, hvilken vi også vurderer for værende uhensigtsmæssigt i ÅRL, da denne bestemmelse strider imod begrebsrammen.

Yderligere mener vi at RV 21 strider imod begrebsrammen, idet der skelnes mellem finansielle og operationelle leasingkontrakter i regnskabsvejledningen. Ligeledes strider RV 21 imod ÅRL, da ÅRL kræver aktivering, såfremt der foreligger et aktiv, hvor RV 21 baserer sig på klassifikationen mellem finansiell og operationel leasing.

Der er lavet lempelser til såvel den internationale som den danske lovgivning i håb om bl.a. at forenkle den regnskabsmæssige behandling af leasing. Der er tale om tre nye tiltag for små og mellemstore virksomheder. Tiltagene går i hver sin retning, hvorfor vi vurderer, at anvendelsen af lempelsesmulighederne vil medføre yderligere uhensigtsmæssigheder inden for leasingområdet. Lempelserne vil i hvert fald ikke øge overskueligheden og sammenligneligheden. Alle lempelserne indeholder ligeledes stadig den uhensigtsmæssige opdeling i finansiell og operationel leasing, hvorfor lempelserne også strider imod begrebsrammen.

Den uhensigtsmæssige opdeling i finansiell og operationel leasing har arbejdsgruppen G4+1 taget under behandling, og har udarbejdet to diskussionsoplæg omhandlende den regnskabsmæssige behandling af leasing. Begge oplæg diskuterer hensigtsmæssigheden ved de nuværende standarder inden for leasing, og samtidig er der forslag til hvordan standarderne kan og bør ændres.

Arbejdsgruppen mener, at selskabernes rapportering og regnskabsmæssige behandling af leasing i dag er arbitrær og utilfredsstillende, og de ønsker en mere pålidelig og ensartet regnskabsaflægning, som ikke beror på så mange subjektive skøn. De ønsker at fokusere på substans frem for formalia. Arbejdsgruppen G4+1 mener, at når en leasingaftale overgiver alle væsentlige risici og fordele til leasingtager, må substansen af aftalen medføre, at der foreligger et identificerbart aktiv og en dertil hørende forpligtelse. G4+1 arbejdsgruppen mener således, at leasingaftaler ikke længere skal klassificeres som henholdsvis finansiell og operationel leasing, men som udgangspunkt lever op til definitionerne på et aktiv og en forpligtelse, hvilket således vil medføre en kapitalisering af alle væsentlige leasingaktiver.

De væsentligste punkter i G4+1s ændringsforslag er levering, restværdi/scrapværdi, interne rente samt sale-and-leaseback. Levering anses først for sket, når leasingaktivet er overdraget fra leasinggiver til leasingtager, indtil da behandles leasingkontrakten blot som værende en almindelig købsaftale til senere opfyldelse. De almindelige købsaftaler er udeladt af ændringsforslaget. Ifølge forslaget skal leasingtager værdiansætte restværdien/scrapværdien på aktivet på et givent tidspunkt i fremtiden, hvilket i praksis er svært, da det netop vil ske med baggrund i subjektive skøn. Med hensyn til diskonteringsfaktoren skal denne vælges ud fra estimatet af leasingtagers alternative lånerente eller leasingaftalens interne rente. Den interne rente kan i praksis være svært at beregne på grund af manglende oplysninger fra leasinggiver. Endelig anbefaler arbejdsgruppen at sale-and-leaseback skal behandles som én aftale, da man anser transaktionen blot for at være en tilbageholdelse af allerede eksisterende aktiver, og at såvel salg og tilbage-leasing dermed foregår på samme tidspunkt. G4+1 arbejdsgruppens hensigt med "A New Approach" er således at gøre op med de nuværende meget "alt eller intet" principper og sigte mod større aktivering af leasingaktiver og udviske sondringen mellem finansiell og operationel leasing.

Vi vurderer således, at en gennemførelse af G4+1's ændringsforslag vil have en effekt på den regnskabsmæssige behandling af leasing på flere områder, men vigtigst er dog ophævelsen af klassifikationen af leasingkontrakter i henholdsvis finansiell og operationel leasing. Som tidligere beskrevet er det netop denne klassifikationsproces, som vi anser for det største problem i de nuværende regler, hvorfor vi er enige i ændringsforslagets overordnede tiltag.

IASB arbejder videre med G4+1's ændringsforslag og overvejer forskellige modeller og indregningsmetoder til en ny standard på leasingområdet. Det overordnede formål er dog stadig at udvikle en single model vedrørende al leasing, i stedet for den nuværende opdeling i finansiell og operationel leasing.

Ved at afskaffe klassifikationsprocessen og opdelingen i finansiell og operationel leasing mener vi, at den regnskabsmæssige behandling af leasing i højere grad er i overensstemmelse med begrebsrammen. Formålet med ændringsforslaget er ligeledes at sidestille leasing og køb, så uanset om man køber eller leaser et aktiv, så skal det behandles regnskabsmæssigt ens, hvorved regnskabsbrugerens nytteværdi af årsrap-

porterne forbedres. Afledt heraf vurderer vi at hensigtsmæssigheden er forbedret set i forhold til vores sæt af kriterier.

En gennemførelse af forslaget vil få store konsekvenser for både leasingtager og leasinggiver, og overordnet skal det gerne munde ud i en mere ensartet årsrapport virksomhederne i mellem. Samtidig vil årsrapporten udvise et retvisende billede af virksomhedens konkrete situation, hvilket, vi mener, er mere hensigtsmæssigt.

Overordnet mener vi, at ændringsforslaget vil gøre den regnskabsmæssige behandling af leasing mere hensigtsmæssig set i forhold til vores sæt af kriterier. Dog mener vi stadig, at der er meget arbejde tilbage før udfærdigelsen af en endelig standard er mulig og gennearbejdet så meget, at der ikke opstår tvivlsspørgsmål. Vi mener, at det i forbindelse med gennemførelsen af en ny standard, er nødvendigt med overgangsregler, sådan virksomhedernes årsrapporter inden for rimelig tid skal være overgået til den nye regnskabsstandard.

IASBs projekt er overordnet ens med G4+1 gruppens ændringsforslag, hvorfor en gennemførelse af IASBs projekt også vil medføre, at den regnskabsmæssige behandling af leasing bliver mere hensigtsmæssig set i forhold til vores sæt af kriterier. Vi mener yderligere, at de modeller og indregningsmetoder, som IASB har valgt, er fornuftige og vil øge hensigtsmæssigheden inden for leasing.

Ligesom at der er en ny standard på vej inden for leasingområdet, er IASB ligeledes i gang med en opdatering og fornyelse af begrebsrammen, herunder især en ændring til aktivdefinitionen.

Vi mener, at G4+1 gruppens ændringsforslag er i harmoni med forslaget til den nye aktivdefinition. Den nye aktivdefinition følger forventningerne til den nye standard for leasing, altså tankegangen om, at alle væsentlige leasingaktiver skal indregnes i balancen. Der er intet i den nye definition, som taler for en opdeling i finansiel og operationel leasing, samtidig med at den nye definition er mere enkel og lettere at forstå, hvorfor tvivlen omkring indregning burde mindskes. Vores vurdering er, at indregning af aktiver bliver mere ensartet og mere korrekt samtidig med, at virksomhederne i højere grad bliver tvunget til at indregne deres leasingaktiver, uanset om

der er tale om finansiel eller operationel leasing. Det bærer præg af, at leasing fremover skal optræde på samme niveau som køb.

Vi mener således, at gennemførelsen af den nye aktivdefinition og en ny standard inden for leasingområdet vil forbedre forholdene for regnskabsbrugeren med en mere ensartet regnskabsaflæggelse. Tiltagene vil i højere grad være i overensstemmelse med begrebsrammen, og som følge heraf vil regnskabsbrugers nytteværdi af årsrapporterne forøges.

Ved en gennemførelse af ændringsforslagene på leasingområdet er det vores vurdering, at den regnskabsmæssige behandling af leasing generelt vil blive mere ensartet og dermed mere hensigtsmæssig.

15. Litteraturliste

Standarder, love, vejledninger

- IASB, Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements, 1989
- IASB, IAS 1
- IASB, IAS 17
- IASB, IFRIC 4
- IASB, Exposure Draft of a proposed IFRS for Small and Medium-sized Entities, Februar 2007
- IASB, Exposure Draft of proposed Improvements to International Financial Reporting Standards, Oktober 2007
- IASB, Information for observers - Conceptual Framework
- IASB, Information for observers - Leases
- RV 21 - Leasing
- RV for mindre virksomheder
- Årsregnskabsloven med kommentarer, 5. udgave 2007

Bøger

- Christensen, John m.fl.; ”Virksomhedens årsregnskab”, Syddansk Universitetsforlag, 5. udgave, 1. oplag, 2005
- Deloitte; IFRS – Introduktion til de internationale regnskabsstandarder”, 2005
- Elling, Jens O.; “Årsrapporten – teori og regulering”, Gjellerup, 1. udgave, 1. oplag, 2002
- Elling, Jens O.; ”Årsregnskabsteori i analytisk perspektiv”, FSRs Forlag, 3. udgave, 1. oplag, 1996
- Ernst & Young; ”IFRS i praksis 2007”, 2007
- Ernst & Young; ”International GAAP 2007”, LexisNexis, 2006
- Fedders, Jan m.fl.; ”Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder - fra dansk praksis til IFRS”, Forlaget Thomson A/S, 2. udgave, 1. oplag, 2004

- International Accounting Standard Board; "International Financial Reporting Standards (IFRSs) – including International Accounting Standards (IASs) and Interpretations as at 1 January 2005", 2005
- IASC; "Leases: Implementation of a new approach", International Accounting Standards Committee, Discussion Paper, February 2000
- Johansen, Aksel R. m.fl.; "Årsrapporten – Kommentarer til årsregnskabsloven", Forlaget Thomson A/S, 4. udgave, 1. oplag, 2003
- KPMG; "Dansk regnskabspraksis 2004 – med eksempler fra årsrapporter fra store danske virksomheder", 2003
- KPMG; "Regnskabsmæssige fokusområder", januar 2007
- PriceWaterhouseCoopers; "Leasing i leasingtagers årsrapport - årsregnskabsloven og IAS 17", april 2002
- PriceWaterhouseCoopers; "Regnskabshåndbogen 2007 – håndbog om regnskab, skat og selskabsret", 2006
- Revifora; "Håndbog i årsrapport", 1. udgave, 2004

Artikler

- Deloitte; "Forenkling af regnskabsregler - Notat af den 21. marts 2006".
- Deloitte; "IASB Research Agenda Project - Leases", IAS Plus 2007
- Enevoldsen, Stig; "Comment Letter - Leases: Implementation of a New Approach", Deloitte Touche 08.12.2000
- FSR; "Revisorer sætter dagsordenen for mindre virksomheders regnskaber", pressemeddelelse af 22. august 2007
- FSRs høringssvar vedrørende reduktion af administrative byrder, 9. september 2005
- Henckel, Thomas; "Leasing", Revision & Regnskabsvæsen 2001 nr. 8
- Kühl, Henriette m.fl.; "Leasing - særlige udfordringer for virksomhederne", Revision & Regnskabsvæsen 2002 nr. 10
- Lipe, Robert C.; "Lease Accounting Research and the G4+1 Proposal", Accounting Horizons Vol. 15, No. 3, September 2001
- Monson, Dennis W.; "The Conceptual Framework and Accounting for Leases", Accounting Horizons Vol. 15, No. 3, September 2001
- Nordania Leasing; "Fokus - Råd til vækst"

- ”Nyt fra Danmarks Statistik”, nr. 368, 24. august 2007.
- Ryan, Stephen G. m.fl.; ”Evaluation of the Lease Accounting Proposed in G4+1 Special Report”, Accounting Horizons Vol. 15, No. 3, September 2001
- Sørensen, Hans Peter Buhrkal m.fl.; ”Leasing - Business as usual”, Revision & Regnskabsvæsen 2006 nr. 12
- Thinggaard, Frank; ”En kritisk vurdering af forslag til ændring af årsregnskabsloven”, Revision & Regnskabsvæsen 2005 nr. 12

Hjemmesider

- www.dst.dk
- www.fsr.dk
- www.iasb.org
- www.kronekapital.dk
- www.nordania.dk

16. Bilag

16.1 Opdeling af afhandlingen

Nedenstående oversigt viser, hvem der har skrevet afhandlingens enkelte kapitler. Efterfølgende har vi gennemgået kapitlerne sammen og rettet dem igennem, sådan afhandlingen afspejler vores fælles holdninger og vurderinger. Vi har ligeledes i fællesskab udarbejdet afhandlingens regneeksempler. Vi står således begge inde for alle kapitlerne i afhandlingen.

Kapitel 1	-	Gitte
Kapitel 2	-	Fælles
Kapitel 3	-	Line
Kapitel 4	-	Line
Kapitel 5	-	Line (5.1 - 5.3)
Kapitel 5	-	Gitte (5.4 - 5.7)
Kapitel 6	-	Gitte
Kapitel 7	-	Gitte
Kapitel 8	-	Line
Kapitel 9	-	Gitte
Kapitel 10	-	Line
Kapitel 11	-	Gitte (11.1 - 11.3)
Kapitel 11	-	Line (11.4)
Kapitel 12	-	Gitte
Kapitel 13	-	Line
Kapitel 14	-	Fælles

16.2 Anvendte forkortelser

FAS:	Financial Accounting Standards <i>Amerikanske regnskabsstandarder.</i>
FASB:	Financial Accounting Standards Board <i>Organisation, der udsteder amerikanske regnskabsstandarder.</i>
IAS:	International Accounting Standards <i>Internationale regnskabsstandarder.</i>
IASB:	International Accounting Standards Board <i>Organisation, der udsteder internationale regnskabsstandarder.</i>
IFRIC:	International Financial Reporting Interpretations Committee <i>Udsteder fortolkningsbidrag til IFRS - fortolkningsbidraget angives med IFRIC X.</i>
IFRS:	International Financial Reporting Standards <i>Internationale regnskabsstandarder.</i>
RV:	Regnskabsvejledning
SIC:	Standing Interpretations Committee <i>Udstedte fortolkningsbidrag til IAS - fortolkningsbidraget angives med SIC X.</i>
ÅRL:	Årsregnskabsloven af 2001

16.3 Eksempel på leasingaftale

Efterfølgende sider indeholder eksempel på leasingaftale. Der er indeholdt grundlæggende oplysninger og beregninger, som danner grundlag for diverse eksempler i selve opgaveteksten.

Forudsætninger:

Selskab A indgår en leasingaftale, som vedrører leasing af både bygning og grund.

Ejendomsretten overgår ikke til Selskab A ved leasingperiodens udløb.

Der er ikke mulighed for at forlænge leasingaftalen.

Leasingaftalen er uopsigelig.

Bygningens forventede økonomiske restlevetid er 25 år.

Grundens forventede økonomiske restlevetid er uendelig.

Leasingydelsen forudbetales.

Bygning og grund:

Leasingperiode ¹	20 år
Dagsværdi på tidspunktet for aftalens indgåelse ²	5.000.000 kr.
Årlig leasingydelse ³	382.555 kr.
Restværdi efter 20 år ⁴	1.800.000 kr.
Nutidsværdi af minimumsleasingydelserne ⁵	4.489.172 kr.
Intern rente ⁶	6,5 %
Alternativ lånerente ⁷	8,0 %
Afskrivning pr. år ⁸	189.358 kr.

Bygning:

Leasingperiode ¹	20 år
Dagsværdi på tidspunktet for aftalens indgåelse ²	4.000.000 kr.
Årlig leasingydelse ³	322.731 kr.
Restværdi efter 20 år ⁴	750.000 kr.
Nutidsværdi af minimumsleasingydelserne ⁵	3.787.155 kr.
Intern rente ⁶	6,5 %
Alternativ lånerente ⁷	8,0 %
Afskrivning pr. år ⁸	189.358 kr.

Grund:

Leasingperiode ¹	20 år
Dagsværdi på tidspunktet for aftalens indgåelse ²	1.000.000 kr.
Årlig leasingydelse ³	59.824 kr.
Restværdi efter 20 år ⁴	1.050.000 kr.
Nutidsværdi af minimumsleasingydelserne ⁵	702.017 kr.
Intern rente ⁶	6,5 %
Alternativ lånerente ⁷	8,0 %
Afskrivning pr. år ⁸	0 kr.

Note	Forklaring
1	Leasingperioden forudsættes angivet i leasingaftalen.
2	<p>Dagsværdi for ejendomme findes ved at sammenligne ejendommen med tilsvarende ejendomme, f.eks. via offentlige ejendomsvurderinger eller vurderinger foretaget af ejendomsmæglere. Dagsværdien skal fordeles på bygning og grund.</p> <p>Grundes dagsværdi kan findes ved at sammenligne grunden med øvrige grunde i området.</p> <p>Bygningens dagsværdi er således residualværdien af de to øvrige dagsværdier.</p>
3	<p>Leasingydelsen er beregnet ved at beregne nutidsværdien af restværdien og fratække denne i dagsværdien. Udfra denne værdi fastsættes den årlige ydelse.</p> <p>Fordelingen af leasingydelsen på henholdsvis bygning og grund skal tage højde for, at værdien på bygningen forringes, hvorimod grunden ikke forringes. Som følge heraf kan leasingydelsen ikke bare fordeles i forhold til de pågældende dagsværdier. Fordelingen skal således tage højde for forhold, som f.eks. dagsværdierne, restværdier og den interne rente.</p> <p>Fordelingen er i dette tilfælde således, at leasingydelsen for bygningen udgør 84 % og for grunden udgør den 16 %. Hvis vi derimod havde fordelt leasingydelsen forholdsmæssigt i forhold til dagsværdierne ville fordelingen have været 80/20.</p>
4	<p>Restværdien af bygningen vurderes at være 750.000 kr. på grund af bygningens tilstand, alder og slitage gennem leasingperioden.</p> <p>Restværdien på grunden forventes ikke at falde, da denne ikke forringes i værdi. Tværtimod forventes restværdien at stige, som følge af inflationen. Restværdien er vurderet til 1.050.000 kr. med en</p>

	inflationsrate på 5 %.
5	Nutidsværdien af minimumsleasingydelse er beregnet ved at tilbagediskontere leasingydelse ud fra leasingkontraktens rente på 6,5 %.
6	Den interne rentefod forudsættes angivet i leasingaftalen
7	Den alternative lånerente er rente, som selskabet ellers kan lånefinansiere til.
8	De regnskabsmæssige afskrivninger beregnes ud fra den værdi, som aktivet indregnes til i balancen. Aktivt indregnes til den laveste værdi af dagsværdien eller nutidsværdien af minimumsleasingydelse. I dette tilfælde bliver det derfor nutidsværdien af minimumsleasingydelse, da denne er lavest. Der foretages lineære afskrivninger, som medfører at de årlige afskrivninger bliver 189.358 kr.

Bygning:											
År	Forpligtelse ved begyndelse af perioden	Leasing- ydelse	Forpligtelse gennem perioden	Renteudgift	Afdrag	Forpligtelse i slutningen af perioden	Kortfristet forpligtelse i slutningen af perioden	Langfristet forpligtelse i slutningen af perioden	Afskrivning	Bogført værdi af aktivet i slutningen af perioden	Total ændring i resultat- opgørelsen
2008	3.787.155	322.731	3.464.424	225.188	97.543	3.689.611	103.884	3.585.726	189.358	3.597.797	414.546
2009	3.689.611	322.731	3.366.880	218.847	103.884	3.585.728	110.636	3.475.092	189.358	3.408.439	408.205
2010	3.585.728	322.731	3.262.997	212.095	110.636	3.475.091	117.828	3.357.263	189.358	3.219.082	401.453
2011	3.475.091	322.731	3.152.360	204.903	117.828	3.357.264	125.486	3.231.778	189.358	3.029.724	394.261
2012	3.357.264	322.731	3.034.533	197.245	125.486	3.231.777	133.643	3.098.133	189.358	2.840.366	386.603
2013	3.231.777	322.731	2.909.046	189.088	133.643	3.098.134	142.330	2.955.805	189.358	2.651.008	378.446
2014	3.098.134	322.731	2.775.403	180.401	142.330	2.955.805	151.581	2.804.224	189.358	2.461.651	369.759
2015	2.955.805	322.731	2.633.074	171.150	151.581	2.804.223	161.434	2.642.788	189.358	2.272.293	360.508
2016	2.804.223	322.731	2.481.492	161.297	161.434	2.642.789	171.927	2.470.862	189.358	2.082.935	350.655
2017	2.642.789	322.731	2.320.058	150.804	171.927	2.470.862	183.102	2.287.760	189.358	1.893.577	340.162
2018	2.470.862	322.731	2.148.131	139.629	183.102	2.287.760	195.004	2.092.756	189.358	1.704.220	328.987
2019	2.287.760	322.731	1.965.029	127.727	195.004	2.092.756	207.679	1.885.076	189.358	1.514.862	317.085
2020	2.092.756	322.731	1.770.025	115.052	207.679	1.885.076	221.179	1.663.898	189.358	1.325.504	304.410
2021	1.885.076	322.731	1.562.345	101.552	221.179	1.663.898	235.555	1.428.343	189.358	1.136.146	290.910
2022	1.663.898	322.731	1.341.167	87.176	235.555	1.428.342	250.866	1.177.475	189.358	946.789	276.534
2023	1.428.342	322.731	1.105.611	71.865	250.866	1.177.476	267.173	910.304	189.358	757.431	261.223
2024	1.177.476	322.731	854.745	55.558	267.173	910.304	284.539	625.765	189.358	568.073	244.916
2025	910.304	322.731	587.573	38.192	284.539	625.765	303.034	322.731	189.358	378.715	227.550
2026	625.765	322.731	303.034	19.697	303.034	322.731	322.731	0	189.358	189.358	209.055
2027	322.731	322.731	0	0	322.731	0	0	0	189.358	0	189.358

Grund:			
Ar	Leasing- ydelse	Faktisk forpligtelse for resterende leasing-periode	Total ændring i resultat- opgørelsen
2008	59.824	1.136.656	59.824
2009	59.824	1.076.832	59.824
2010	59.824	1.017.008	59.824
2011	59.824	957.184	59.824
2012	59.824	897.360	59.824
2013	59.824	837.536	59.824
2014	59.824	777.712	59.824
2015	59.824	717.888	59.824
2016	59.824	658.064	59.824
2017	59.824	598.240	59.824
2018	59.824	538.416	59.824
2019	59.824	478.592	59.824
2020	59.824	418.768	59.824
2021	59.824	358.944	59.824
2022	59.824	299.120	59.824
2023	59.824	239.296	59.824
2024	59.824	179.472	59.824
2025	59.824	119.648	59.824
2026	59.824	59.824	59.824
2027	59.824	0	59.824